

Yttranden vid Stockholms kommunfullmäktiges sammanträde den 27 maj 2013

§ 2 Interpellation om nya principer för lönesättning av Stockholms lärare, vilka strider mot intentionerna i Avtal 12, m.m. (nr 2012:45)

Anförande nr 1

Borgarrådet N o r d i n (M): Fru ordförande! Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 2

J a n V a l e s k o g (S): Ordförande, fullmäktige! Jag får tacka för svaret på interpellationen, som lades fram förra hösten. Bakgrunden var att man i Stockholm plötsligt på utbildningsförvaltningen bestämde med stöd av, som jag uppfattade, kommunledningen innan det centrala avtalet med SKL var klart att åtta skolor skulle få en halv procent mindre än andra skolor i staden vad gäller löneutrymmet. Åtta skolor skulle få en halv procent mer att fördela i löneutrymmet till sina lärare.

Det här var någonting som vi reagerade mycket starkt över. När sedan det centrala avtalet var klart fanns det tydliga skrivningar som visade att intentionerna i det centrala avtalet lokalt direkt motarbetades i praktiken. I det centrala avtalet stod det att lönen ska vara individuell och differentierad och avspegla uppnådda mål och resultat. Det är av stor vikt att dialog förs mellan chef och medarbetare om mål, förväntningar, krav, uppnådda resultat och lön.

Det här var någonting helt annat. Plötsligt skulle flera skolor bli utpekade som, jag vet inte vad, sämre skolor på något sätt, medan åtta andra skulle lyftas fram. Bortsett från det märkliga i att många kanske uppfattade det som stigmatiserande för vissa skolor tyckte man att det inte var speciellt bra, vilket i sig är ett praktfullt självmål. Det gjorde personalen väldigt upprörd, med all rätt. Det var inte längre fråga om individuell lönesättning efter resultat, utan man hade en betydligt mindre lönepott att fördela, trots det centrala avtal som ändå gav 4,2 procent, vilket är ett ganska bra resultat i löneförhandlingarna från lärarnas sida.

Det är ett par frågor som hänger i luften. Jag har förstått att man inte avser att fortsätta med den här typen av lönesättning, att sätta vissa löner på vissa skolor och andra löner på andra skolor, utan man ska frångå detta fortsättningsvis. Det vore jättebra som finansborgarrådet kunde bekräfta att så är fallet och gärna förklara varför man har kommit fram till denna slutsats.

Den andra frågan är, även om jag inte ska älta och berätta hur saker och ting har gått till, undrar jag ändå följande. Vi har haft diskussioner i utbildningsnämnden där vi från vår sida har varit kritiska till om detta har förankrats på det sätt som påstås. Har det haft politiskt stöd under det första år som det gäller?

Jag ser tacksamt fram emot att få lite besked från finansborgarrådet hur man hanterat detta tidigare och hur man ska göra innevarande år 2013.

Anförande nr 3

Borgarrådet N o r d i n (M): Fru ordförande! Tack, Jan Valeskog, för interpellationen! Just nu pågår diskussionerna vidare hur vi gemensamt ska förvalta

läraravtalet, det centrala avtalet och göra det till ett lokalt avtal för 2013, 2014, 2015 och så vidare som vi har att överblicka. Det fungerar inte så att finansborgarrådet är inne i detaljer i löneavtalen, utan det finns ramar som vi träffar via vårt medlemskap i Sveriges Kommuner och Landsting. Den kritiserade modellen har inte varit på mitt bord för godkännande eller icke-godkännande.

Att man frångår det avtalet är väl rätt uppenbart. Om det uppfattades som att man, precis som Jan Valeskog sade, stigmatiserar vissa skolor och lyfter fram andra, hela skolor, är den modellen inte användbar.

Det som nu måste ske när det gäller läraravtal är två saker. Det ena är att lärarna verkligen upplever att de få ordentliga lönelöft. Inte minst är det viktigt med de karriärlärartjänster som införs med extra statsbidrag, förstelärare och lektorer och som gör att det äntligen blir utrymme för duktiga lärare att känna att man inom ramen för läraryrket kan få substantiella lönepåslag.

Det andra är att det måste vara – och där verkar vi vara överens – en ordentlig individuell lönesättning. Detta ställer utomordentligt stora krav, ytterst på skolledningarna. Det är bara skolledningarna, inte Jan Valeskog eller jag, som kan och ska sätta de individuella lönerna. Det kan bara göras av skolledningen. Där måste man från parternas sida, från båda sidor av förhandlingsbordet, vara väldigt öppen för en ordentlig individuell lönesättning. Annars punkterar man läraravtalet i väldigt stor utsträckning, vill jag mena. Där är det ett stort ansvar på parterna. Där är vi tydliga från politikens sida. Jag uppfattar att Jan Valeskog delar min uppfattning därvidlag.

Sammanfattningsvis: Den modell som användes uppfattades strida mot intentionerna. Det var nog inte tjänstemännens avsikt på något sätt. Det var inte meningen att en hel skola skulle få lägre lön, utan även i den skolan skulle det finnas lärare som skulle ha högre löner. Det tror jag att Jan Valeskog är väl insatt i det, så det kan vi lämna därhän.

Det som nu ska ske är att införa ett system där vi kan sätta individuella löner, där vi hedrar läraravtalet. Lärarna ska känna att det sker en ordenlig utveckling, och vi ser till att införa karriärtjänster.

Anförande nr 4

M a r k u s N o r d s t r ö m (M): Ordförande! Jan och jag sitter i utbildningsnämnden tillsammans, och jag håller med om att det här är en viktig fråga. Bra lärare ska ha bra betalt. Jag tycker att det är ett viktigt besked från Socialdemokraterna att man ställer upp på individuell lönesättning. Den modell som utbildningsförvaltningen använde, precis som sades här, var inte bra. Jag håller med om att det systemet inte var någon bra ordning, och nu kommer man inte heller att använda det.

Vi ska ha ett system för lönesättning som reflekterar att skickliga lärare premieras, och lönespridning är en del i det. Sten var inne på förstelärare och lektorer. Det är också en väldigt viktig del i det hela. Nu är det i första hand Stockholms stad som ansöker om över 200 förstelärare och 11 lektorer, om jag har förstått det rätt. Det ger lönelöft i storleksordningen 5 000–10 000 kronor i den nationella satsning som regeringen genomför om 2,3 miljarder fram till 2016 och därefter 880 miljoner per

år. Man öppnar upp för karriärvägar för lärare, en yrkeskår som tidigare har varit stängd för det. I mångt och mycket har det varit rektorsuppdrag som har varit en möjlig karriärväg. Jag tycker att det är väldigt bra att man nationellt nu öppnar karriärvägar och att Stockholms stad visar sig i framkant här och kommer att anställa många förstelärare och lektorer.

Det är en viktig del, men man måste fortsätta att jobba med andra delar vad gäller utveckling för lärare, karriärvägar och högre löner för duktiga lärare. Vi har någonting som heter lärarcoacher i Stockholms stad som utför ett viktigt arbete med att duktiga lärare coachar andra, man hjälper varandra.

Anförande nr 5

K a r i n R å g s j ö (V): Alla i salen kan väl vara överens om att lärare är relativt underbetalda för det jobb de gör i dag. Vad jag tänker lyfta är ett signalsystem som blev när man skickade ut det här budskapet till de skolor som var aktuella. Det var verkligen så att de skolor lyftes fram i medier, för det var en ganska hajpad fråga som gick över staden på helsidor, som dåliga skolor, dåliga lärare. Nu skulle de också få en dålig lön. Det är klart att sådant ger signaler på den skolmarknad som finns i Stockholm. Det tycker jag var djupt olyckligt, och det finns kvar. Det innebär att det finns en misstänksamhet självklart från de skolorna men också från föräldrar som har barn i de skolorna.

Man kan tycka att det var en tjänstemannafråga, men för mig är det verkligen en gåta hur tjänstemän kan bestämma den här typen av system och hur det kan gå ut på det här sättet utan att det finns någon politisk grund i det. Det är ytterst märkligt. Det måste ha funnits något slags politisk intention. Ni arbetar på den borgerliga sidan väldigt mycket med bonussystem. Var det här en minusbonus i stället?

Ibland är det svårt att reparera skadorna när skolor svärtas ned, till och med lärare. Pedagoger som jobbar i de här skolorna anses inte vara värdiga en sjyst löneutveckling.

Anförande nr 6

J a n V a l e s k o g (S): Det är klart att jag undrar liksom föregående talare hur det kan inträffa att man från utbildningsförvaltningen, uppenbarligen med stöd från personalkontoret, genomdriver detta innan de centrala avtalen var klara. Då måste det nästan vara politiskt förankrat? Men vi hör att så inte skulle vara fallet, framför allt hör vi att det inte ska ske igen. Det är naturligtvis bra att höra.

När det gäller framtiden undrar man lite vad som komma ska. Det är verkligen inte politikernas uppgift att bedriva löneförhandlingar. Det som kommer att ske de närmaste åren och som finansborgarrådet var inne på något när det gäller lärarna är att i år har man ett golv med minst 12 procent, och sedan har man naturligtvis förhoppningar om mer än så. Men åren därefter, 2014, 2015, kommer att vara sifferlösa avtal, det vill säga att det helt och hållet ska vara lokala förhandlingar. Det är viktigt att kommunerna runt om i landet tar det på största allvar och inte ser det som en besparing utan verkligen ser till att ge lärarna löneolyft och få den lönesättning som enligt de lokala förhållandena är bra och möjlig och se till att det blir en individuell lönesättning.

Jag har hört att det har funnits ett missnöje med de här sifferlösa avtalen, åtminstone politiskt på landstinget på högsta nivå. Det finns en och annan personalpolitisk avdelning i Stockholm som har uttryckt lite farhågor för detta. Dessa sifferlösa avtal innebär naturligtvis mycket mer jobb lokalt i löneförhandlingarna för dem som håller på med personalfrågor. Med tanke på att Kommun- och landstingsförbundet ändå haft det som målsättning i tolv tretton år att eftersträva lokal lönesättning – på en del håll har man kommit långt i det avseendet – är det viktigt att alla kommuner står upp på det. Jag ville vara försäkrad om att finansborgarrådet tycker att det är någonting positivt med sifferlösa avtal och att det är en viktig utmaning, för Stockholm i det här fallet, i förhandlingarna med lärarna och att man klarar det på ett bra och rimligt sätt. Det vore intressant att höra finansborgarrådets syn på detta.

Anförande nr 7

Borgarrådet M o g e r t (S): Fru ordförande! Det är nästan lite lustigt att så här i efterhand höra hur lite ni egentligen hade med allt detta att göra. Det här har inte varit på politikens bord, säger Sten Nordin. Men veckan innan skrev ni en debattartikel i Svenska Dagbladet, du och Lotta Edholm, och skrev: Alliansen i Stockholms stad kommer att bli en mycket aktiv part i implementerandet av det här avtalet. Ni önskade mer lönespridning. Ni beskriver i princip den här modellen, och avslutar artikeln med: Som ansvariga i Sveriges största kommun vill vi uppmana våra kolleger att göra som vi. Nu gjorde de inte det, får man väl säga.

Den här mycket aktiva parten var aktiv i en väldigt kort period, ungefär en vecka. När förslaget kom blev det fruktansvärt tyst från det här huset. Varför var ni inte den här aktiva parten, som ni sade att ni skulle vara, en aktiv part tillsammans med den fackliga organisationen, som ni skrev? I stället satt ni hukade och tittade på när det togs fram en lönemodell som uppenbart strider mot fullmäktiges beslut. I den personalpolicy som vi i den här församlingen har antagit står det att kriterierna vid lönesättning ska vara i förväg kända, och de ska vara enkelt förståeliga. När de fackliga organisationerna och oppositionen har begärt att få kriterierna i efterhand har det inte gått därför att det inte har funnits några kriterier. De har inte kunnat vara i förväg kända, och de är faktiskt inte förståeliga.

Vems ansvar är det i de lägena att säga ifrån? Vem står upp för fullmäktiges beslut?

Anförande nr 8

Borgarrådet N o r d i n (M): Fru ordförande! Det är trevligt att Roger Mogert läser våra debattartiklar. Där stod det dock: Alliansen i Stockholms stad kommer aktivt att hedra detta avtal och kommer att bli en mycket aktiv part för att tillsammans med lärarna genomföra avtalet om förbättringar av skolan.

Jag vet inte om Roger Mogert förordar att det är politikerna som ska sitta och förhandla om detaljer i ett löneavtal. Däremot är det i högsta grad en politisk viljeinriktning att vi satsade på lärarna, att det avtalet låg högre än många andra, att vi har deklarerat att individuell lönesättning är väldigt viktig. Jag är glad om jag får stöd från Socialdemokraterna i den frågan. Det vore bra om ni blev tydliga i detta, för det är helt nödvändigt. Där kan inte ni huka i bänkarna, utan där får ni stå upp och bli tydliga. Det handlar om individuella löner på riktigt, och inget annat.

Vad vi gjorde för att hedra detta avtal var att vi tillsatte ytterligare 100 miljoner i den rådande budgeten. Jag tror inte att vi kan leta upp alltför många socialdemokratiskt styrda kommuner som gjorde likadant. Det var en tydlig signal. Dels behövdes de pengarna, dels var det en tydlig signal om att vi var beredda att stå upp för det här avtalet. Vi kommer att gå vidare i det arbetet.

Jag kan lugna Jan Valeskog, som verkar vara en väldigt orolig person, med att säga att jag sitter i styrelsen för Sveriges Kommuner och Landsting. Jag står mycket starkt bakom idén om sifferlösa avtal. Det är, precis som Jan Valeskog säger, någonting som man har arbetat länge för och där vi på de flesta avtalsområden har nått dithän. Det finns bara några kvar. Man ska naturligtvis lokalt ta ansvar för lönebildningen. Det är otroligt viktigt att vi kan göra på det sättet. Där står jag helt bakom den linje som drivs av Sveriges Kommuner och Landsting.

Anförande nr 9

J a n V a l e s k o g (S): Det var bra och skönt att höra att finansborgarrådet står bakom det här avtalet, allra helst hade det varit bra att besluta om det. Däremot verkar det finnas jobb att göra, dels prata med sin motsvarighet på landstinget som uppenbarligen inte har samma uppfattning, dels prata med personalansvariga i Stockholms stad. Det finns i alla fall en oro kring detta, det är helt klart.

Det är en viktig utmaning att se till att det här med sifferlösa avtal klaras så att det blir någonting som kan få fortsättning i kommande avtal.

Samtidigt kan vi undra, som Roger Mogert tog upp, när sådant händer varför man, när det har blivit uppenbart att det är en lönepolicy som direkt strider mot intentionerna i det nationella avtalet, inte reagerar och agerar. Vi hade kunnat slippa det här, även om vi självklart är överens om att det inte är politikernas uppgift att förhandla om löner. Det handlar inte heller om det, utan det var en helt ny princip som infördes, att man skulle peka ut åtta skolor där lärarna ska ha sämre löner. Det var det som var det märkliga i hanteringen. Då måste man naturligtvis agera politiskt och se till att den ordningen inte ska vara.

Däremot tycker jag att den andra tråden, åtminstone i ord, låter väldigt positivt, nämligen att skolledningarna och rektorerna lokalt ska få större ansvar och mandat nu när man går mot ökad individuell lönesättning att se till att rektorerna får det här mandatet. Förut har de i Stockholm varit ganska hårt hållna i de här frågorna. Till exempel skulle det vara intressant om – nu spekulerar jag högt om principer – exempelvis lärare som jobbar i utsatta skolor skulle kunna få bättre betalt. Oavsett principfrågan ska rektorerna få mandatet att sköta löneförhandlingarna lokalt, för de sitter ändå närmast verksamheten. Hur ser finansborgarrådet på de principerna i lönesättningen? Det kommer som sagt att bli än mer av intresse kommande år när det kommer att vara sifferlösa avtal.

Anförande nr 10

M a r k u s N o r d s t r ö m (M): Ordförande! Precis som sades här sköt Stockholms stad till medel för att möta Lärarlyftet på 4,2 procent genom att öka skolornas budget med 100 miljoner kronor. Det tycker jag är värt att ta fasta på.

Det är arbetsmarknadens parter som sätter lönerna. Det som handlar om lön ska inte politiker lägga sig i, men jag tycker att det är värt att notera att Stockholm har högre nivåer än Göteborg, socialdemokratiskt styrt, högre än Malmö, socialdemokratiskt styrt, som ju ändå är de städerna som vi ofta brukar jämföra oss med. När det gäller grundskolelärare som tjänar bäst respektive sämst är högst medellön i åtta av tio kommuner som styrs av Alliansen. Av de kommuner som har bäst betalda grundskolelärare styrs sex av tio som av Alliansen, av kommuner som har sämst betalda grundskolelärare styrs sex av tio av Socialdemokraterna. Lite självvranssakan och ansvar där man har ansvaret och där man styr är på sin plats.

Anförande nr 11

Borgarrådet M o g e r t (S): Fru ordförande! Det gläder mig naturligtvis att finansborgarrådet säger att han är beredd att lokalt ta ansvaret för lönebildningen. Men jag funderar lite över hur ni resonerar och vad ni menar med att ta ansvar. Ni är ju ansvariga bara när det ser ut att gå bra. Det blir extra tydligt här. Du kan inte låta bli ens när du pratade om debattartikeln. Artikeln handlade inte om lön, säger du, den handlar om skolutveckling. Sedan kan du inte hålla dig utan citerar den delen av artikeln som faktiskt handlar om att ni är inne och pillar i avtalet och säger: Vi satsar mer pengar på det; vi vill ha mer lönespridning. Det är alltså en del av samma debattartikel.

Du är ansvarig när det går bra; när det är tufft är du och dina kolleger långt borta. Min fråga kvarstår. När det togs fram en lönemodell med lönekriterier som uppenbart stred mot fullmäktiges beslut, vem borde ha satt ned foten? Borde det principiellt sett ha varit finansborgarrådet? Eller borde det ha varit utbildningsborgarrådet? Vem bär ansvaret när en lönemodell slår fel och strider mot fullmäktiges beslut, som den här gjorde?

Anförande nr 12

Borgarrådet N o r d i n (M): Fru ordförande! Politiskt ansvar är det självklart att man har när man sätter ramarna. Det var det vi visade. Nu ironiserar Roger Mogert över att vi avsatte 100 miljoner till skolan. Det brukar han inte göra de gånger han säger att skolan behöver pengar. Men nu var det plötsligt någonting man kunde ironisera över. Det var till och med en inblandning i avtalsrörelsen att vi såg till att skolan hade pengar för att svara upp mot avtalet. Jag delar inte den uppfattningen.

Det är en viktig politisk signal, eller hur, och att visa ansvar, att se till att finns ordentliga resurser och målsättningar, att lönerna ska höjas, att karriärtjänster ska inrättas, att lönespridningen ska vara substantiell och att det ska vara individuella löner. Vi inser alla nödvändigheten av detta. Lärarna förtjänar det, de som är duktiga och når goda resultat förtjänar detta. Ska vi kunna locka fler att söka till lärarhögskolan måste man självklart kunna se att det finns möjligheter i läraryrket.

Det visar sig att antalet förskollärare ökat därför att konkurrensen mellan kommunerna och olika arbetsgivare har gjort att förskollärlönerna har höjts genom åren och det har blivit mer intressant att söka sig till det yrket. Det är viktigt att slå fast var politiken har en roll, och det har politiken, och också där den inte har det.

Mandatet till rektorerna är en väldigt viktig och intressant diskussion, Jan Valeskog. Vi har länge drivit den linjen att skollärdarna och enskilda skolor, även inom

kommunens hägn, har ett betydande mandat och eget ansvar för sin verksamhet. Det är klart att vi även där sätter ramarna. Det finns en avtalsram som alla har att hålla sig till, och inom den är det självklart att det ska vara rektorer. Vem annars skulle det vara? Utbildningsnämnden kan ju inte, med all respekt, sätta lönerna, och det vill den naturligtvis inte heller. Inte heller ska tjänstemännen på utbildningsförvaltningen göra det. Det är bara den direkta arbetsledningen som kan göra det i skolans värld. Det är inget konstigt med det. Det mandatet måste rektorerna känna att de har, inom de ramar som avtalet ger.

§ 4 Interpellation om granskningen av Volvo IT-upphandlingen (nr 2012:52)

Anförande nr 13

Borgarrådet N o r d i n (M): Fru ordförande! Jag ber att få hänvisa till det utdelade svaret.

Anförande nr 14

J a n V a l e s k o g (S): Jag får tacka för svaret. Bakgrunden är att det har skett en upphandling med Volvo på värdemässigt 5 miljarder som många menar har blivit rent av har blivit ett fiasko. Jag har då ställt fem frågor till finansborgarrådet om konsekvenserna av detta, och han har undvikit att svara på tre av frågorna. Jag förstår det med tanke på de kritiska konsultarvoderingar som har kommit upp fortlöpande, liksom en del redovisningar i medier.

De frågor som fortfarande hänger i luften obesvarade är om borgarrådet anser att skolornas fördubblade it-kostnader negativt har påverkat skolornas ekonomiska situation och därmed deras kvalitet och konkurrensförmåga. Den andra delen är om det enbart är stadsledningskontoret, som gjort upphandlingen, som bör granska de ekonomiska konsekvenserna av upphandlingen. Slutligen var det en fråga om vem som tar ansvaret för en sådan usel upphandling som det uppenbarligen har varit.

Det är hittills alltså två konsultrapporter som gjorts av dem som har granskat upphandlingen. Ingen har dock haft mandatet att granska de ekonomiska effekterna av upphandlingen, utan de har granskat andra delar. En fick vi förra veckan på utbildningsnämnden. Man summerar mycket lakoniskt på följande vis: GS-IT har hittills haft en övervägande negativ effekt på it-användningen i skolorna. Sedan följer en rad eländiga exempel på detta. Jag tror att DN skrev om detta häromdagen.

I den andra konsultutvärderingen säger man – de har tittat på den formella upphandlingen – att staden i formell mening har följt lagen om offentlig upphandling men inte har följt stadens policy för konkurrens och valfrihet. Det är nämligen så att enligt den policyn ska det alltid ske en analys av kostnaderna för att driva verksamheterna i fråga, i det här fallet till exempel kostnaderna för it i Stockholms skolor. Men som konsulterna konstaterar: Vi har i granskningen inte tagit del av någon dokumentation som före inriktningsbeslutet visar kostnadsmässiga eller organisatoriska konsekvenser av en outsourcing.

Den enda jämförelse som skedde före upphandlingen ur kostnads- och verksamhets-synpunkt skedde enligt konsulterna enbart av stadsdelsnämnderna – inga skolor, inga andra fackförvaltningar, inga bolag. Ekonomin spelade alltså ingen roll innan upphandlingen påbörjades, vilket visar att projektet varit tämligen ideologiskt.

Slutligen säger dessa i sin rapport, vilket kanske är det mest uppseendeväckande, att Volvo IT efter genomförd upphandling blev ”mycket överraskade av Stockholms stads storlek och komplexitet”. Att en konsult som blivit upphandlad för ett projekt värt 5 miljarder inte har bibringats kunskap om det komplexa i uppdraget är helt otroligt!

Den här usla upphandlingen får stora konsekvenser på skolorna. De har fått fördubblade kostnader och ofta försämrade it-funktion. De har tvingats säga upp it-personal,

men i stället, vilket inte ens utbildningsnämnden har koll på, har man låtit ungdomarna och lärarna ta över deras jobb. Då står det inte som it-personal i bokföringen.

GS-IT har som nämnts, och som vi läst i tidningarna, inneburit extremt långa uppkopplingstider. Varje tilläggstjänst kostar ovanligt mycket, tycker många av dem som jobbar med GS-IT-projektet. Vad som inte alls har diskuterats är att upphandlingen medförde att skolorna fick kasta i väg datorer, skrivare och annat för miljontals kronor. Många av dessa var dessutom ganska nyinköpta.

Självklart får de fördubblade kostnaderna konsekvenser, vilket i praktiken påverkar storleken på klasser, antalet lärare och så vidare. Enskilda skolor har sett och lett i mjugg hur mycket dyrare och sämre de kommunala skolorna har på it-sidan. Konkurrensläget för de kommunala skolorna har försvagats med den här upphandlingen, inte minst ute i landet anges GS-IT som ett skräckexempel. Dess värre gör det Stockholm till ett åtlöje i många sammanhang.

I det här läget tar ingen ansvar, inte ens finansborgarrådet, visar det svar som jag fått i dag.

Anförande nr 15

Borgarrådet N o r d i n (M): Fru ordförande! Det är helt uppenbart att om Socialdemokraterna hade fått bestämma hade vi stått stilla och stampat när det gäller it i den här staden. Vad Stockholms stad har gjort är att genomföra en stor standardisering och konsolidering inom it-området. Det har inte väckt åtlöje; det kan jag säga, Jan Valeskog; så mycket kunskap har jag om hur man följer det här i omvärlden. Vi kommer att få efterföljare både inom statliga myndigheter och inom andra kommuner och organisationer. Jag tror trots allt inte – även om Socialdemokraternas intresse för modernisering och utveckling av it kanske inte är jättestort; jag har aldrig upplevt dem som pådrivande – att någon av er skulle vilja gå tillbaka till det gamla systemet. Det är egentligen det ni säger här. Ni vill gå tillbaka, inget ska ändras. Var och en har sin egen lösning. Det är Socialdemokraternas svar.

När det gäller it-kostnader i skolan vet Jan Valeskog, som sitter i utbildningsnämnden och är väl inläst på detta, att han jämför äpplen och päron. Han vet att han jämför med en kostnad som innehöll till exempel betydligt färre datorer i skolan än i dag. Antalet surfplattor var noll. Det är det som Jan Valeskog vill gå tillbaka till.

Detta är en viktig förändring. Jag har i talarstolen varit mycket tydlig med att säga att när det gäller de problem som finns i skolan, för det finns problem med inloggningstider, substantiellt och fullständigt oacceptabelt problem, måste de lösas. Det är upp till leverantören att göra det.

Vad vi säger nu när vi förlänger avtalet är att det här är frågor som kommer att bli betydelsefulla för om vi säger rakt upp avtalet och gör en ny upphandling. Vi har nämligen möjlighet att förlänga det en gång till. Där kan vi välja att säga upp det. Det här har man kort tid på sig att genomföra, och det är viktigt. Jag tror att det skulle bli än värre om vi i dag blåste av det hela och sade att vi går tillbaka till det gamla systemet där var och en får ta ansvar för sig själv, ungefär, och hitta sin egen lösning.

Jag tror inte, eller är övertygad om, att skolorna på något sätt skulle vara betjänta av detta eller av en återgång till egen regi.

Nu märker jag att när det gäller it fokuserar Socialdemokraterna på skolan, och där finns det problem. Det är bra att ni tar upp det. Den här stora upphandlingen på övriga områden har landat och fungerar. Vi har problem kvar i skolan, och de ska lösas, men lösningen är inte att gå fem år tillbaka i tiden.

Anförande nr 16

A n n M a r i E n g e l (V): Det fanns ett annat alternativ, inte att stå stilla och inte att outsourca, utan att samordna i egen regi. Det var faktiskt det som man hade utrett och sett konsekvenserna av och var på väg att göra när vi tog över och snabbt fattade beslut om att detta i stället skulle outsourcas. Alla var överens om att det skulle vara bra med en bättre samordning. Det är den vägen man har gått i Göteborg till exempel där man är väldigt mycket mer nöjd med hur it fungerar. Men det var ett ideologiskt beslut att det skulle outsourcas. Det framgår tydligt av revisorernas rapport, som jag tycker att du refererar väldigt vinklat. Du säger att processerna har skett utifrån fullmäktiges intentioner som de uttryckts vid respektive tidpunkt. Ja, intentionerna var att upphandla och outsourca till varje pris. Man säger att detta skedde utan konsekvensanalys. Det fanns två bud. När det gäller en sådan här affär får det betraktas som ganska lite och klen som underlag.

Det fattades en massa saker, till exempel hur lång inloggningstiden fick vara. Det har lett till att det nu tar 40 minuter att logga in på en skola. Då säger man: Det finns inte i upphandlingsunderlaget, så det finns inte i avtalet något om hur lång tid det får ta. Det var väl ganska inkompetent.

Ganska många it-experter och it-tekniker som staden själv hade suckar och himlar med ögonen när någon frågar hur man kunde göra en sådan här upphandling. De var inte inblandade, utan det var ett politiskt beslut, och det var en politisk upphandling. Det får ni stå för och ta konsekvenserna av.

Jag tycker att revisionsrapporten, som innehåller ganska grov kritik, har ni tydligen bara ignorerat och sagt att ni uppfyller lagens bokstav. Men det är inte bara det ni ska titta på utan hur man har hanterat detta.

Jag tycker vidare att du svarar ungefär goddag yxskaft på konkreta frågor om upphandlingen. Du säger att Stockholm är ett av världens främsta it-kluster och att det är viktigt att utveckla och effektivisera den egna verksamheten. Det är det man inte har gjort. Jan Valeskog har koncentrerat sig på skolorna, som ju är ett jättestort område, men det finns många andra områden i staden, våra egna bolag och nämnder. Vänsterpartiet har väckt en fråga i flera nämnder och bolag förra året om vad det här har inneburit, och samtliga svarar att det är sämre och dyrare. Det kan hända att det är bättre på andra ställen i staden.

Jag tycker att du faktiskt ignorerat kritiken, Sten, när du säger att man måste se till att återgårdä problemen, och det ska man göra skyndsamt. Men det har gått flera år nu, och det har inte hänt någonting med detta. Ni är alltså beredda att fortsätta detta, utan att granska er egen politik. Jag tycker att det är bedrövligt!

Anförande nr 17

Jan Valeskog (S): Jag har som sagt mest haft kontakt med skolorna om detta. Men då blir argumentet att jämföra äpplen och päron. Det har varit svaret hela vägen. Vi vet inte vad det kostar egentligen. Det är svårt att utvärdera, och det är olika sådana saker. Det är naturligtvis mycket märkligt att ingen har kunnat prestera och göra ett försök att titta på hur mycket kostnaderna har ökat, utom just i utbildningsnämnden som efterlyst och fått en sådan studie. Där har man genomlyst att det har blivit en kostnad på 120 miljoner mer, men då har man inte räknat med personal, att det har anställts lärare på varenda skola eller ungdomar i stället för it-personal som har gått.

Det här är inte alls några äpplen och päron, utan det här går naturligtvis att granska på två olika sätt. Det ena sättet är hur det formellt har gått till. Där har jag redovisat den mycket allvarliga kritik som har framförts. Även om man har följt lagen om offentlig upphandling har man inte följt policyn om konkurrens och valfrihet. Man har alltså inte utrett kostnadsmässiga och organisatoriska konsekvenser av outsourcing, förutom i stadsdelsnämnderna, ingen annanstans. Efteråt har Volvo IT varit förvånat över hur komplext det var. Nu sitter de med en upphandling värd 5 miljarder. Skulle det här ha varit någon annan kommun i landet skulle det ha varit en skandal av dess like, men i den här staden är inte 5 miljarder så mycket, eller vad som nu är orsaken vet jag inte.

Den formella upphandlingen och hur den fungerar tekniskt är hårt kritiserat. En vän av ordning undrar varför man inte kan titta på helheten: Hur mycket dyrare har detta blivit? Det är det som man måste lära sig någonting av. Vi hade en genomgång senast på utbildningsnämnden kring en upphandling om en it-plattform. Det kommer upp i fullmäktige. Man var helt på det klara med att inte göra om de misstag som gjordes med GS-IT-upphandlingen.

Detta visar att detta skedde ideologiskt grundat. Jag kan inte uppfatta det på annat sätt. Borgarrådet antydde att det var det som styrde, inte att man skulle tjäna pengar på detta. Vi konstaterar att skolorna har fått fördubblade kostnader, minst. Från början sades det att man skulle spara 50 miljoner kronor, och man skulle finansiera 300 tjänster när it-personal skulle lämna. Betydligt fler än hälften har lämnat, men flertalet av dem har ersatts av studierektorer, lärare som fått ta dessa uppgifter eller av ungdomar på skolorna. Det är en verklighet som vi ser. Det är klart att man är upprörd och tycker att någon borde ta ansvaret.

Anförande nr 18

Borgarrådet Nordin (M): Fru ordförande! Jan Valeskog får det att låta att före GS-IT var allting när det gäller it på skolorna frid och fröjd, fungerade perfekt, det var aldrig någon lång inloggningstid. Man hade full koll på alla kostnader. Jan Valeskog vet, om han möjligen har besökt någon enstaka skola utan skygglappar, att det inte är så. Det är inte sant! Ni beskriver en verklighet som aldrig har funnits när ni kritiserar det läge som är i dag.

Det finns saker att kritisera i dag, precis som det fanns saker att kritisera för fem år sedan. Dessa ska rättas till. När man jämför kostnaderna vidhåller jag att man jämför äpplen och päron. Man jämför 2009 med 2011. Man jämför ett system där man inte fullständigt alltid hade koll på alla it-kostnader med system där vi har infört och

utökad it i skolan. Den argumentation som Jan Valeskog för i denna fråga är inte hållbar.

Vi ska nu se till att det fungerar i Stockholm som är ledande och ett föredöme, även om Socialdemokraterna och även andra försöker måla ut det som att Göteborg skulle vara ett föredöme. Har de bättre skolresultat än Stockholm? Nej, det har de inte; de har sällan vänsterstyrda kommuner. Inte är kommunal regi alltid kungsväg till väl fungerande it.

Ni får fundera över er egen argumentation. Framför allt efterlyser jag alternativen. Vad är det ni tycker ska göras i dag? Vad är det som ska göras, Jan Valeskog? Ska vi säga upp hela avtalet och återgå till ett system som vi hade före det här avtalet? Jag tror inte på det. Jag tycker i stället att vi ska ställa krav på leverantören att leverera det som är sagt under naturligtvis möjligheten att vi gör en ny upphandling om två år. Det tror jag är en mycket bättre väg för att ytterligare förbättra it-miljön i våra skolor, som är väldigt viktigt. Vi är pådrivande där. Vi kommer exempelvis att införa fler datorer i gymnasiet, en för varje elev. Vi har fram till nu infört 12 000 nya datorer i staden och 6 000 läsplattor, och vi kommer att fortsätta på den inslagna vägen.

It i skolan är viktig. Jag välkomnar Jan Valeskogs engagemang i den frågan men tror att han är fel ute när han så ensidigt kritiserar dagens system och säger att det vore bättre om det inte fanns. När det gäller den totala ekonomiska vinsten och inte bara ser på skolan är det under 2013 som resultatet ska uppnås. Så är det. Det är lite svårt att göra en utvärdering när det av 2013 bara har gått fem månader så länge.

Anförande nr 19

J a n V a l e s k o g (S): Jag tycker att den viktigaste frågan är kostnaderna. Om man sedan borde ha gjort upphandlingen på ett annat sätt eller inte är en annan sak, men det är klart att det skulle man ha gjort. Men när det är ideologiskt styrt har vi sett en del annat som får enorma konsekvenser, inte bara kvalitetsmässigt utan också kostnadsmässigt. Det är naturligtvis oerhört allvarligt. Man skulle åtminstone lära sig av misstagen. Det blev i det här faller väldigt dyrköpta sådana.

Som jag sade förut skulle man tjäna 50 miljoner kronor på en upphandling på 5 miljarder. De är inte speciellt imponerande, särskilt med tanke på att man sade att 300 tjänster skulle försvinna som blev mindre än hälften som i sin tur inte ens är det därför att skolorna har ersatt it-personalen med lärare och ungdomar som jobbar med it på respektive skola.

Skolorna har bra koll. Det var därför det var så intressant att vi drev igenom den här studien. Man visste exakt vad vi betalade innan, och man visste vad vi fick betala sedan. Inte nog med att man fick fördubblade kostnader tyckte man i de flesta fall, inte alla, ska jag medge, att det blev sämre standard. I en del fall, framför allt de skolor som inte hade en ringa it-utveckling blev det bättre. Det finns sådana exempel också. Men generellt sett var det sämre, och framför allt var det mycket dyrare.

Jag tycker att det är en grundläggande sak att man tittar på vad det kostar. 120 miljoner, så mycket mer har det blivit för skolorna, är otroligt mycket pengar. Det handlar om att väldigt många lärare ska kunna hålla nere klasserna. Det här får utbildningspolitiska effekter av ganska stora mått, hävdar jag, på många skolor.

Jag får verkligen hoppas att förutom de studier som har genomförts när det gäller hur den formella upphandlingen har gått och som har fått ganska allvarlig kritik, som jag har redogjort för, går man, om inte själv så revisorerna, igenom vad det här inneburit kostnadsmässigt. Att hela tiden, i fyra fem år, klara sig undan genom att säga att det handlar om att jämföra äpplen och päron tycker jag inte är en så imponerande försvarslinje.

Anförande nr 20

A n n M a r i E n g e l (V): Sten efterlyser hela tiden alternativ, och jag efterlyste svar på frågan. Man hade ju gjort en studie om att det skulle vara bra att samordna it i staden och ha det i egen regi. Varför valde ni så snabbt att helt lägga det alternativet åt sidan och outsourca? Det rimliga hade väl varit att undersöka båda alternativen för att se vad som fungerar bäst och är lönsammast.

Jag förstår att det är ideologi bakom, men jag skulle ändå vilja höra dig svara på varför det inte var möjligt att parallellt undersöka de här alternativen. Då skulle man ha en stor kompetens i staden att vända sig till. Det har inte varit särskilt lyckosamt med den här lösningen med Göteborg.

Sten säger hela tiden att vi kommer att räkna hem den ekonomiska vinsten först 2013. Kommer ni då att dra av de stora fördyringar som har varit fram till dess? Alla förvaltningar, bolag och skolor har ju haft fördyringar med detta. Det måste man dra av från den eventuella vinsten. I budgeten har ni minskat pengarna till nämnder och bolag och skrivit att det är vinst av gemensam it, medan det i själva verket har blivit dyrare för dem. Det är i själva verket ett ganska fräckt sätt att hantera deras budgetar. De pengarna borde ni väl lägga ihop, och det drar vi väl av från den eventuella vinsten – räknar jag med – eller hur?

Anförande nr 21

Borgarrådet N o r d i n (M): Fru ordförande! Jag tycker att det fanns skäl att påminna om vad som står om detta. Det är under 2013 eller efter 2013 som detta har full verkanskraft. Att göra den här förändringen och införa den gemensamma it-miljön är naturligtvis ett väldigt stort projekt, det inser vi alla. Det hade varit ett stort projekt även i egen regi. Det tror jag inte hade ändrat någonting. Möjligen hade det avhållit en och annan oppositionspolitiker från att leta fel.

Jag är övertygad om att det här långsiktigt är en nödvändig förändring i Stockholms stad. För alla organisationer, inte minst en så stor organisation som Stockholms stad, är det väldigt viktigt med it-frågor, så där kan inte tusen blommor blomma. Det är många som vill det, och det är inte så konstigt i och för sig. Man är van i sin vardag, man tycker att man har en kompetens inom sitt område och tänker inte på att vi är en stad som måste utnyttja sina fördelar av att vara en storstad med mycket kompetens men också se till att vi har samma standard överallt. Där borde Jan Valeskog och jag vara överens. Våra skolor ska ha samma standard, och det ska förstås vara en god standard. Det var det inte tidigare.

Jag besökte skolor som tyckte att de hade det riktigt bra när det gäller it. Jag besökte skolor där det fanns ett stort missnöje med it. Så var det även tidigare med det gamla systemet; det är inte nytt.

Jag tycker verkligen att vi har tillsatt en mycket omfattande granskning av oss själva med helt externa och oberoende konsulter. Det är klart att vi har saker och ting att ta med oss och till oss inför kommande upphandling. Det är erfarenheter som vi har dragit. Så är det i fråga om varje upphandling. När man gör den första stora upphandlingen får man vissa erfarenheter som vi ska ta med oss till kommande upphandlingar på it-området. Men att säga att lösningen hade varit att vi tagit det lite mer försiktigt och valt egen regi är för lätt. Även om vi hade bestämt oss för att ha samma syfte med en gemensam miljö hade det funnits problem. Det hade funnits enskilda enheter som hade varit nöjda och enskilda som hade varit missnöjda, för de hade fått sin vardag förändrad.

Nu ska vi se till att jobba vidare. Jag tror att det är få kommuner och städer som har så hög it-standard som Stockholm har i sina skolor. Det tycker jag är otroligt viktigt att säga när ni kommer med denna kritik. Det finns en del berättigad kritik; det har jag sagt. Men problemen ska vi se till att åtgärda.

*§ 7 Muntlig frågestund**Fråga nr 1. Oroligheterna i Stockholms förorter den senaste tiden*

Anförande nr 22

Borgarrådet M o g e r t (S): Herr ordförande! Den senaste tidens händelser i Stockholms södra och västra förorter har väckt en del frågor och en del frustration, får man väl säga, också för mig som medborgare. Precis som vänner och bekanta som bor i de drabbade områdena är jag otroligt arg på de personer som har tagit sig rätten att kasta stenar, krossa rutor och bränna bilar. Jag är också extremt arg på de höger- och vänsterextremister som har utnyttjat läget.

Men jag känner också en stark irritation över dem som låtsas att allt missnöje i våra förorter saknar grund. Det är de högerdebattörer som säger att de boende i Husby, Tensta, Bredäng eller Rågsved borde visa tacksamhet i stället.

Mina frågor till finansborgarrådet är: Ser du effekten av de ökade klyftorna i våra förorter? Förstår du frustrationen hos de boende? Och är du beredd att arbeta för att minska klyftorna i Stockholm?

Anförande nr 23

Borgarrådet N o r d i n (M): Herr ordförande! Jag tackar Roger Mogert för frågan. Jag hade inte väntat mig annat, men det gläder mig ändå att du är tydlig inledningsvis med ilskan och frustrationen mot de grova kriminella handlingarna – det handlar ju om mordbrand, och det handlar om mordförsök om man kastar en gatsten mot en människa. Som du säger handlar det också om extremister, både bruna och röda, som har utnyttjat detta på ett sätt som är förfärligt. Värst är det för alla dem som bor i de drabbade områdena.

Jag tycker att det är viktigt att hålla isär diskussionerna. Vi har en pågående diskussion och ett pågående arbete i Stockholms stad för att minska utanförskapet. Detta arbete fortsätter. Det är inget som är nypåkommet av detta. Det är inget som påverkas av att människor tillgriper kriminella handlingar, utan det påverkas av en vilja att se till att staden håller samman och att tillväxten kommer alla till del. Det finns mycket som visar att vi är på väg. Men som vi har varit tydliga med att deklarerat från Alliansens sida anser vi inte att vi är i mål. Det är vi självfallet inte.

Det finns till exempel en stor grupp av 18–24-åringar i långvarig arbetslöshet och med otillräcklig utbildning. Vi har en rad projekt på gång när det gäller dessa ungdomar. Det finns en presentation av ett sådant tydligt och bra projekt utdelat på fullmäktiges bord. Det finns även andra sådana. Detta är ett av de arbeten som vi måste fokusera på.

Det andra, som vi fortsätter med, är upprustningen av de slitna bostäderna och de slitna ytterområdena. Jag skulle vilja säga att det faktum att Stockholms stad står inför utmaningen att bygga 100 000 nya bostäder till 2030 också innebär en möjlighet att reparera mycket av den dåliga planering som man gjorde någon gång på 60-talet.

Anförande nr 24

Borgarrådet M o g e r t (S): Jag är naturligtvis mycket medveten om att vi gör investeringar i Järva och i Söderort. Det har vi gjort under lång tid i den här staden, det är någonting som vi har varit överens om och det är någonting som vi ska fortsätta att göra.

Men med detta som fond är det också uppenbart att det inte räcker. Vi når inte fram. En OECD-rapport visade nyligen att klyftorna ökar mest i Sverige i OECD-området. Vi har ramlat från att vara OECD-områdets mest jämlika land till att ligga på 14–15:e plats. Det finns tyvärr goda grunder att tro att de största klyftorna och ökningarna finns i Stockholm. Här finns de som tjänar mest på regeringens politik, och här finns de som förlorar mest på utvecklingen.

Jag tror att vi måste se att det inte räcker bara med fysiska investeringar. Vi måste ha sociala investeringar. Vi måste vända trenden i våra förortsskolor. Vi måste se att ungdomsarbetslösheten stiger och att socialtjänsten på Järva går på knäna. Det kommer att behövas mer pengar till förorterna också i driftsbudgetarna.

Min fråga är egentligen: Är du beredd att medverka till det?

Anförande nr 25

Borgarrådet N o r d i n (M): Herr ordförande! Varje budget som jag har lagt fram har innehållit ökningarna och nya satsningar på detta område. Hela den framgångsrika politik som vi nu driver med arbetsmarknadsnämnden och arbetsmarknadsförvaltningen är ett resultat som har kommit under de senaste åren.

Jag säger framgångsrika därför att vi ser att det vi gör ger effekt. Men vi behöver mer av detta. Vi behöver ännu mer av detta eftersom det fortfarande finns ungdomar som står utanför. Så länge de finns har vi ett arbete kvar att göra, och det arbetet bedrivs. Roger Mogert och hans parti har 10 öre mer i skatteuttag än vad Alliansen har. Dina omfattande löften till höger och vänster får du kanske vara lite försiktig med. Vad du har att göra är egentligen att hålla dig till den politik och de investeringar som Alliansen har. Som du själv säger ligger detta också i linje med vad jag tror att vi i många delar är överens om.

Anförande nr 26

Borgarrådet M o g e r t (S): Jag måste säga att det var en vågad formulering mot bakgrund av de senaste veckornas händelser att kalla er politik för en framgångsrik politik som ger effekt. Om jag vore spetsig skulle jag tolka det som att du är ganska nöjd.

Personligen vågar jag säga att jag i och med den senaste tidens händelser känner mig tvingad att titta över min politik. Jag måste titta över vilket ansvar socialdemokratin har i den här staden för de senaste 20 årens utveckling. Det förvånar mig att samma reflektioner inte finns på den borgerliga sidan. Det oroar mig lite, för jag tror att vi gemensamt måste se att bakom detta stenkastande och bilbrännande, som ingen av oss på något sätt tycker om och vill ha, finns en djup social frustration som vi måste ta på allvar. Det kommer att vara vårt ansvar att lösa detta och att ge hopp till Stockholms förorter.

Anförande nr 27

Borgarrådet N o r d i n (M): Roger Mogert! Efter din goda inledning – snubbla nu inte ned i fällan genom att säga: Jag tar avstånd från våldet, men... En del säger så. Hamna inte där, Roger Mogert! Jag tror egentligen inte att du finns där. Jag litar på att du har ett personligt engagemang mot de saker som har skett.

Du har inte alls upplevt någon nöjdhet från mig eller någon annan i den bemärkelsen att vi säger: Nu räcker det. Vi är klara – fine. Projektet är avklarat! Tvärtom kommer vi i varje budget med nya initiativ. Det finns en arbetsutveckling och en metodutveckling som är viktig när det gäller inte minst ungdomar som är utanför. Vi kan vara stolta över det som vi har påbörjat, men vi är verkligen inte nöjda, för att alludera på ett partis slogan för några år sedan. Vi tycker inte att vi är i mål. Detta arbete kommer att fortsätta med oförminskad kraft.

Det som gör att vi kan bedriva detta arbete så kraftfullt är att både vi och regeringen satsar på ordning och reda i finanserna och en stark tillväxt. Om vi stänger av den motorn drabbar det verkligen mest dem som är längst ifrån välfärden.

Fråga nr 2. Oroligheterna i Husby

Anförande nr 28

A w a d H e r s i (MP): Herr ordförande! För precis en vecka sedan vaknade vi i ett Husby som brann. Lokaler fick utrymmas, och skolor sattes i brand. Husby gård terroriserades. Våldet florerade på gator och torg. Vandaliseringen var av en omfattning som vi inte tidigare har erfarit. Men jag och många med mig är inte överraskade. Vi har länge sett en social oro som delar staden och som kort kan sammanfattas med att det finns ungdomar som samhället inte lyckas se.

Jag vill fråga Joakim Larsson: Är du beredd att tillsätta en kommission som hjälper staden att titta närmare på vad vi kan göra gemensamt? Är du beredd att göra ett handslag på att vi ska göra detta tillsammans?

Anförande nr 29

Borgarrådet L a r s s o n (M): Herr ordförande! Jag tackar Awad för frågan. Jag tycker nog att när vi inledde diskussionen om Järvalyftet en gång i tiden, där ni var med och under många år har varit delaktiga, hade vi en mycket bra utgångspunkt. Vi hade en bred diskussion om hur vi ser till att få ytterstadens stadsdelar att lyftas ifrån i de delar där man inte har kommit upp i samma nivå som andra stadsdelar. Det handlar också om den mån i vilken man inte har kunnat renovera fastigheter och annat i den utsträckning som man borde ha gjort och om den mån i vilken man inte har kunnat se resultat som stämmer överens med den övriga stadens.

Vi har alltså haft ett Järvalyft som under många år har diskuterats i denna sal. Jag skulle nog vilja säga att grogrunden för att fortsätta diskussionen finns där. Det finns samlat ett stort antal entusiastiska människor, både tjänstemän och politiker och andra, som varje dag talar om hur man ska utveckla ytterstadens stadsdelar.

Jag frågar mig dock hur denna senaste vecka egentligen kan få så många debattörer från Miljöpartiet och även andra partier i oppositionen att så enhälligt säga att Järvalyftet är orsaken. Ni har ju alla varit en del av det från början, och ni har alla

varit en del av diskussionen om hur man kan utveckla detta på bästa sätt. Det är en motfråga till dig, Awad. Vad är det som gör att du tycker att Järvalyftet i praktiken är orsaken till det vi har sett? Det vi har sett är våldsamheter. Det vi har sett är oroligheter som alla måste fördöma. Sedan ska vi gå vidare. Vi har mycket tid att diskutera vidare hur vi ska utveckla ytterstaden ytterligare.

Anförande nr 30

A w a d H e r s i (MP): Låt mig först konstatera att Joakim Larsson inte svarar på mina frågor. Låt mig också konstatera att Joakim Larsson inte vill göra något handslag på att vi ska lösa detta gemensamt.

Det är intressant att du säger att vi var med i den breda överenskommelsen om Järvalyftet och de ramar som man har satt för detta. Visst var det så. Men det är också så, Joakim Larsson, att Järvalyftet under din egen ledning inte har levererat. Järvalyftet skulle vara svaret på den sociala ojämlikhet som vi ser kring Järvafältet och i andra delar av Stockholm. Men du har inte levererat. Det är just därför vi har dessa oroligheter. Om du hade lyckats skulle vi inte ha haft dem.

Jag skulle ändå vilja ta tillfället i akt och tacka alla Husbybor som gemensamt försöker ta tillbaka sin stadsdel och som ropar på hjälp. De säger: Joakim Larsson, vi väntar på dig!

Anförande nr 31

Borgarrådet L a r s s o n (M): Awad! Vi har träffats många gånger i Järvaområdet, säkert också i Husby ett antal gånger. Många är de Järvabor som har följt vad Järvalyftet och Stockholms stad har bestämt sig för att genomföra i nära dialog med dem.

Menar du att de hundratals bostäder – i dagsläget tror jag att det är exakt 100 som är färdigställda – som har renoverats i nära dialog med de boende inte finns och att detta inte har inträffat? För en gångs skull har vi hittat en modell för att utveckla miljonprogrammen tillsammans med hyresgästerna – någonting som Miljöpartiet talar om i alla debatter. Det handlar om hur vi ska få miljonprogrammet renoverat i det här landet. Här har vi hittat en modell, och du säger: Det här existerar inte. Det finns inte. Det ger inga resultat. Vi har lång väg kvar att gå, men det finns framgångar under denna resa som ni blundar för. Ni talar bara om det som är nattsvart, och det gör debatten så tråkig.

Anförande nr 32

A w a d H e r s i (MP): Jag erkänner att man har gjort en hel del när det gäller den fysiska planeringen. Däremot ser jag att när det gäller de sociala och de mjuka frågorna, det vill säga att få ungdomar i arbete och att se till att fler elever blir behöriga till gymnasiet har du inte lyckats. Det är de mål som man har satt upp för Järvalyftet. Ser du inte att du har ansvar för att ungdomar kommer i arbete? Ser du inte att de ungdomar som vi har misslyckats med kommer att kosta så mycket mer för samhället? Ser du inte vad det har kostat bara denna vecka att kunna hålla ordning och att förstärka polisen? Ser du inte det? Jag menar att det är där problemet finns.

Anförande nr 33

Borgarrådet L a r s s o n (M): I Stockholms stad har vi lagt 12 miljoner i området för just sociala insatsgrupper. Det sociala projektet handlar om att se till att personer som vill lämna kriminaliteten bakom sig och gå in i arbete ska få chansen att göra det. Det är ett stort antal ungdomar som vi arbetar med för att få dem att lämna kriminaliteten bakom sig och genom studier också få arbete. Jag tror att det kommer att bli mycket intressant att följa arbetet och vad det kommer att leda till.

Sedan kommer uppgifterna igen om att arbetslösheten bland ungdomarna går åt fel håll i området. Det är fel. I Rosengård år 2006 var det 15,2 procent som var förvärvsarbetande i den ålder som du nämner, 20–24 år. I dag är det 19,4 procent. Det är en svag ökning – gratulerar! Det är jättebra. Men i Husby har vi gått från 34,2 till 48,7 procent i andel förvärvsarbetande. Det är för mig ett steg i rätt riktning.

Fråga nr 3. Kulturvärdena och Slussenprojektet

Anförande nr 34

A n n M a r i E n g e l (V): Sten! Jag tror att du liksom jag har läst Svenska Dagbladet i dag. En rubrik lyder: Negativa effekter tonades ned. Där redogör man för hur staden har hanterat frågan om att analysera kulturvärdena i Slussen. Uppdraget gick först till en kulturexpert som heter Nils Ahlberg. Detta underkändes eftersom han var för negativ. Sedan gick projektet till Stockholms stadsmuseum, som också var för negativt. Sedan gav man det i stället till en konsult som arbetade på samma konsultbyrå som den person som hade i uppdrag att göra undersökningen.

Nu vill jag fråga dig: Kan du verifiera uppgifterna i artikeln? Ignorerar staden sin egen expertis för att få in en mer positiv rapport, såsom det framställs i artikeln?

Anförande nr 35

Borgarrådet N o r d i n (M): Herr ordförande! Jag tackar Ann Mari Engel för frågan. Nej, det är inte jag som vare sig beställer eller avbeställer konsulter i den här staden. Jag kan alltså inte kommentera de turer som redovisas i Svenska Dagbladet. Det får andra göra.

Jag kan däremot kommentera den fråga som väl är den viktiga, om kulturvärdena på Slussen och hur de har prövats. Detta har prövats genom denna långa utredningstid. Där har man kunnat konstatera att hela Slussen måste rivas. Kulturvärden i form av ett bevarandeanternativ har funnits i stadens utredningar. Politiken har bestämt detta i tidigare skeden, och man har då konstaterat att man måste riva hela Slussen eftersom konstruktionen är så dålig. Därmed är kulturvärdesfrågan i den meningen prövad.

Sedan är kulturvärdena viktiga i hela planeringen av Slussen. Det handlar om planeringen av kulturens roll, om Stadsmuseets roll och att vi planerar park och tillgänglighet. Vi har ändrat och gjort om fram och tillbaka för att få mer öppenhet. Det handlar om kulturvärden. Det är inte så att kulturvärdena inte har präglat arbetet runt Slussen. Jag skulle vilja säga att det är precis alldeles tvärtom. Det är viktigt att slå fast detta.

Sedan har vi att göra en avvägning, som alltid, mellan kulturmiljöfrågor, funktionalitet, Mälarens avbördning, tillgänglighetsfrågor, kollektivtrafikens utrymme, fotgäng-

are, cyklistar, bilar och så vidare. På det sättet är det en helhet, och det har präglat stadens arbete. Det har präglat politikens arbete, och det är det som ligger till grund för det beslut som ju är demokratiskt fattat om Slussen.

Anförande nr 36

A n n M a r i E n g e l (V): Det var inte det jag frågade om, Sten Nordin. Jag var inte ute efter att få en Slussendebatt här. Jag frågade efter hur staden väljer att hantera de expertutlåtanden man får.

Först och främst kan man fundera på att staden lägger ut miljöansvaret på en konsult. Av artikeln att döma är det någon som har gjort detta på uppdrag av stadens exploateringskontor – tydligen Monica Granberg. Utredningen läggs på en expert, och man får då någon som säger att detta kommer att ha stor påverkan på kulturmiljön. Hon tycker då att det är för negativt, lägger detta åt sidan och lägger sedan konsultuppdraget på Stadsmuseet, som ju är stadens expert. De tycker också att detta kommer att ha stora effekter. Då fråntas de uppdraget, och i stället ger man det till en tredje person, som aldrig tidigare har gjort en sådan här utredning men som råkar jobba på den byrå där Monica Granberg är chef. Han kom då fram till att det bara blir måttlig skada på kulturmiljön.

Jag talar inte om vilka slutsatser ni drar. Man kan dra slutsatsen att vi ska göra detta även om det är stor skada på kulturmiljön. Jag frågar efter stadens hantering när man ignorerar sina egna experter för att i stället få fram en positiv rapport. Du är ansvarig för det som finansborgarråd.

Anförande nr 37

Borgarrådet N o r d i n (M): Herr ordförande! Som du förstår själv, Ann Mari Engel, är denna typ av relationer och diskussioner mellan olika tjänstemän inte någonting som jag är inne i. Jag tänker inte heller kommentera det även om du visar upp 20 tidningsartiklar om detta innan man i så fall har alla fakta på bordet och alla parter hörande.

Däremot står jag fast vid att staden seriöst har prövat detta. Oavsett dessa relationer – hur de nu har varit och inte varit – har staden seriöst prövat kulturvärdesfrågorna. Det var det som jag ville säga när det gäller Slussenfrågan. De har funnits med i olika skeden. Det är inte bara i ett skede som kulturmiljöfrågorna har varit med, utan i hela Slussenresan har dessa frågor varit viktiga. Jag anser att staden har prövat dem, och man har gjort det långt utöver de olika konsultrapporter som nämns i denna artikel.

Anförande nr 38

A n n M a r i E n g e l (V): Jag tycker att du undandrar dig ditt ansvar. Oavsett vad rapporterna resulterar i för beslut måste man ifrågasätta att ni inte lyssnar på den expertkunskap som staden själv har. När Stadsmuseet gör en kritisk granskning säger den av er engagerade konsulten att om detta är den bedömning som ni kommer att landa i går det inte att gå vidare med planförslaget. Därför fråntas de uppdraget.

Jag tycker att det är anmärkningsvärt att man hanterar kunskap på detta sätt. Stadsmuseet är stadens eget expertorgan när det gäller kulturhistoriska värden. Jag måste fråga dig: Tycker du att det är bra och rimligt att man väljer bort några expertutlåtanden därför att de inte passar med den politiska agenda man har?

Anförande nr 39

Borgarrådet N o r d i n (M): Ann Mari Engel tar upp beskrivningar av enskilda tjänstemäns agerande och påstår att detta är att hantera en politisk agenda. Det är väl att dra saker och ting väldigt långt.

Jag tänker fortsätta att svara på det som är mitt ansvar och det ansvar som jag har tagit. Det handlar om att kulturmiljöfrågorna har haft en tung roll i avvägningen av Slussen. Vi har en rad underlag för detta. Jag har fullt förtroende för de tjänstemän som har signerat de dokument som har legat till underlag för kommunstyrelsens och kommunfullmäktiges beslut. Man har gjort en seriös och noggrann genomgång.

Om det har funnits enskilda delar i detta som kan kritiseras av något skäl får man reda ut det, för all del. Men det påverkar inte beslutet. Det är inte så att detta material inte har funnits eller att det inte har funnits med i politikens övervägande av det slutgiltiga beslutet.

Fråga nr 4. Generationsklyftan i ytterstaden, hur satsar vi på förortens unga?

Anförande nr 40

S a l a r R a s h i d (S): Allas barn är allas barn. Så har Fryshuset formulerat en idé som på en gång är så enkel och självklar och så genial. Jag bor i Skärholmen-Bredäng. Precis som många andra i mitt område nattvandrade jag i förra veckan för att hålla lugnet i stadsdelen. Nu har det värsta lagt sig för de boende i vårt område. Men för oss – vi som är ansvariga politiker – har det hela bara börjat.

Även om lugnet har lagt sig kvarstår att en del som var ute i går och bråkade på våra gator då och under de senaste veckorna var barn. En del var äldre och i tonåren, och en del var så kallade unga vuxna. Men en del var barn.

Det är ett stort misslyckande för vår stad – faktiskt ofattbart. Den viktigaste frågan för oss här inne är: Hur ser vi till att dessa 13–16-åringar får tillbaka sitt framtidshopp och går ut med fullständiga betyg?

Anförande nr 41

Borgarrådet L a r s s o n (M): Frågan stämde kanske inte riktigt med din inledning. Men låt mig börja med inledningen. Jag håller med dig om att det vi har sett under den senaste veckan, där många goda krafter har engagerat sig mot våldet, har varit glädjande att se. Just i Skärholmen, där jag för övrigt själv är född, har det vittnats om hur föräldrar har slagit vakt om sina förskolor och suttit hela nätterna på vakt. Man har på olika sätt nattvandrat. I stadsdelen finns en tradition av nattvandring som är positiv. Man har kunnat organisera detta tillsammans med många nya goda krafter. Det är bra.

Men jag tror att man ska vara lite försiktig med att göra alla snabba analyser på en gång. Detta är inte en helt okomplicerad bild. Jag tror inte alls att det är de minsta barnen – tolvåringar, som du säger – som springer runt och kastar stenar. Jag har noterat att av dem som till exempel har blivit gripna av polisen har många varit personer som är kända i kriminalregistren tidigare. Många är tillresta från olika håll. De bor inte ens i Skärholmen eller Husby. Många är aktivister. Jag tror att det är viktigt att vi markerar att demokratin inte tillåter att aktivister agerar på detta sätt

med våra stadsdelar och de boende i dessa stadsdelar. Det är de boende som har blivit drabbade, och det är en angelägenhet för hela Stockholm.

Jag tror att vi måste ägna mycket tid åt det fundamentala problem som du tar upp, nämligen hur vi ska få människor innanför som är utanför. Men det är inte i någon hög grad det som de kriminella handlingarna vittnar om, tycker jag.

Anförande nr 42

Salar Rashid (S): Jag håller med om lite grann av det som du säger i analysen. Men jag tycker samtidigt att vi måste ställa oss frågan varför vi har en bristande samhällsmoral som alltmer växer. Jag skulle vilja säga att det beror på ojämlikheten. Det är ojämlikheten som ser till att vi inte solidariserar oss med våra medmänniskor. Det är det som är det centrala i denna problematik.

Jag skulle vilja säga som statsrådet Jan O. Karlsson en gång sade: Kloka föräldrar placerar sina tonåringar i en annan bra vuxenmiljö. Han hade förstått detta. Tonåringar revolterar mot sina föräldrar. Då måste det finnas andra viktiga vuxna i tonåringarnas liv.

Då är min fråga: Hur ser vi till att detta ökande behov som finns av fritidssysselsättningar, vuxenkontakt och mötesplatser uppfylls? Vilka satsningar har du? Eller delar du inte denna bild?

Anförande nr 43

Borgarrådet Larsson (M): Det är helt uppenbart att när man har mycket fritidsaktiviteter och när man ser till att barn och unga har många aktiviteter till exempel på skolloven blir det stora förbättringar i brottsstatistiken. Det har vi sett. Om man nu ska tala statistik kan vi konstatera att det har genererats 40 procent lägre brottslighet i Järvaområdet de senaste fem åren. Det är en stadigt nedåtgående trend som det är intressant att följa, just under sommarlov och jullov. På sommarlovet ser vi till att i just Järvaområdet men även i Skärholmen och andra delar av staden får de som vänder sig till kommunen för att få sommarjobb också får möjlighet att få det. Det tror jag är en viktig ingrediens när det gäller att man ska få sin första kontakt med arbetsmarknaden.

Jag tror också att det är viktigt att vi nu sätter oss ned och diskuterar vad som görs. Vi vill inte ha en debatt som bara handlar om vad som inte görs. Vi är på god väg i många delar av Stockholm, även om många önskar att det kanske hade varit annorlunda just nu.

Anförande nr 44

Salar Rashid (S): Jag ska ta upp ett exempel. I mitt område, Bredäng-Skärholmen, har de som är mellan 16 och 18 år ingenstans att vara. På ungdomsgården får man vara upp till dess att man är 16, och där tar det stopp.

Frågan är: Är centrum vägen att gå? Är centrum den plats som ni vill att de ska söka sig till? Jag skulle vilja säga som före detta oppositionsborgarrådet Carin Jämtin: En öppen fritidsgård kostar pengar, men en stängd kan kosta hur mycket som helst. Eller som din motdebattör i SVT:s *Debatt*, sade: Det är jättebra att ni satsar på den fysiska miljön. Det är jättebra att ni rustar upp förorten. Men satsa också på de människor

som bor där! Satsa på de mjuka frågorna! Se till att de här människorna får en chans, en framtidstro och ett framtidshopp!

Anförande nr 45

Borgarrådet L a r s s o n (M): Det är detta som gör debatten så märklig. Om vi satsar på de mjuka frågorna är det precis som om ni drar ned ett skynke och säger: Det här existerar inte. Det här händer inte. Det är inte vi som har fattat beslut om detta, och då har det inte hänt! Det är så det fungerar med er i oppositionen, och jag har full respekt för det. Men det blir så fånigt när ni sedan säger att på grund av att det inte finns en vårdcentral i Husby ser vi upplopp. Men det finns ju en vårdcentral – oj, det var det ingen som tänkte på! Ni har lagt ned biblioteket i Husby, säger ni. Men det ligger ju där. Det är nyrenoverat.

Verksamheten Husby Träff, som genererade ockupation för ett och ett halvt år sedan, ligger på andra sidan gatan i bättre lokaler med köksutrustning. Jag tror att alla föreningar kan använda detta som en föreningslokal. Den finns ju där! Men ni säger: Allt är nedlagt. Allt är elände. Det är detta som inte fungerar i debatten. Vi kommer ingen vart när ni inte ser vad som redan görs.

Fråga nr 5. Förbifart Stockholm

Anförande nr 46

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Herr ordförande! Det blir ett litet ämnesbyte nu. Jag tänkte börja med att citera Sten Nordin från hans blogg. Han säger: ”Förbifart Stockholm är ett av Sveriges genom tidernas största infrastrukturprojekt. Denna nya, klimatsmarta vägförbindelse väster om Stockholm är nödvändig”.

Det är lite nysvenska här – den klimatsmarta vägförbindelsen. Jag undrar, Sten Nordin, om du tycker att det är rimligt att minst 45 miljarder av stockholmarnas pengar plöjs ned i en nästan två mil lång sexfilig motorväg när stockholmarna skriker efter bättre och utbyggd kollektivtrafik. Tycker du att detta är rimligt, Sten?

Anförande nr 47

Borgarrådet N o r d i n (M): Herr ordförande! Jag tackar Daniel Helldén för frågan. Jag har politiskt arbetat för Förbifarten sedan slutet av 90-talet. Jag tror hårt på behovet av den. Förbifarten är till för att hålla samman regionen och för att den ska kunna fungera som en gemensam arbetsmarknadsregion.

När vi diskuterar i andra sammanhang talar vi om regionen som en region som håller ihop och som ger alla lika möjligheter. Då måste de 135 000 som dagligen reser från de södra delarna till norr och väster ha goda möjligheter. Förbifarten är nödvändig för att inte denna region till sist ska sönderfalla i två delar, vilket jag tycker skulle vara en stor olycka.

Om man har Miljöpartiets fundamentalistiska grundsyn, att varje väg är en ondskas mot klimatet, kommer man såklart ingen vart. Men det vi gör och anledningen till att Förbifarten blir dyr – för det är mycket pengar – är att vi bygger vägen i tunnel för miljöns skull. Om det vore nere i Skåne skulle vi bara dra den på fälten, och det kostar mycket mindre. Så gör man där, och det tycks inte vara någon debatt. Här tar vi ansvar för miljön och bygger vägen i tunnel. Titta bara på Södra länken, som vi

har byggt i tunnel! Det kostar mer, det också. Men se vad det har betytt för de bostadsområden som har blivit av med mängder av biltrafik!

Det handlar också om att vår vision och ambition är att det förstås också ska finnas kollektivtrafik på Förbifarten. Den ska kunna skapa snabba direktförbindelser mellan olika delar av Stockholm som verkligen kan få människor att ställa bilen. Det finns nu ett snabbt och bra alternativ. Detta glöms ofta bort. Vi är överens om att kollektivtrafik på spår är viktigt, men mycket av kollektivtrafiken går fortfarande på hjul och kommer nog att så göra framöver. Den kollektivtrafiken behöver goda, säkra och effektiva vägar.

Anförande nr 48

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Jag förstår. Sten Nordin tycker att det är rimligt att minst 45 miljarder plöjs ned i denna motorväg. Det är inget litet projekt. Det är inte vilken väg som helst, det här. Det är det dyraste infrastrukturprojekt vi någonsin eventuellt kommer att bygga i det här landet, om det blir av.

Du talar om att detta är någon form av kollektivtrafikled. Det är en sexfilig motorväg som inte är planerad för kollektivtrafiken. Man kommer att dra upp några bussar. Det finns inte ens busskörfält i tunneln; den är inte gjord för detta. Den är gjord för mer bilar, och det enda som vi vet är att den kommer att leda till en utglesad stad. Det kommer att bli massor med fler bilar. Vi vet att en miljon fler kommer att resa med bil i regionen om projektet går igenom. Vi behöver kollektivtrafiken, och det är för den vi ska bygga. Vi bygger inte en motorvägstunnel för 45 miljarder år 2013. Jag vet inte vilken tid du lever i, Sten Nordin. Det skulle vara intressant att höra hur detta kan vara klimatsmart egentligen.

Anförande nr 49

Borgarrådet N o r d i n (M): Herr ordförande! Jo, jag tycker att jag svarade tydligt på detta. Det är också därför vägen blir dyr: Vi tar hänsyn till miljön. Därför blir den dyr eftersom vi lägger den i tunnel, vilket betyder mycket. Vägen behövs.

Det finns inget motsatsförhållande. Vi behöver kollektivtrafik också; det är vi fullt inbegripna med. Vi arbetar med att bygga ut kollektivtrafiken. Som bekant sitter vi och diskuterar med regeringens förhandlingsman om utbyggd tunnelbana. Från stadens sida har vi varit tydliga med behovet av tunnelbanans förstärkning, till exempel när det gäller den gröna linjen.

Vi har haft en väldig debatt med dina tilltänkta regeringskompisar om Spårväg City. Jag tycker att Miljöpartiet har hukat i buskarna på ett ganska ynkligt sätt. Vi har över huvud taget stora ambitioner för kollektivtrafiken. Vi behöver både och i denna region. Jag vidhåller att när vi bygger Förbifarten kommer det att öppna upp också för nya busslinjer.

Anförande nr 50

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Att man gräver ned en väg innebär inte att den blir klimatsmart. De klimatproblem som en väg och fler bilar genererar försvinner inte för att man gräver ned vägen. Allt det som kommer ur detta kommer faktiskt upp. Alla bilar som kör på andra platser kommer också att släppa ut all den koldioxid och

skapa all den trängsel som vi har velat få bort genom att utöka kollektivtrafiken. Det vet du, och det vet alla som håller på med detta projekt. Det vet Trafikverket.

Men av någon anledning har man nu kört detta rakt in i väggen. 2053 räknar man med att Förbifarten ska vara betald. Det är bara denna regions pengar. Det som skulle ha gått till kollektivtrafiken, det vill säga det som man tar in på trängselavgifterna, är det som ska gå till detta. Det är stockholmarnas pengar – de pengar som de i en folkomröstning har sagt ska gå till kollektivtrafik och vägar. Nu pumpar ni in allt detta i en jättelik motorväg som verkligen inte är det vi behöver. Stockholmarna behöver kollektivtrafiken, och det vet du. Jag tycker att vi borde göra gemensam sak för Stockholm här.

Anförande nr 51

Borgarrådet N o r d i n (M): Jag tycker att det är jättebra om vi kan göra gemensam sak för Stockholm när det gäller att bygga ut kollektivtrafiken, för det kommer att bli en tuff prioriteringsdiskussion. Därför behöver vi vara aktiva. Om vi kan bli gemensamma där är det bra.

Men jag tänker inte sätta detta i motsatsställning till Förbifarten som tvärtom inte har kört in i väggen utan som med hög fart nu är på väg mot byggstart – äntligen! Det har tagit lång tid. Detta är nödvändigt.

Ja, det är stora investeringar. Det kommer vi att upptäcka när vi ska börja bygga tunnelbana också. Det *är* stora investeringar. Vi kunde se kostnadsutvecklingen för Citybanan, som nu inom överblickbar tid, om än inte snart, är klar och som kommer att betyda otroligt mycket för Stockholms tågpendlartrafik. Under resans gång fördyras Citybanan. Jag tror att den första kalkylen jag såg låg på två tre miljarder. Sedan blev det 16 miljarder. Det är 16 väl använda miljarder, och det är också de miljarder som vi använder för Förbifarten.

Fråga nr 6. Långtidsarbetslöshet

Anförande nr 52

K a r i n R å g s j ö (V): Ulla! Om man tittar på Swecos undersökning, som jag har forskat igenom, kan man se att långtidsarbetslösheten i Västerort är extremhög. Den minskar inte. Det är 60 procent av de arbetslösa i Rinkeby-Kista och 55 procent av de arbetslösa i Spånga-Tensta och Hässelby som är långtidsarbetslösa. Då ska man komma ihåg att i Rinkeby och Spånga-Tensta saknar drygt hälften a-kassa. Detta innebär både en extrem fastlåsnings i försörjningsstöd och en relativ fattigdom för många människor i dessa områden.

Jag undrar om du tycker att vi har gjort tillräckligt, Ulla. Eller finns det någonting annat som man skulle kunna göra för denna ganska stora grupp om man skulle skanna lite mer? Vad tror du? Tror du inte att man skulle kunna satsa lite till och med lite friskare idéer och lite nyskapande?

Anförande nr 53

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Herr ordförande! Jag vet inte vilken statistik Karin Rågsjö har läst. Den Swecorapport som jag har visat att långtidsarbetslösheten sjunker i alla stadsdelar utom Kungsholmen, Norrmalm och Östermalm. Om man

tittar på Kista-Rinkeby, till exempel, har långtidsarbetslöshetens andel av samtliga arbetslösa sedan april förra året sjunkit från 37 procent till 30 procent. Det är samma sak med Spånga-Tensta – från nästan 36 procent till 29 procent. I Hässelby-Vällingby har den sjunkit från 36 procent till 31 procent. Om vi tittar till exempel på Skarpnäck ser vi att den har sjunkit från 30 till 22 procent.

Jag vet inte riktigt vad Karin Rågsjö har tittat på för siffror. Det var också 456 långtidsarbetslösa som fick jobb i april 2013 mot 396 förra året. Siffrorna över lag går alltså åt rätt håll utom, tyvärr, på Östermalm, Norrmalm och Kungsholmen.

Anförande nr 54

K a r i n R å g s j ö (V): Jag vet inte vilka siffror du tittar på, Ulla, måste jag säga. Dessa siffror ligger på mitt rum. Jag ska skanna in dem så att hela fullmäktige får se dem vid tillfälle. Om du jämför med Kungsholmen, Östermalm och Norrmalm ser du ändå att arbetslösheten är otroligt hög i Västerort. Det ser vi, och detta är ett problem. De insatser som görs på Jobbtorgen är i första hand inte utbildning, Ulla. Om man tittar på andra siffror – de siffror som jag har däruppe på mitt tjänsterum – kan vi se att 19 procent av de arbetslösa i Skärholmen och Rinkeby enbart har folkskola. Det handlar då inte om långtidsarbetslöshet, utan de är generellt arbetslösa.

Jag undrar: Tycker du verkligen att insatserna för denna grupp – de med folkskola – är tillräckliga? Skulle man inte kunna ha en mer generös syn på utbildning som betalades med ett annat konto än deras egna pengar på exempelvis grundskola och gymnasium? Både du och jag vet att om man bara har folkskola så kommer man inte vidare ut i arbete.

Anförande nr 55

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Nej, och det är just därför vi också jobbar med olika typer av insatser beroende på vad det är för individuellt problem som man har.

På våra bord i dag ligger en rapport från projektet Filur. Jag kan läsa högt vad det står. Det hölls nämligen en avslutningskonferens för två veckor sedan, och det finns en fantastisk artikel som är skriven av en person som var med på konferensen. Bland annat refereras till vad Mehder från Vårby gård, 26 år säger. Han har varit arbetslös i tio år efter att ha hoppat av gymnasiet. I Filur har han diskuterat etik och moral, och han har fått redskap för att se sig själv och sin roll i gruppen. Han säger att han har fått lära sig att bli stark och inse att han inte har varit utstött som person trots sitt förflutna. I dag jobbar han som vikarie inom psykiatri i Skärholmens stadsdelsförvaltning och hjälper personer med psykiska problem att bli självständiga. De gamla polarna accepterar hans nya liv och kallar honom för doktor Mehder. Detta är ett lysande exempel på hur vi jobbar med människor som inte har den utbildning som du talar om.

Anförande nr 56

K a r i n R å g s j ö (V): Det finns säkert individuella lysande exempel. Men du nämner exempelvis Kungsholmen, Norrmalm och Östermalm. Om man tittar på samtliga delar och ser efter vad det är för typ av människor som bor där och jämför deras utbildning är det ett hänsynslöst sätt att jämföra om man samtidigt tittar på dessa stadsdelar, där så många exempelvis bara har sju- eller åttaårig folkskola. Det är dessa det refereras till.

Jag menar att man måste ha andra typer av långsiktiga insatser för att ge dessa människor ett hopp om att någonsin kunna få ett arbete som inte bara är praktiktjänst eller visstidsanställning. Detta är ingen quick fix, utan det är ett arbete som måste pågå i ett decennium om vi ska få loss detta på ett eller annat sätt.

De personer vi talar om, som inte har annat än grundskola och som inte har gått i gymnasiet, kommer att ha extrema svårigheter. Då måste vi i Stockholms stad med 4 miljarder i överskott hitta andra och bättre möjligheter än dem vi har att få ut dem på arbetsmarknaden, menar vi.

Anförande nr 57

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Men kära, rara Karin Rågsjö! Vad var det jag sade alldeles nyss? Sade jag inte att vi jobbar med andra metoder när det gäller just dessa personer? Man måste ha olika individuella insatser. Med Filur och Merit har man konstaterat att i till exempel Filur har 400 personer gått igenom verksamheten, och det är mestadels personer från precis den kategori som du talar om. 78 procent av dessa har egen försörjning efter det att de har gått igenom verksamheterna.

Det tar lång tid. Men det måste ta lång tid, för man behöver göra just precis det som Mehder sade: Man behöver bygga dessa människors självförtroende. Man behöver bygga hela tiden för att de ska förstå att de är värda någonting och för att de ska förstå att om man ska kunna göra någonting för att kunna försörja sig själv så måste man också göra egna insatser. Jag önskar verkligen att du hade varit med på avslutningskonferensen, för det var ett fantastiskt exempel på hur staden jobbar.

Fråga nr 7. Företagsetableringar och arbetstillfällen i ytterstaden

Anförande nr 58

M a r i a Ö s t b e r g S v a n e l i n d (S): Ordförande! Ni som har varit här under denna frågestund har hört att vi är många som har berörts av den senaste veckans händelser. För en del av oss har de varit påtagligt nära; vi har vänner och grannar som har drabbats direkt av bränder och förstörelse. I min stadsdel, Vantör, har vi vandrat varenda natt sedan i torsdags. Det har ändå gett en del positiva resultat; det tror jag att många känner till.

Vi har vandrat i våra områden för att få lugn och ro och trygghet. Många människor har gjort enastående insatser. Det är fantastiskt att så många ställer upp och visar att det som händer i vår stad är en angelägenhet för oss alla. Men som kommunalpolitiker i Stockholm har vi ett mycket större ansvar för att se till att det inte händer igen.

Bland de arbetsplatser som har försvunnit från ytterstaden finns privata företag och statliga myndigheter. Min fråga till dig, Joakim, är: Vad gör ni för att säkerställa att företag, banker, butiker och myndigheter väljer att återetablera sig på platser som Rinkeby och Högdalen?

Anförande nr 59

Borgarrådet L a r s s o n (M): Herr ordförande! Jag tackar för frågan. Jag tror att det är viktigt att skapa förutsättningar för företag och företagsamhet i stadens alla delar. Delvis kan man göra det genom att göra som vi gör: Man försöker få till olika

lokallösningar. Vi har till exempel längs Rinkebystråket för avsikt att få en massa små lokaler för det lokala näringslivet, som i sin tur gör behovet av bank och annat större. Man kan naturligtvis på olika sätt stimulera ett gott företagsklimat.

Alla banker har inte lämnat områdena. En del har gjort det, och en del har återkommit i olika former. De banker som hanterar mycket kontanter har etablerat sig i ny form och så vidare. Men det är viktigt att man skapar förutsättningar för detta. Då handlar det också mycket om att se till att vi får dagbefolkningen att röra sig i områdena. Det är inte alltid företagen eller förvaltningarna anställer nytt, men dagbefolkningen är viktig. De äter och handlar i områdena och ser till att påverka det lokala näringslivet bara genom sin existens. Detta är något som jag tror påverkas av att myndigheter och förvaltningar placeras i ytterstaden.

Och varför ifrågasätter inte också fackförbund och andra sina centrala placeringar? Jag tror att vi har räknat till ett 20-tal olika fackförbund inom ramen av 200 meter. Jag tycker att många verkligen borde dra sitt strå till stacken och titta på den fina ytterstaden med de goda kommunikationer som faktiskt finns. Det finns ingen anledning att alltid lägga allting i innerstaden.

Jag tycker att staden har gått väl framåt i detta i och med att vi har diskuterat åtta förvaltningar – och fler kanske kan vara aktuella – som kan placeras i ytterstaden.

Anförande nr 60

M a r i a Ö s t b e r g S v a n e l i n d (S): Jag vill verkligen understryka att jag inte på något sätt är kritisk mot de satsningar som görs. Men jag tror att man kan göra ännu mer.

Det var ett skojigt förslag, det här med fackförbunden. Man kan notera att de ligger trångt. Det fackförbund där jag själv jobbar – om jag får vara lite personlig – ligger i Stadshagen. När det etablerades var det öde industrimark där, men numera är det en central del av Västra Kungsholmen. Jag har inte något inflytande över vår lokalisering, men staden förändras.

Det är bra att ni, precis som vi socialdemokrater, vill flytta ut förvaltningarna till ytterstaden. Det är en lång väg att gå. Många andra följer efter. När förvaltningskontor har flyttat har också andra valt att följa efter och lägga ned.

Jag vill därför upprepa frågan, och jag undrar vad ni mer gör för att säkerställa att andra kommer till dessa platser och etablerar sig i förorterna.

Anförande nr 61

Borgarrådet L a r s s o n (M): När det gäller just myndigheter påpekar man i alla möjliga sammanhang vikten av att försöka få statliga myndigheter att ifrågasätta sin egen lokalisering och se att man kan få alldeles utmärkta placeringar i Stockholms ytterstad, som exempel.

Regeringen har genom departementet och statsrådet Attefall aviserat att detta är en fråga som man måste komma fram i och att myndigheter gärna i regleringen får försöka se till att hamna i ytterstadens delar. Då måste staden också visa vad det finns för lokalmöjligheter. Jag är inte alls road av att vissa statliga myndigheter

bestämmer sig för att centralisera, vilket har hänt genom åren. Då förs samtal, och ibland ändras besluten. Det är viktigt att man hör av sig till dem som man ser är på väg bort, så som vi gjorde med till exempel Nordea. De fick en påhälsning direkt när de aviserade att de skulle lämna en av stadsdelarna.

Anförande nr 62

M a r i a Ö s t b e r g S v a n e l i n d (S): Låt mig avsluta med att tala lite om jobb och arbetsplatser. Ni talar ofta om att det är viktigt att alla har ett jobb, och det tycker vi väl alla i fullmäktige. Trots det har vi efter det att ni sålde ut Centrumkompaniet sett en utveckling där lokala företagare har fått kraftiga hyreshöjningar och har tvingats stänga sina verksamheter. I Högdalens centrum, som nu ägs av Citycon, fortsätter företag att stänga. Järnaffären stängdes för bara någon vecka sedan.

I Husby finns 30 procent färre arbetsplatser i dag än 2006. Enligt stadens egen statistik är mindre än hälften av alla vuxna i Rinkeby i sysselsättning. Det är 30 procent lägre än stadens genomsnitt.

Varför ska de boende i de här områdena lita på att ni skapar jobb och service i områdena? Vilka löften kan ni ge till de boende i de områden som har utsatts för bränder under de senaste veckorna och som har utsatts för nedskärningar, stängda butiker, minskad service och försvunna arbetsplatser under de senaste åren?

Anförande nr 63

Borgarrådet L a r s s o n (M): Jag tror inte att de boende vare sig vill vara slagträ i odemokratiska aktivisters härjningar eller hamna emellan när kriminella passar på att utöva våld mot poliser och brandmän. Jag tror inte att de vill hamna där. Det politiska kabblet är nog inte särskilt roande för Husbybor och andra.

Däremot tror jag att det är viktigt att vi fortsätter tala om de viktiga frågor som handlar om att få människor i arbete. Vi kan konstatera att i Husby har det gått åt rätt håll när det gäller ungdomarna, vilket jag också nämnde i en tidigare debatt. För dem mellan 20 och 24 år har vi sett en betydande ökning av förvärvsfrekvensen jämfört med till exempel Malmö och Rosengård. Det tyder på att vi har några metoder i detta som är värda att uppmärksamma och för den delen kanske också att utöka. Men den vägen kan vi diskutera tillsammans.

*§ 13 Tydliggörande av valfrihetssystem inom omsorgen om personer med funktionsnedsättning enligt LSS
Förslag från socialnämnden (utl. 2013:45)*

Anförande nr 64

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Jag ska nu föredra ärendet om tydliggörande av valfrihetssystem inom omsorgen för personer med funktionsnedsättning enligt LSS. Bakgrunden är att staden sedan september 2009 tillämpar LOV för upphandling av enskilt driven verksamhet inom boende och daglig verksamhet inom LSS. Nu har socialnämnden förtydligat regler och föreslagit vissa tillägg som ska föras in i avtal och förfrågningsunderlag. Syftet är att dessa tillägg och förtydliganden inarbetas i särskilda tillämpningsanvisningar för upphandling enligt LOV och LOU samt för egen regi.

I förslaget ställs nu bland annat krav på att utförare ska kunna erbjuda daglig verksamhet i åtta timmar per dag när det rör heltid och att tillgängligheten till verksamheterna ska vara hög – och detta året om. Det finns självfallet verksamheter som kan behöva stängas under lite längre perioder, men då ska det finnas möjlighet att enligt avtal reglera detta.

I det nya förslaget anges också att utförares pris för lunch ska regleras för avtal med staden. Anledningen är att vi ser att den grupp som berörs alltmer har olika behov. En del väljer att äta lunch i den dagliga verksamheten medan andra har mer anställningslika förhållanden och äter med kollegerna i en personalmatsal eller i en annan restaurang.

Vi måste komma ihåg att lagstiftningen är från den tid då gruppen såg annorlunda ut. I dag är grupper mycket mer aktivt kopplade till arbetsmarknaden och har mer arbetsliknande förutsättningar. Därför anpassar vi reglerna efter hur behoven hos gruppen ser ut, och de ser olika ut. Personer som berörs kommer fortsättningsvis också att kunna ta del av en subventionerad lunch.

För oss inom Alliansen är det viktigt att valfrihet möjliggör att man flyttar makten från politiker till den enskilde stockholmaren. Vi vill stärka kvaliteten och likvärdigheten i våra verksamheter. Som ett led i detta är det viktigt att vi har så konkurrensneutrala regler som möjligt. Samma regler ska gälla för alla aktörer – även de verksamheter som drivs i egen regi. Det är bakgrunden till dagens ärende. Jag vill förtydliga att detta ärende också innebär att vi genom avtal och uppföljning kommer att precisera och följa upp det hela framöver.

Anförande nr 65

K a r i n R å g s j ö (V): Fru ordförande, ledamöter och åhörare! Borgarrådet talade om makten till de enskilda. Men vi kan också se att makten har flyttat över till de enskilda ganska stora företagen. Detta handlar om den valfrihet som ni talar om. När man utsourcar mer och mer, som ni gör, till privata företag på olika sätt måste man också öka kontrollapparaten, inte sant? Vi menar från vänstersidan och från Vänsterpartiet att man i stället ska flytta pengarna direkt till välfärden från de bolag vi talar om i dag. Kvalitet och behov borde komma först, och vi vill självfallet avkommersialisera välfärden. Det som vi kan se hända nu är att pengar åker ut ur

Sverige ganska raskt till stora bolag. Det är svårt att mäta om detta har inneburit någonting bättre för den som väljer, som ni talar om.

Om man vill skydda välfärden – så länge vi inte får igenom våra förslag – gäller det att arbeta med öppna böcker, offentligt redovisade vinster, kommunala kostnader för privatiseringen, konkurrensneutral momskompensation och så vidare.

Självfallet måste det finnas kommunalt drivna verksamheter i varje stadsdel. Annars blir det inte så mycket till valfrihet. Man måste utgå från behov, kvalitet och likvärdighet både inom den offentligt och den privat drivna LSS-verksamheten. Stadens LSS-verksamhet ska självfallet fortsätta att drivas i egen regi. Den drift som har lagts ut ska vi försöka ta tillbaka; så är det absolut.

Alla verksamheter som drivs av staden ska vara tillgängliga att söka för brukare i hela staden. Det är väl fiffigt om man kan komma så långt. Staden ska besluta att vår skattefinansierade verksamhet ska bedrivas så att välfärden fördelas dit den bäst behövs och inte dit där den ger vinst.

När det gäller momskompensationen kan vi se i remissvaren från Skarpnäcks stadsdelsnämnd att det är överkompensation att ge momskompensation på 5,4 procent till privatutförare. Det framgår att det är en klar överkompensation, som kanske inte gynnar just de boende utan det bolag det handlar om. Även i påpekanden från Södermalm kan vi se att lokalschablonen inte bör betalas ut till verksamheter som saknar lokalkostnader. Det låter väl ganska rimligt.

Därmed vill jag yrka bifall till Vänsterpartiets reservation.

Anförande nr 66

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Det kändes som om 1968 ringde och ville ha tillbaka sin politik.

I alla fall: Visst kan vi tala om vikten av valfrihet. Men ärendet handlar om hur vi ser till att våra regler blir mer anpassade efter de behov som finns. För oss är det viktigt att vi ser att möjligheterna för stockholmarna att välja är en viktig del för att kunna utöka och säkra kvalitet. Det är bra att bra verksamheter har möjlighet att växa, men de ska också verka på samma villkor. Det ska vara sjysta spelregler oavsett vilken huvudman som gäller.

När det rör momskompensation eller lokalkostnader säger man också i ärendet att det är någonting man kommer att titta närmare på framöver för att kunna se hur lokalkostnaderna ser ut för de olika aktörerna och hur man kan anpassa framtida ersättningssystem och avgifter. Men det är som sagt någonting som det tydligt står att man återkommer till. I övrigt har vi fått stort stöd för ärendet från remissinstanserna just när det gäller att det blir tydligare, mer likställigt och bättre för den enskilde.

Anförande nr 67

K a r i n R å g s j ö (V): 1968 vet jag inte, direkt. När det gäller vinst i välfärden har vi många bakom oss. Det är inte bara 3–4 procent som är emot vinst i välfärden, utan det handlar om 70–80 procent. Så är det, Anna.

När det gäller momsfrågorna vore det jättebra att man tittade över detta att man betalar ut kompensation till utförare för lokaler som inte finns, kan vi tycka. Det är väl en listig idé att göra det ganska omgående. Detta är ändå skattemedel, och man borde ha lite bättre koll. Det är väl jättebra med valfrihet, och vi vill jättegärna ha utförare som inte plockar ut vinst. Det är helt okej. Men när det gäller de utförare som har en så stor vinstmarginal är det ändå något slags craziness runt det hela. Det blir en valfrihet mer för företagen än för dem som är brukare av den så kallade välfärden.

Anförande nr 68

K a j N o r d q u i s t (S): Fru ordförande, fullmäktigeledamöter, åhörare! Jag ser inte om det finns några på läktaren, men man kan anta att många tittar via nätet. Först och främst vill jag instämna i Socialdemokraternas förslag till beslut och även rekommendera läsning av de reservationstexter som finns från olika håll och som socialdemokrater har skrivit. De har som vanligt stora kvaliteter.

Politik är att vilja, brukar vi socialdemokrater alltid säga. Men politik är också att välja, det vill säga att välja var man satsar sina resurser. Man ska fatta beslut om det som man har valt, och man ska förhoppningsvis stå för dessa beslut. Det man ska utgå ifrån är i någon mening naturligtvis verkligheten. Behov, kvalitet och likvärdighet är bra värderingar inom denna sektor. Det är inte allt i förslaget som är dåligt.

Någonting som är en konsekvens av att man har mycket i privat regi är att man måste ha kontroll. Det är någonting som vi har varit generellt dåliga på i Sverige. När saker har privatiserats måste man också matcha det med ett ordentligt fungerande kontrollsystem. De idéer som finns om moms, lokaler och kompensation är inte helt bra. De skulle kunna utvecklas på olika sätt, vad jag förstår.

Om man ska söka till en verksamhet över hela staden måste det finnas en möjlighet till detta. Det ska vara likvärdigt när man gör det. När man talar om valfrihet tycker vi socialdemokrater att det är väsentligt att man ska ha en chans att välja bra verksamheter och inte dåliga, vare sig de är privat utförda eller offentliga.

En central sak tycker jag är det här med 26 kronor. De människor som deltar i denna verksamhet har det ganska knapert. Sedan är det väl inte heller någon topplösning att man förhandlar om priset med den som levererar som sista del. Då har man riggat ett förhandlingssystem där det är svårt för kommunen att sätta priserna lägre, och det är inte helt bra. Risken är att kommunen får pröjsa 95 spänn för lunchen. Förhoppningsvis får den som äter lunchen bara betala 27 spänn, men det blir liksom lite onödigt om man ska behöva göra på det viset.

Detta är de randanmärkningar som finns. På det hela taget är det bra att man förtydligar, men när man gör mycket grejer i privat regi måste man ständigt se till att rigga ordentliga kontrollsystem. Det är oerhört väsentligt. Grundprincipen för sådan här verksamhet ska självfallet vara att det är behov och inte vinst som ska styra.

Anförande nr 69

C h r i s t o p h e r Ö d m a n n (MP): Fru ordförande! Vi ser förslaget som ett viktigt ärende. Det är ett bra förslag att vi får ta ett steg mot ett mer konkurrensneut-

ralt valfrihetssystem i Stockholm. Det betyder att priser och andra förutsättningar för utförande är desamma i stadens entreprenadupphandlingar enligt lagen om offentlig upphandling, LOU, och för att bli godkända enligt lagen om valfrihetssystem, LOV, som för dem i stadens egen regi. Vi ser det som oerhört viktigt att spelreglerna är så lika som möjligt för olika aktörer i staden.

Vi vill delvis bifalla borgarrådets förslag, men vi ser också att det behövs ett maxpris för vad lunchen får kosta. Kaj tog upp bland annat detta just nu. Förslagsvis kan det vara 26 kronor. Vi tycker att det är viktigt att de personer som deltar i daglig verksamhet har möjlighet att äta lunch till en rimlig kostnad, särskilt eftersom de ofta har en ansträngd privatekonomi. Om priset för lunchen ska avtalas från fall till fall befarar vi att det kan bli betydligt högre för vissa, och det är inte bra.

I övrigt vill jag bifalla Miljöpartiets förslag i kommunstyrelsen.

Anförande nr 70

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Fru ordförande! Som svar till Kaj vill jag säga att det är självklart att en viktig verksamhet för kommunen också är att fortsätta att granska kvaliteten i verksamheterna samtidigt som vi gör det mer neutralt mellan aktörer.

Till Christopher vill jag säga att vi förstår dilemmat. Situationen kommer att bli bättre än vad den är i dag eftersom det blir mer flexibelt för dem som kanske i dag väljer att ha med sig matlåda och som slipper bli debiterade en avgift eller för dem som i dag väljer att äta på en arbetsplats. Vi kommer att ta fram någon form av maxpris. Då kommer vi också att möta det som du efterfrågar. Vi kommer alltså att återkomma efter det att vi har fattat beslut om dagens ärende med att utreda prisbilden. I detta kommer också att ingå någon form av maxpris för vad som är rimligt att ta ut.

Anförande nr 71

C h r i s t o p h e r Ö d m a n n (MP): Det förslaget finns inte med i ärendet, som jag ser det. Däremot tycker jag att det är bra om ni i så fall kan återkomma med ett förslag så att det inte blir olika förutsättningar och att det leder till att en del kan vara med i verksamheterna och en del inte.

Anförande nr 72

M a r i e L j u n g b e r g S c h ö t t (M): Ordförande, ledamöter! Jag börjar med att yrka bifall till kommunstyrelsens förslag. Det är ett jättebra förslag, och det är tråkigt att vi inte ser det allihop.

Det som gjorde mig riktigt beklämd när jag satt här och lyssnade var det som Anna kallade för återgång till -68. Det kanske det är. Ni säger att först när det blir privata alternativ måste man finnas där och utvärdera verksamheten och se efter vad det är man får. Det är ganska naivt, för det hade vi väl behövt också alla de gånger som vi driver någonting i kommunal regi. Jag förstår inte det här, och jag tycker att det är ett otroligt konstigt sätt att resonera.

Nu får vi äntligen ett system där vi får en ersättning som är enhetlig. Vi får ett regelverk som är enhetligt, och det blir väldigt mycket enklare att utvärdera. Så har det inte alltid sett ut.

Anförande nr 73

K a r i n R å g s j ö (V): Nej, det har inte alltid sett ut så att Attendo, Carema och några andra ”småföretag” har fört ut så många miljarder från Sverige. Det är absolut någonting som är helt häpnadsväckande och helt nytt. Det är något som nästan ingen i världen har sett, Ljungberg Schött. Det är ett helt nyskapande system som ni har dragit i gång inom skolan och inom äldreomsorgen. Vi ser konsekvenserna, inte sant?

Nu ska ni lulla lite med förslaget. Det ska bli lite mer kontroll och så vidare. Det är jättebra. Vi är emot att vinst försvinner ut från våra skattepengar. Det är inte företagens egna stålar de använder sig av, om man ska uttrycka sig brutalt. Det är våra skattemedel. Det vore en annan sak om det vore små familjeföretag som investerade, eller Röda Korset och Ersta som har försvunnit från marknaden därför att de inte får tillräckligt med pengar från Stockholms stad. Men nu talar vi om helt andra typer av företag.

Ja, vi är emot vinst i välfärden. Men vi vill gärna ha andra aktörer, och inte sådana som tar våra pengar.

Anförande nr 74

M a r i e L j u n g b e r g S c h ö t t (M): Det här är inte alls något lull-lull. Det är jättetydliga spelregler. De talar precis om vad det är vi ska få, och de talar precis om vad det ska kosta. Det blir en konkurrens på lika villkor – en konkurrens som gör att det lönar sig för alla att visa hur bra man är. Så har det inte varit förut.

Det jag tycker är så beklämmande med ditt sätt – och tyvärr instämde Kaj i det – är att ni talar om att när det bara är kommunalt driven verksamhet behövs det ingen kontroll. Det är tydligen bara de privata man behöver kontrollera. Det är ett naivt sätt att tänka.

Det är inga problem om någon gör en vinst så länge de har levererat det vi har beställt.

§ 14 Minoritetsåterremiss av delar av årsredovisning 2012 med uppföljning av budget för Stockholms stad avseende värdeöverföring från bostadsbolagen samt gemensam it-service (utl. 2013:56)

Anförande nr 75

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Fru ordförande! Vi återremitterade ärendet, och vi har fortfarande synpunkter på det.

Jag tänkte nu fokusera på GS-IT-avtalet, det vill säga Volvo IT-verksamheten. Det står för gemensam service. Som ni vet genom olika rapporter har detta varit en katastrof i verksamheten. Jag roade mig därför med att titta lite närmare på det hela. Vi vet att vi som politiker har problem med detta i vår egen verksamhet. Hur lång tid tar det egentligen att sitta där framför datorn innan den kommer i gång och man kan börja arbeta? Det är en fördröjning jämfört med andra datorer på ungefär sex minuter, som man står ut med ibland, men inte alltid.

För vårt kansli betyder detta att det går åt ungefär en timme om dagen av arbetstiden. Jag vet inte om det på något vis är en komplott från majoriteten, men det är vad som går åt. Det är alltså sex veckor om året som man ägnar sig åt att vänta på dessa datorer. Jag ägnade mig sedan åt att räkna lite grann på hur det är på andra kanslier. Nu vet jag inte exakt hur många det är som jobbar där, men det blir sju timmar om dagen i stället om man räknar med sju stycken. Det motsvarar en heltidsanställd, som bara ägnar sig åt att vänta på dessa datorer varje dag. Det är inte klokt.

Ni ska veta att i staden har detta system 18 000 datorer som tjänstepersoner använder sig av, om man bortser från lärarna. Det blir 1 796 timmar om dagen som går åt till att vänta på detta system, som är så otroligt långsamt. 226 heltidspersoner sitter i den här staden och kämpar med detta och bara väntar. Vi kan sedan lägga till det riktigt stora problemet, nämligen eleverna. Det är ju en sak med oss, men eleverna får enligt de utredningar som finns och den genomgång som har gjorts ibland tillbringa halva lektionstiden med att sitta och vänta på att saker och ting ska sätta i gång. År 2013 tror man ju att sådana här saker ska fungera.

Om vi säger att eleverna får vänta lika länge som vi – men det gör de inte, för det är mycket längre tid – finns det alltså 50 000 datorer som systemet hanterar. Då är vi uppe i 623 heltidstjänster. 623 personer i den här staden sitter bara och väntar på datorer. Det är vad vi står inför. Man kan sedan räkna om detta i pengar för att se vad det kan betyda. Om vi säger att eleverna är lika mycket värda som vi i arbetstid är det under den tid som systemet har varit i gång 1,6 miljarder i förlorad arbetstid. Det är det som Sten Nordin har klubbat igenom, och det är det som vi tycker att man inte ska fortsätta med utan i stället göra någonting åt.

Det är inte huvudsakligen oss det hänger på; det är inte vi som är de viktiga i sammanhanget. Det är eleverna, som får ägna halva sin skoltid åt att sitta och vänta på ett system som inte funkar. Det är en katastrof.

Anförande nr 76

A n n M a r i E n g e l (V): Ordförande, fullmäktige! Nu ska vi alltså ta ytterligare ett steg på vägen mot att montera ned allmännyttan här i staden och därmed den enda garanten för fortsatta hyresrätter. Vi ville återremittera ärendet, och

vi har inte fått några svar alls på de frågor som ställdes. Vi har fått tomma ord från Sten Nordin om att det finns tydligt avgränsade projekt.

Man gjorde samma operation förra året – en operation där lagligheten prövas. Den är överklagad, men det väljer ni att fullständigt ignorera. Ni gör i stället om samma manipulation. Motiveringen från er sida är att allbolagen kräver marknadsmässig avkastning. Men det har ingenting att göra med att man måste ta ut överskott. Det står att man *kan* ta ut delar av överskottet. Såvitt vi förstår handlar det här om hela överskottet och lite till.

Det är intressant att av de 3,3 miljarder som ni tänker ta ut 2012 och 2013 är det 93 miljoner som kan redovisas. Resten är vaga planer. Titta på vad ni skriver om Husby! För Husby skulle 500–1 000 nya lägenheter kunna tillkomma om förslaget till strukturplan genomförs. Hur långt fram i tiden ligger det? Vi vet att det tar tid att bygga. Därför ska man alltså ta ut pengar för detta i år.

Vi kan inte förstå denna hantering. Först ska man ha stora vinster i bostadsbolagen. Man betalar bolagsskatt till dem, och sedan för man över pengarna till Stadshuset, som sedan delar ut dem till kommunkoncernen och lånar ut dem till bostadsbolagen med ränta. Det gäller för nyproduktion och renovering av bostadsbolagens egna bostäder. Vi förstår inte varför man inte tar pengarna direkt och använder dem till att bygga och renovera. Men det finns säkert någon motivering utöver detta att ni förstår vill att det hellre ska vara andra än allmännyttan som bygger. Det är bara Stockholms stad som har valt att tolka den nya lagen så att man ska plundra allmännyttan på pengar med ganska oklara syften.

Vi vill förstås avslå också den andra delen av ärendet. Det gäller GS-IT. Det är en fråga som vi har diskuterat många gånger här. Inget nytt har anförts. Vi vill utreda förutsättningarna för att driva detta i egen regi. Vi vet att ni inte lyssnar på oss i oppositionen. Vi vet att ni inte lyssnar på personalen. Ni lyssnar inte på skolorna. Men ni kan väl åtminstone läsa vad era egna revisorer skriver i ärendet! De framför ganska allvarlig kritik mot hur hanteringen har gått till.

Vi förstår att vi inte kommer att få något bättre svar på frågorna. Redan när vi återremitterade gissade vi att ni vill avslå ärendena. Men vi tycker att det är bedrövligt med den ekonomiska hanteringen, som inte gynnar utvecklingen av bostadspolitiken i Stockholm utan som har helt andra orsaker. Vi skulle gärna vilja att ni redovisar dessa.

Anförande nr 77

J u l i a F i n n s j ö (MP): Ordförande, fullmäktige, åhörare! Jag tog studenten för lite mindre än ett år sedan. Jag har upplevt Volvo IT-systemet som elev. Jag tänkte berätta lite om hur det ser ut. När majoriteten nu vill fatta beslutet om att förlänga avtalet med Volvo IT kan man undra om de verkligen har insett vilka de praktiska problemen i skolorna har blivit.

På en lektion på en timme kan det gå åt en kvart, det vill säga en fjärdedel, till att försöka logga in. Ibland tar det till och med längre tid än så. Många gånger fick mina lärare försöka kompensera tiden genom att låta eleverna starta upp datorerna under själva genomgången i förhoppningen att alla skulle hinna logga in till dess att

genomgången var klar. Då vissa elever hinner logga in snabbare skapar det oro och distraktion i klassrummet.

Vi elever insåg snabbt att det enklaste var att ta med sin egen dator, även om den lösningen inte heller är optimalt. Dels är det inte särskilt smidigt att behöva släpa med sig ytterligare en dator runt i och hem från skolan, dels måste man ändå logga in på de vanliga datorerna om man vill skriva ut någonting. För de elever som inte hade någon egen laptop var det förstås inte ens ett alternativ.

Inte en enda lektion under min gymnasietid flöt på smidigt när man hade datorerna. Mina lärare fick alltid lägga dyrbar undervisningstid på att försöka agera datatekniker. Volvo IT-systemet var och är ett stående skämt i skolan. Hur kan man kalla det ett Stockholm i världsklass när fjärdedelar eller tredjedelar av eller i värsta fall hela lektioner i stadens skolor kan gå åt till att sitta med ett it-system som inte funkar som det ska?

Därför anser jag att det är oseriöst och oansvarigt att som majoriteten nu gör avfärda kritiken från stadens lärare och elever och förlänga avtalet. Det kostar en enorm summa pengar och tar värdefull tid från lektionerna. De förbättringar som majoriteten har utlovat kan möjligtvis förbättra situationen något, men de kommer inte att lösa problemet. Det är oseriöst och oansvarigt att förlänga avtalet i stället för att göra en seriös prövning.

Anförande nr 78

Borgarrådet M o g e r t (S): Fru ordförande! Det är två ganska dåligt beredda punkter vi har att behandla här. Det ena är de extraordinära uttagen ur allmännyttan. Jag tycker inte att ni har visat hur det följer lagen. Ni påpekar ju också själva att det inte heller är avgjort om det tidigare beslutet följer lagen.

Dessutom är uttaget dubbelt märkligt, om man får filosofera i några sekunder. När ni har sålt allmännyttan har ni gjort det med argumentet att allmännyttan behöver pengarna. Jag kan visserligen tycka att det har varit ett närmast unikt ekonomiskt resonemang, det vill säga att man säljer av beståndet för att ha råd att ha kvar resten. Ni har fört det resonemanget. Ni har stått här och argumenterat för denna egna ekonomiska doktrin. Nu visar det sig plötsligt att det inte är sant. Pengarna ska ut ur allmännyttan. Det framstår som en märklig politisk rundgång när ni säljer för att allmännyttan behöver pengarna och sedan tar ut dem för att allmännyttan plötsligt inte behöver pengarna.

Det är andra året i rad som jag tycker att ni inte fullt ut svarar på frågorna. Detta gör att vi står kvar vid vårt yrkande på en återremiss.

Den andra delen är Volvo IT, där ni väljer att förlänga avtalet utan någon ordentlig utvärdering. Här finns grundliga och väl kända problem, framför allt på skolans område. De som har uttryckt det bäst är nog Dagens Nyheter, som häromveckan hade rubriken: Facit – dyrare för skolan, sämre för elever och lärare. Följden – avtalet förlängs med två år. Det var nog inte bara jag som undrade över denna slutledningsförmåga från er sida.

Det är uppseendeväckande dels att ni förlänger, dels att ni inte ens tar fram ett eget ärende eller en egen analys av detta. Det är bara en punkt i bokslutet. Allt ser bra ut; vi fortsätter i två år till. Så gör ni trots att alla varningsklockor ringde i skolan redan vid den första upphandlingen. Alla skolchefer och alla skolledare sade: Det här kommer inte att gå. Det här är inte anpassat för vår verksamhet. Det var utifrån den enkla informationen som vi i slutänden reserverade oss och sade: Vi tror inte på det här.

Jag tillhör inte dem som tycker att det har ett egenvärde att vi äger it-systemen. Men jag tror att det vore ett misstag att inte ta chansen och lyfta ut åtminstone skolan ur denna upphandling och i så fall i stället göra en upphandling som är riktad till skolan. Missa inte den chansen! Ta möjligheten, och förläng inte avtalet!

Anförande nr 79

Borgarrådet N o r d i n (M): Fru ordförande! Detta är två välkända debatter. Vi hade dem också på det fullmäktigesammanträde då ni återremitterade ärendena. Fram till 2030 måste Stockholm bygga 100 000 bostäder eller kanske ännu fler. Den som underskattar den investeringsvolym även från stadens sida som detta innebär är illa ute. Vi måste planera för investeringar för staden som kanske ligger en bit över 2 miljarder varje år för att klara detta. Det är investeringar i infrastruktur, i parker, i vägar och i allting som vi måste göra omkring de nya bostäderna.

Ironiskt nog har vi ett ärende senare på listan i dag som visar just hur dessa pengar kan användas för att skapa bostäder och skapa en bättre miljö. Därför tycker jag att det är helt rimligt att vi tar denna utdelning. När vi hade den förra debatten sade er gruppleddare Karin Wanngård att man principiellt tänker sig att det är fullt möjligt att diskutera utdelning i sig. Så tyckte hon, och jag utgår ifrån att det är Socialdemokraternas linje. Detta glädde mig.

Ni tycker inte att ni har fått tillräckligt med redovisning. Vi har redovisat grundärendet återigen när vi återkom. Vi visar i praktisk handling vad pengarna används till. Nyansernas mästare säger då att man plundrar bostadsbolagen. Oppositionen är representerad i koncernstyrelsen. Ni har alla underlag. Vi har bostadsbolag som har en soliditet på mellan 70 och 80 procent. Det innebär att dessa bostadsbolag har muskler att bygga de bostäder som vi har givit dem i uppdrag att bygga. De har en hög ambitionsnivå och en hög takt i bostadsbyggandet. De ska också medverka till att i staden bidra till de investeringskostnader som är nödvändiga för att vi ska kunna släppa fram alla de bostäder som vi behöver för de nya stockholmarna – för alla som kommer hit och för alla som föds och växer upp här.

Det blir nog svårt att hitta något annat bostadsbolag i landet som har den höga soliditeten. Är det detta ni tycker är ett föredöme? Det kan man verkligen undra.

Denna politik handlar om att staden finansierar investeringar så långt vi kan med egna pengar. Vi kommer också att behöva låna pengar; det gör vi redan i dag. Det kan man göra för investeringar. Det är inte någon osund ekonomisk verksamhet. Men det är osunt att låna mer än vad man behöver när man kan ha en egen finansiering. Det har visat sig tidigare vad det skulle ha kostat om vi inte hade haft denna möjlighet till egen finansiering. Det är åtskilliga miljarder som ni hade fått lov att hitta i budgeten och ta från andra områden där för att klara denna investeringsvolym.

När det gäller GS-IT och skolan vill jag återigen säga att jag har varit tydlig med att de problem som finns i skolan – för det finns problem – måste man lösa. Den verklighet och de problem som elever och lärare har anledning att vara kritiska mot måste man se till att lösa. Jag ifrågasätter inte bilder och erfarenheter av att det fungerar dåligt. Vad jag ifrågasätter är att man ibland – vilket jag inte påstår att Julia Finnsjö gjorde – beskriver det som att det inte fanns några problem tidigare. Så mycket har jag följt skolan, både som politiker och som förälder, att jag vet att det verkligen inte är så. Det var ingen ljus, skimrande tillvaro när det gäller datormiljön i skolorna tidigare om man ser över hela staden. Däremot fanns det oacceptabla skillnader mellan skolorna när det gäller standarden på området. Så kan vi inte ha det. Jag menar då skillnader i kvalitet.

Vi har dessutom ökat antalet datorer i skolan kraftfullt under denna tid. Som jag har sagt många gånger är det svårt att göra en jämförelse mellan kostnaden 2009 och 2011, som man gör mycket i detta.

Därmed, fru ordförande, yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 80

A n n M a r i E n g e l (V): Sten! Jag tycker inte riktigt att det här går ihop. Om staden måste bygga så mycket – varför låter du då inte allmännyttan göra det för de pengar de har? Varför låter du dem inte bygga och renovera? I stället ska pengarna tydligen flyttas till staden och användas till sådant som man måste göra ändå. Det handlar om infrastruktur och LSS-bostäder, som ni exemplifierar med. Det är ordinarie verksamhet. Vi ser det mest som ett sätt att hålla nere skatten. Ni sänker skatten och får pengar över i staden till sådant som annars skulle ha betalats med skattemedel.

Du menar alltså att de stora investeringsresurser som staden har inte skulle räcka till årets investeringar utan att man måste ta detta från allmännyttan? Det verkar lite orimligt med tanke på att ni knappt har använt det ni tog ut förra året.

När det gäller GS-IT har jag nu hört er säga i två år att man måste lösa problemen i skolan. Det är för länge.

Anförande nr 81

Borgarrådet N o r d i n (M): Fru ordförande! En av de bästa reformer vi har gjort i den här staden när det gäller finansförvaltning är att vi måste ta stora investeringsärenden för bostadsbolagen till kommunfullmäktige. Det har man gjort för en ekonomisk kontroll när det gäller över 350 miljoner. Men det visar också hur ihåligt det är när ni ständigt säger att vi inte låter de tre kommunala bostadsbolagen bygga. Vi har sådana ärenden på i stort sett vartenda kommunfullmäktigesammanträde, och ni kommer att få se fler sådana ärenden. Sanningen är att våra tre bostadsbolag är fullt inbegripna med att bygga. De har samma problem som alla andra som bygger; ibland tar det lång tid med planer och myndighetsbeslut av olika slag. Men det stämmer inte att de inte bygger, och det visar vi tydligt. Vi kommer att komma med många fler sådana ärenden. Bolagen har de ekonomiska musklerna att bygga. De har en unik soliditet.

När det gäller Volvo IT bedömer jag inte att det skulle ha varit någon vinst för någon att nu bryta avtalet och göra om systemet oavsett om det har varit för någon ny upphandling eller för att gå tillbaka till egen regi.

Anförande nr 82

K a r i n H a n q v i s t (S): Fru ordförande! Jag har en delvis liknande fråga. Du säger att vi ska bygga 100 000 bostäder till 2030, Sten Nordin. Det är klart att vi måste göra det. Men min fråga är: Varför började man då inte redan i förrgår? Det största bolaget, till exempel, har haft som mål ända sedan jag kom in i styrelsen att bygga 600 bostäder per år. Om vi ska gå upp till 100 000 handlar det då om många år.

2012 klarade man 316 lägenheter. 2011 klarade man inte ens 150. Det blev 127 färdiga bostäder. Hur förklarar du detta? Bolagets problem är att man inte får en enda markanvisning för att fylla målet 600. Varför ger ni inte de kommunala bostadsbolagen markanvisningar så att de med sina muskler, som du säger, kan bygga? Det är ett problem. Ska dessa 100 000 bara bli bostadsrätter? Blir det 1 000 kommunala hyresbostäder? Eller vad är er tanke?

Anförande nr 83

Borgarrådet N o r d i n (M): Fru ordförande! När det gäller markanvisningar ligger vi på över 50 procent hyresrätter nu, Karin Hanqvist. Det gjorde vi förra året också. Det är alltså inte bara bostadsrätter. Det är också en sådan där myt som kokas om och om igen i denna sal hela tiden. Egentligen tycker jag att det är oacceptabelt, för ni är väl bättre informerade än så.

Bostadsbolagen brottas med samma problem som alla andra byggföretag. Så är det, och dessa problem behöver vi lösa gemensamt. Vi måste se till att det går snabbare med myndighetsbeslut av olika slag. Vi markanvisar i dag till omkring mellan 90 och 100 bolag, tror jag att det är. Det tänker vi fortsätta med. Vi tänker markanvisa till våra egna bostadsbolag, och vi tänker markanvisa till de övriga över 80–90 aktörer som finns på marknaden. Vi tycker att det är viktigt att denna blandning finns, och den kommer vi att försvara. Men det kommer att bli mycket mark över även till de tre kommunala bostadsbolagen att bygga på.

Anförande nr 84

J o n a s N i l s s o n (M): Fru ordförande! Jag kom lite grann av mig här när jag hörde det senaste replikskiftet om att vi inte bygger någonting i Stockholm. Låt oss titta på förra mandatperioden på Stockholm och på de fyra S-, V- och MP-kommuner som bygger mest i Sverige och hur mycket de byggde. De byggde ungefär 1 500 lägenheter under den förra mandatperioden medan Stockholm byggde 6 000 lägenheter. Det innebär alltså att Stockholms stad byggde fyra gånger fortare än de fyra S-, V- och MP-kommunerna gjorde under samma period. Stockholm bygger alltså på ett år lika mycket som Malmö, Göteborg, Västerås och Norrköping bygger på fyra år. Det är rätt lätt att komma ihåg; det borde ni kunna ta in. Det blir ett mot fyra – Stockholm bygger fyra gånger fortare än de fyra rödgröna kommunerna gör. Det är inte så svårt att ta in.

Vi bygger allt vad vi orkar. Siffror kanske inte säger så mycket. Men en relation som denna borde man däremot kunna ta in och begripa: Vi bygger på ett år lika mycket som dessa fyra sossekommuner bygger på fyra år. Så är det med den saken.

Vad gäller dessa pengar – värdeöverföring från bostadsbolagen – ska de naturligtvis användas till bostadsprojekt, gatu- och parkupprustning, centrumutveckling och bostadsefterfrågan. Man kan undra hur detta ser ut i realiteten. Det är mycket pengar: 3,3 miljarder sammanlagt. Men de har ungefär samma syfte som Stimulans Stockholm har haft. Stimulans Stockholm är ett projekt där man mellan 2009 och 2014 använde 20 miljarder för att få fart på Stockholm. Nu har det gått till våra bolag. Det handlar om upprustningar, om energieffektivisering, om trygghetsåtgärder och om nyproduktion. I bostadsbolagen är det 75 000 lägenheter som har rustats och energieffektiviserats med dessa pengar.

För Sisab handlar det om 590 förskolor, grundskolor och gymnasieskolor som pengarna har gått till. För Micasa har de gått till 8 700 bostäder, omsorgsboende, trygghetsboende, seniorboende, studentlägenheter och förskolor. Man använder denna typ av pengar som finns i staden på det absolut mest resurseffektiva sättet.

Det handlar om högre driftsnetton och förbättrade resultat. Det handlar om långsiktig affärsmässighet och om positiv värdeutveckling. Det är någonting som vi kan här i Stockholm och som ingen annan kommun i resten av Sverige kan. Vi ska inte skämmas över det, utan vi kan vara stolta över det.

Anförande nr 85

Borgarrådet M o g e r t (S): Fru ordförande! Jag förstod bara inte riktigt vad det där hade med saken att göra. Ska det vara något slags tröst för oss eller för stockholmarna att det byggs mindre någon annanstans? Vi struntar i hur mycket det byggs i Grums eller i Göteborg. Det har inte med saken att göra. De får bygga efter sitt eget behov och förstånd. Det kortar inte köerna, och det minskar inte trångboddheten i Stockholm att det byggs mindre någon annanstans.

Se till att få i gång byggandet i allmännyttan i stället! Det är det som frågan handlar om.

Anförande nr 86

J o n a s N i l s s o n (M): Fru ordförande! Det blir lite konstigt när vinden sätts ungefär som att vi har misslyckats med bostadsbyggandet i Stockholm. Det handlar om att vi verkligen har lyckats i Stockholm med att vara attraktiva så att så många flyttar till Stockholm och vill bo här. Även om problemet är stort är det ett angenämt problem att vi behöver mer bostäder.

Det är viktigt att se hur mycket vi egentligen bygger. Är det ett misslyckande, det vi håller på med? Man måste sätta det i relation till något. Är 10 000 lägenheter mycket? Är 20 000 lägenheter mycket? Är 100 000 lägenheter mycket? Det är så stora tal att man inte begriper det. Det går inte att ta det till sig. Man kan däremot säga att det som Malmö, Göteborg, Norrköping och Västerås klarar av att bygga med allt de har på fyra år klarar vi i Stockholm av att bygga på ett enda år. Så mycket bygger vi. Vi är på god väg, men vi är naturligtvis inte framme. Och det kommer vi inte heller att vara på många, många år.

Anförande nr 87

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (V): Som sagt: Vi struntar nog rätt mycket i hur mycket de bygger i Västerås. Det denna fråga handlar om är hur vi använder dessa tre miljarder och varför vi tar dem från bostadsbolagen. Det är vad det handlar om. Du vet lika väl som jag hur många markanvisningar Familjebostäder har fått. De har inte ens fått hälften för att kunna uppfylla sina mål. Det är den brutala sanningen här i Stockholm. Allmännyttan får inga markanvisningar. Allmännyttan bygger inte. I varenda tertialrapport påpekar vi att man inte har uppnått sina mål. Det är ett stort problem.

Dessutom: Om man nu ska bygga – låt bostadsbolagen bygga! De kan. De har resurser. Det fattas markanvisningar. De når inte upp till sina mål. Självfallet ska pengarna stanna i bostadsbolagen så att de kan bygga.

Det är märkligt för hyresgästerna att höra att man plockar ut 3 miljarder samtidigt som man höjer hyrorna och samtidigt som nyproduktionshyrorna är skyhöga. Vanliga invånare har inte råd med dessa hyror.

Anförande nr 88

J o n a s N i l s s o n (M): Det är ganska tydligt vad dessa pengar kommer att användas till. Det är på samma sätt som vi använder Stimulans-Stockholm-pengarna. 10 miljarder av de pengarna har gått till nyproduktion. 3 miljarder av dessa är använda, och 1,7 miljarder är kvar. Dessa jobbar man med. 9 miljarder har riktats till underhåll och upprustning av bostäder. Vi har använt 7,5 miljarder av dessa, och vi har kvar 2,8 miljarder som vi jobbar med. Underhåll och upprustning av äldreboende är också en post där en halv miljard har använts. Vi har drygt en halv miljard ytterligare som vi ska använda till detta.

Pengarna gör alltså mycket nytta. Stimulans Stockholm har varit en succé om man tittar på Stockholm jämfört med övriga Sverige. Det är på detta sätt vi jobbar. Ingen annan kommun i Sverige klarar av att göra det som vi gör i Stockholm. Vi gör det riktigt bra, och vi har ingen anledning att skämmas.

Anförande nr 89

J a n V a l e s k o g (S): Som framgår av vår reservation vill vi pröva frågan om alternativ till en förlängning av GS-IT. Det är inte så konstigt. Vi har en hel del fakta, även om finansborgarrådet gör allt för att säga att det inte går att jämföra si och så. Men vi har en revisorsrapport från Ernst & Young, bland annat, som visar hur detta gick till. Varför gick det så illa? Ett svar är att man aldrig gjorde några kostnadsmässiga eller organisatoriska konsekvensanalyser av en outsourcing. Så skriver Ernst & Young. Det gjordes för stadsdelsnämnderna, men inte för skolorna, inte för förvaltningarna och inte för bolagen.

Det sägs i samma rapport att Volvo IT blev mycket överraskade av Stockholms stads storlek och komplexitet. Det säger man alltså efter det att man har fått en upphandling på 5 miljarder kronor. Då, när man har fått uppdraget, märker man att detta var komplext och svårt. Så gick upphandlingen till.

Vad hände sedan? Vi har hört tidigare i dag vad resultatet har blivit på många ställen. Jag känner till skolorna särskilt väl. Där har man fått fördubblade kostnader. De

flesta säger att det stämmer. En del säger att det har blivit bättre, men de flesta säger att det har blivit sämre. Det har kostat otroligt mycket, även när man ska ha tilläggstjänster av olika slag. Utbildningsnämnden fick i förra veckan en rapport från en konsult som säger att GS-IT hittills har haft en övervägande negativ effekt på it-användningen i skolorna. Det finns också en oberoende analys som är ganska omfattande och som jag kan rekommendera till läsning.

Resultatet är förskräckande. En upphandling på 5 miljarder skulle man tjäna 50 miljoner på. Men i själva verket är det en brakförlust och enorma kostnader det handlar om. Ska man fortsätta med detta? Man kan fråga sig vad som händer framöver när detta fortsätter. Jag vet inte vilka erfarenheter man har, men jag känner åtminstone till rektorer som har berättat följande intressanta historia – och samma sak gäller för fullmäktigeledamöterna här: Om man har en webbkamera installerad på den bärbara dator som man har från Volvo IT kan man inte använda den. Volvo IT ska ha hiskeligt mycket betalt för att öppna kameran på de bärbara datorerna. Det är ju rätt praktiskt att ha en webbkamera om man vill ha konferenser och sammanträden och sitter på olika ställen. Men det går inte i Stockholm därför att Volvo IT ska ha så mycket betalt för att öppna kameran. Det är lättare för skolorna att skaffa sig en webbkamera separat och genomföra detta.

Det är på denna nivå det hela är. Det är fruktansvärt dyrt redan, och allt man lägger till och vill beställa ytterligare kostar hemskt mycket pengar. Och detta vill ni fortsätta med.

Anförande nr 90

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Fru ordförande! Först gäller det frågan om uttagen ur bolagen. Vi tycker att det är olyckligt, och vi tycker att redovisningen fortfarande har brister. Vi har våra fantastiska bolag. Vi bör se till att de bygger, och vi bör inte plocka ut pengar ur dem i den omfattning som görs. Här finns mycket att titta över.

Vi tycker fortfarande att man ska återremittera ärendet i denna del, och vi yrkar på det.

När det gäller GS-IT har vi talat länge om detta, och jag tycker fortfarande att det system vi har är en skandal. Det känns inte bra att då bara förlänga avtalet på det sätt man gör. Det känns inte bra att ni håller på på det sätt som ni gör i majoriteten.

Därför yrkar jag på att den punkt som handlar om att avslå punkt 4 om att förlänga avtalet om gemensam it-service ställs under särskild proposition så att vi kan få en riktig klarhet i hur ni ser på detta.

Anförande nr 91

J u l i a F i n n s j ö (MP): Detta skulle egentligen ha varit en replik till Sten Nordin, men jag blev så distraherad av att höra honom tala om vad jag *inte* sade för något. Sten Nordin säger att det inte var bättre tidigare och att det fanns skillnader då. Nu ska alltså alla ha det lika dåligt. Men han hade rätt i att jag inte sade någonting om hur det var tidigare. Det beror på att jag kritiserar det system som finns i dag – det som jag har upplevt.

Ni säger att det ska bli bättre. Men se hur det ser ut nu! Hur många timmar per elev, lärare och vecka vill ni låta lägga på ett icke-fungerande system? Det undrar jag.

Anförande nr 92

A n n M a r i E n g e l (V): Jag undrar, Sten Nordin, om du försade dig eller om du verkligen menade vad du sade när du sade så här: Vi markanvisar till 90–100 olika bolag. Det ska nog bli mark över också till de kommunala bolagen! Det är väl helt enkelt så ni tänker – att allmännyttan kan få om det blir någonting över när alla de privata har tagit vad de vill ha. Det går ju till så numera, om jag förstår det rätt, att byggbolagen uppvaktar exploateringsnämnden om mark som de vill bygga på, och så får de det.

Alla rapporter i koncernen visar att de kommunala bolagen inte ens får markanvisningar så att de kan leva upp till de blygsamma mål som majoriteten själv har satt upp för deras byggande. Det kan vi inte komma ifrån. Ni sade ofta under den förrförra mandatperioden, när vi lyckades bygga 20 000 lägenheter, att man inte kan bo i en markanvisning. Jag skulle gärna vilja upprepa detta. Det behövs en markanvisning för att kunna bygga bostäder, men det är inte tillräckligt. Det har visat sig att endast 8 procent av markanvisningarna sedan 2006 har lett till bostäder. Vi vet att det tar tid och så vidare, men när ni talar om hur mycket ni bygger talar ni om hur många markanvisningar ni har gjort. Jag talar i stället om hur många färdiga bostäder det handlar om, för det är det som människor behöver för att bo i.

Jag tycker att det är lite provocerande att höra era självbelåtna utlåtanden här. Både när det gäller bostadspolitiken och när det gäller den misslyckade it-upphandlingen står ni här och berömmar er av hur fruktansvärt bra det är. Ni säger att det är så förfärligt bra bostadspolitik i Stockholm att det är så många som vill flytta hit och bli stockholmare. Jag tror att det är väldigt få som håller med om den bilden.

Det är inte alldeles lätt att lösa dessa frågor. Vi har inte de lätta lösningarna, men vi ser åtminstone att det finns problem. Det verkar inte ni göra, utan ni tycker att det är alldeles utmärkt så här. Det går så bra att bygga, menar ni. De pengar som vi tycker borde användas till att renovera och bygga för allmännyttan tycker ni ska plockas ut till de ganska vaga mål som dessutom ligger en bit framåt i tiden. Jag vill fortfarande veta vad det är som egentligen ligger bakom detta. Det är ju inte behovet av pengar i år som gör att ni vill ta ut detta ur bostadsbolagen. Vi ser det som en långsiktig plan för att utarma allmännyttan.

Volvo IT har vi diskuterat tillräckligt. Vi ska inte tala om alla de problem som förtroendevalda som inte arbetar här i Stadshuset har. De innefattas över huvud taget inte i upphandlingen.

Vi vidhåller naturligtvis våra avslagsförslag i båda dessa ärenden. Jag beklagar att vi inte har fått ett enda svar vare sig i ärendet eller under debatten på de frågor som gjorde att vi ville återemittera.

Vi yrkar avslag.

Anförande nr 93

J a c k i e N y l a n d e r (V): Ordförande, fullmäktige! Man blir lite beklämd när man hör Jonas Nilsson så kraftfullt och med sådana brösttoner berömma sig själv och sina kamrater i Alliansen. Staden går på tandköttet när det gäller att få tag i en lägenhet. Vi kan se hur priserna går upp på de lägenheter som finns. Vi har också en stor arbetslöshet. Folk har inte råd helt enkelt. Samtidigt får inte allmännyttan markanvisningar för att kunna bygga.

Jag vet inte om detta hänger ihop på något sätt, men om man börjar bygga kanske investeringarna i de här lägenheterna som folk mer eller mindre har blivit pådyvlade kommer att sjunka i värde. Finns det något sådant tankesätt i detta? Eller vilken agenda finns det? Det kan inte vara sant att man börjar jämföra sig med Trosa, Göteborg, Tråkmåla och andra ställen där de har byggt lägenheter och säger att vi bygger mycket mer och att vi är jätteduktiga. Om man för ett sådant resonemang måste man nästan komma från de orterna. Jag förstår inte detta. När vi kritiserar er tar ni inte emot det för fem öre. Då säger ni bara: Det var inte bättre när ni styrde. Det var inte bättre när ni styrde. Det är som ett mantra som ni upprepar hela tiden. Jag är lite tagen över din stora, positiva beskrivning av detta, Jonas.

Anförande nr 94

J o n a s N i l s s o n (M): Fru ordförande! Jag valde de här fyra kommunerna – det var inte Trosa, Tråkmåla och så vidare – därför att det är de fyra kommuner som bygger mest av de rödgröna kommunerna. Hade jag varit dum och elak hade jag ju valt fyra kommuner som bygger väldigt lite. Jag valde faktiskt de fyra som bygger mest, och det är Malmö, Göteborg, Norrköping och Västerås. Det är inga dåliga småstäder utan duktiga och bra kommuner. De bygger väldigt mycket, men vi bygger ändå fyra gånger snabbare och fyra gånger mer än vad de gör i de här fyra S-, V- och MP-kommunerna.

Anförande nr 95

J a c k i e N y l a n d e r (V): Jag vill inte säga någonting om dina geografiska kunskaper. Men du sitter i kommunfullmäktige här i Stockholms stad, och det är här vi ska diskutera vårt bostadsbyggande. Det här är en katastrof. Du kan inte väl säga att det fungerar bra. På vilket sätt gör det detta? Jag vet inte vilka väljare du har. Jag tror inte att du blir omvald på de premisserna i alla fall. Du blir i alla fall inte kryssad så att du kommer uppåt på din lista.

Anförande nr 96

Borgarrådet N o r d i n (M): Fru ordförande! Redan från början hade Alliansen höga mål och ambitioner för bostadsbyggandet. Vi uppnådde målen under den förra mandatperioden, och ändå har vi tagit på oss själva att höja de målen till 100 000 bostäder till 2030. Det visar allvaret i den politik som vi bedriver när det gäller bostadsbyggandet. Det låter ibland på den där sidan som om det vore noll nya bostäder sedan 2006, men det är 27 000 färdigställda och 6 000 ombyggda, det vill säga 33 000 nya bostäder. Stockholm behöver mer. Vi behöver bygga ifatt och bygga för tillväxten. Vi slår oss inte för bröstet, men någon gång kan det vara väl värt att påpeka vad som görs.

Jag lyfter gärna på hatten för Annika Billströms insatser i bostadsbyggandet under den mandatperioden. Jag vill dock påminna om att det skedde med ett envetet stöd

från de borgerliga partierna som inte bordlade, reserverade sig och krånglade utan ställde upp på varje projekt, och hade vi någon gång andra uppfattningar om hur man borde ha gjort nöjde vi oss med ett särskilt uttalande. Annika Billströms starkaste stöd för bostadsbyggandet fanns på den borgerliga sidan och inte hos hennes två samarbetspartier. Det får man nog lov att säga. Jag lyfter gärna på hatten för detta.

Det är mycket viktigt att vi inser vilka investeringar detta kräver långsiktigt. Ni negligerar det och säger att det är bra att jag och Alliansen har skött ekonomin så bra, ni säger hela tiden att Stockholms stad har mycket gott om pengar. Låt mig dock höja ett varningens finger. En stad som växer behöver göra stora investeringar. Den kan inte slå sig till ro och säga: Oj, kassakistan är full. Nu är allting lugnt.

Vi måste hela tiden jobba med ekonomin och en långsiktig planering för att vi ska klara de stora investeringar som vi står inför för att klara tillväxten av staden. Själva tillväxten av staden är vår största tillgång. Det är den som gör Stockholm så attraktivt att människor, företag, kunskap och kompetens flyttar hit. Det ska vi möta genom att klara bostadsbyggandet.

Det är inte så, Ann Mari Engel, som jag ser har begärt replik, att det är någon restpost som kommer till de tre kommunala bostadsbolagen. De tre kommunala bostadsbolagen är otroligt viktiga aktörer i Stockholms bostadsbyggande, inte minst därför att de har mycket starka muskler genom att vi har låtit dem ombilda till bostadsrätter. De är inte lika beroende av bankernas morgonhumör som många av de andra byggföretagen är. Detta är en styrka. De har också möjlighet att bidra till de investeringar för bostadsbyggande som hela kommunen behöver.

Fru ordförande! Därmed yrkar jag med glädje bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 97

A n n M a r i E n g e l (V): Det är ju de där musklerna som ni vill ta ifrån dem, Sten. Om vi ska prata lite historia kan jag också påminna om att under perioden 1998–2000 förbjöd ni allmännyttan att bygga en enda lägenhet. Under hela vår mandatperiod yrkade ni varje år på att Stockholms hem skulle säljas. Ert oerhörda engagemang för allmännyttan känns lite tomt. Jag har fortfarande inte lyckats förstå hur det faktum att ni tar 3,3 miljarder från dem skulle gynna bostadsbyggandet i den här staden. Det är det som det här ärendet handlar om. Men det kanske är så att ni tycker att det är bättre att privata byggherrar bygger och därför vill ta pengarna från allmännyttan, lägga dem i kassakistan och ge dem till privata byggherrar. Det är en politik som vi inte vill stödja.

Anförande nr 98

Borgarrådet N o r d i n (M): Nej, ni är inte så stöttande när det gäller bostadsbyggandet. Det är alldeles riktigt. Ni är väldigt ensidiga när det gäller detta. Jag säger att allmännyttan, de tre kommunala bostadsbolagen, är otroligt viktiga aktörer som vi använder aktivt. Men jag vidhåller att det ska vara många företag. Jag är mycket glad och stolt över att vi markanvisar till 80–90 företag. Det gör att Stockholm, trots det stora bostadsbyggande vi har, inte bygger stora, monotona områden som man tyvärr gör i många andra kommuner där man ger bort stora sjök till en enda byggare oavsett om det är ett kommunalt bostadsbolag eller ett privat företag. Det spelar ingen roll. Bristen på mångfald är alltid onyttig. Därför är det mycket viktigt att vi håller fast

vid linjen att fördelar markanvisningarna, men de tre kommunala bostadsbolagen är inte någon restpost. Det går inte att hävda.

Anförande nr 99

Borgarrådet M o g e r t (S): Fru ordförande! Eget beröm luktar illa, sade min pappa alltid. Det är därför jag är så strålande ödmjuk. Jag noterar att ni är mycket nöjda även här. Ni är nöjda med bostadsbyggandet. Ni är nöjda med att jobben går bra och med att utvecklingen i Stockholms ytterstad går bra. Mitt tips är att ni kanske ska ta och sluta nu när ni känner att ni är på topp.

Anförande nr 100

Borgarrådet N o r d i n (M): Jag måste göra dig besviken, Roger Mogert. Det kommer vi inte att göra. Vi känner att vi har väldigt mycket kvar att göra. Om vi skulle sluta och lämna walk over till dig och de andra här skulle det bli mindre gjort. Så är det tyvärr. När det gäller bostadsbyggandet har Socialdemokraterna ibland varit pådrivande. Det går lite upp och ned. Annika Billström var det, men det var med stöd av borgerligheten som detta genomfördes. Det var bra. Om du skulle få stöd av andra partier, som jag inte ska hoppa på när jag svarar på din replik, tror jag inte att det blir lika kraftfullt, Roger Mogert. Jag kommer att ge dig en match i valet 2014 också.

*§ 16 Markanvisning för bostäder och handel till ICA Fastigheter Sverige AB samt intensionsavtal avseende fastighetsreglering mellan fastigheterna Årsta 1:1 och Postgården 1 inom stadsutvecklingsområdet Årstafältet
Förslag från exploateringsnämnden (utl. 2013:58)*

Anförande nr 101

M a r i a H a n n ä s (V): Fru ordförande! Först vill jag säga att Vänsterpartiet tycker att det är mycket bra att bygga bostäder runt Årstafältet. Som ni alla vet hade vi velat att detaljplanen för den landskapspark som var bestämd och antagen här i fullmäktige skulle ha gällt. Det är vår grundinställning, men när det dyker upp olika förslag måste vi givetvis ta ställning de olika förslagen på detaljplaner, försäljningar och så vidare. Det bästa hade självfallet varit att bygga längs Årstälänken, som alla partier var överens om, gräva ned Huddingevägen och bygga uppemot Östbergabacken och i randzonen mot Ica och Martin Olsson. Vi anser framför allt att staden borde bygga fler hyresrätter. Vi är ganska oroliga för att det kommer att bli en ökad segregation i det här området eftersom det redan i dag finns ganska många bostadsrätter både i Östberga och i Årsta. Därför är det förslag som handlar om bostadsrätter inte särskilt bra, men vi har ingen reservation.

Något som också är problematiskt är att man använder mark där koloniträdgårdarna ligger. Som ni vet är det mycket besvärligt att etablera kolonilotter. Dessa är relativt nya. Det tar lång tid att göra ordning marken och få en bra mylla. Vi tycker också att det är problematiskt med de här planerna och försäljningarna. Det känns mycket fragmentariskt. Det känns inte som om det finns någon helhet i området. Det är vår grundinställning.

Med detta yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag, och vi har lagt fram ett särskilt uttalande.

Anförande nr 102

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Det här är onekligen ett intressant och spännande ärende. Det handlar om att se till att det framtida Årstafältet består av handelsplatser och butiker och blir den fantastiska stadsmiljö som vi förutsätter när staden utvecklas. Det kommer att vara 10 000 personer som bor i det här området. Samtidigt kommer vi genom dagens ärende och framtida ärenden att se till att det blir den levande stad som vi alla vill ha.

Det är lite intressant att titta på Vänsterpartiets alternativ. Även om det är ett särskilt uttalande vill jag ändå kommentera det. Ni yrkar ju bifall till kommunstyrelsens förslag, men ni har vissa reservationer i texten. Jag vill kommentera dem. Om man skulle utgå ifrån de ursprungliga planerna och däcka över skulle vi få en helt annan ekonomisk situation. Vi skulle dessutom antagligen inte kunna bygga hyresrätter i den utsträckning som ni eftersträvar med tanke på vad det kostar att däcka över den del som ni föreslår.

Här har vi en exploatering i området som innebär att vi får en park som är lika stor som Tantolunden. Vi talar om 30 hektar park. Det är en mycket stor fördel för området. Vi kommer också att kunna bygga 4 000 nya bostäder i området, vilket vi kanske inte skulle klara om man skulle utgå från de ursprungliga tankarna. Jag tycker att det här är ett mycket bra förslag. Kommunstyrelsens förslag innebär att vi får den

här regleringen av fastigheterna med Ica. Det gör att vi också markanvisar så att vi får en stor handelsplats i området.

Det är med stor tillförsikt inför framtiden – vi vet att vi kommer att få många etapper på fullmäktiges bord framöver – som jag yrkar bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 103

M a r i a H a n n ä s (V): Vi hade velat se ett annat förslag. I just det här fallet tycker vi självfallet att man bör ha en etablering av en mataffär i området i kombination med bostäder. Därför har vi ingen reservation i det här ärendet. Men det finns stora problem med andra saker i hela området som inte är utredda. Vi har till exempel Göta landsväg. Det är problematiskt att man bygger över den i den sydöstra delen. Det finns massor med saker som vi inte tycker är bra. Vi kommer självfallet att säga att vissa planer är okej men att vi skulle ha velat se vissa saker på ett annat sätt. Det kommer att vara vår politik när det gäller hela Årstafältet framgent.

Anförande nr 104

Borgarrådet L a r s s o n (M): Med hela detaljplaneringen för Årstafältet får vi 4 000 bostäder. Det kommer att bli blandade upplåtelseformer. Det kommer att vara möjligt att bygga både bostadsrätter och hyresrätter. Vi får handel, kontor och en park som motsvarar Tantolunden i storlek. Det är en fantastisk stadsdel som håller på att växa fram. Jag ser fram emot de ytterligare förslag som Vänsterpartiet uppenbarligen kommer att vara mycket tveksamma till, där det inte är fråga om en handelsplats utan bara en fråga om bostäder. Jag tycker att det är tråkigt att vi inte kan vara överens om att det är en stadsdel som verkligen kommer att vara viktig för Stockholms utveckling, särskilt på den södra sidan.

Anförande nr 105

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Fru ordförande! Vi tycker att det är positivt att det byggs lägenheter på det här stället. Det ligger stadsnära. Det är relativt bra kollektivtrafik. Vi hoppas att den kommer att bli ännu bättre i området. När man exploaterar här är det dock viktigt att Årstafältet och de öppna kvaliteter som finns där inte skadas. Vi hoppas att vi kan vara med och styra detta på ett bra sätt i stadsbyggnadsnämnden när vi arbetar med detta där. Det återstår att se om det blir 4 000 lägenheter, men det är en viktig plats att göra något bra.

Däremot är Årstatunnels mynningar och trafikapparaterna där ett problem. Det är barriärer som inte är bra i det här området, speciellt eftersom vi har kollektivtrafiken på den sidan. Jag hoppas verkligen att vi gemensamt kan lösa dessa problem längre fram.

Vi ser det här som positivt, och jag yrkar bifall till förslaget i ärendet.

Anförande nr 106

M a r i a Ö s t b e r g S v a n e l i n d (S): Ordförande, fullmäktige! Jag vill börja med att yrka bifall till kommunstyrelsens förslag. Jag har inget annat förslag. Men som andra partier på den här sidan av salen vill jag lyfta upp de problem som vi ser. Vi hade också hellre sett en annan utformning där den här landskapsparken hade kunnat genomföras. Vi har också sett länsstyrelsens rapport, och vi ser den med viss oro. Vi saknar också ett visst helhetsgrepp. Vi är oroad över koloniområdet och

golfen. Det finns ett antal delar på Årstafältet som är problematiska och som man måste ta hänsyn till i den fortsatta processen. Det gäller inte minst kollektivtrafiken där vi hoppas att förslaget om en förlängning av den spårbundna trafiken ska kunna genomföras.

Men det är värdefullt med det tillskott av bostäder som kommer, så vi har inget annat förslag.

Anförande nr 107

M a r i a H a n n ä s (V): Ibland skulle man vilja ha ett annat system här där man kunde få en replik till så att det blev en debatt. För länge sedan när Barry, Bosse och jag var ordförande och vice ordförande här hade vi en diskussion om hur vi skulle göra om demokratin och pratade om att man skulle ha debatter på ett annat sätt. Men nu får man begära ordet igen, och då gjorde jag det.

Vänsterpartiet anser att det hade varit en betydligt bättre situation för hela det här området – och det handlar om hela Söderort – med den stora landskapsparken som det tidigare beslutades om. Där hade vi också ett förslag om bostäder. Det fanns med bostäder i detta. De skulle ligga runt om. Vår tanke med det var att det på sikt kommer att behövas grönytor. Om man tänker väldigt långt framåt i tiden kommer det att behövas ordentliga grönytor eftersom vi förmodligen kommer att nagga i kanten på gröna områden som ligger närmare hus i Årsta till exempel. Då blir de här lite större områdena mycket viktiga att bevara. Nu har den här parken krympt rejält. Borgarrådet säger att vi har en park och så vidare, men om man jämför med det tidigare förslaget är det en mycket annorlunda park med en helt annan inriktning.

Anförande nr 108

Borgarrådet L a r s s o n (M): Vi får väl använda oss av replikerna när vi har dem. Det hade blivit annorlunda. Det hade blivit färre bostäder. Den här parken som blir alltmer klarlagd i alla ritningar är på 30 hektar. Det är lika stort som Tantolunden. Det är ingen liten park. I dag används inte Årstafältet i den utsträckning som den här parken kommer att kunna användas. Den här parken kommer att göras i ordning så att den blir mer tillgänglig, och den kommer att bli en tillgång inte bara för nya Årstafälten utan även för stadsdelarna runt omkring. Det här kommer att bli ett mycket bra tillskott. Tvärbanan ska absolut in i detta. Den är också inritad. Vi kommer att se en positiv påverkan på Östberga. Det här är någonting positivt för området som helhet. Vi hade inte kunnat bygga lika mycket om vi bara hade diskuterat överdäckning och att bygga längs med Årstafältet.

Anförande nr 109

M a r i a H a n n ä s (V): Nej, det stämmer. Vi hade inte kunnat bygga riktigt lika mycket, men vi hade kunnat bygga mycket bra bostäder. Vi hade kunnat få en mycket bra miljö, och vi hade kunnat behålla den vackra park som finns. Jag säger gärna emot det här snacket att det inte är en bra park i dag. När detta var aktuellt åkte jag ut flera gånger för att titta. Jag var bland annat där med dåvarande ordföranden i stadsdelsnämnden, Henrik, och Mikael Söderlund. Det var väldigt många aktiviteter. Blommorna blommade, och det var fantastiskt. Det är en mycket viktig park för alla som bor i Årsta och Östberga. Det går inte att komma ifrån.

§ 17 Överenskommelse om exploatering med tomträtt för bostäder inom del av fastigheten Akalla 4:1 i Rinkeby med ByggVesta AB och ByggVesta Järva AB samt markanvisning av del av fastigheten Akalla 4:1 för parkering till AB Familjebostäder Genomförandebeslut (utl. 2013:59)

Anförande nr 110

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Här har vi ett fantastiskt spännande ärende som är på väg fram. Det handlar om Järvafältet och möjligheten att överdäcka en del av vägen – inte så mycket som har diskuterats ursprungligen – som gör att man får tillgång till Järvafältet och möjlighet att bygga nya bostäder. Det kommer att bli tolv stora hus som är sex–åtta våningar höga. Det blir 350 lägenheter. Det är en del av uppbyggnaden av Rinkebystråket. Vi ser framför oss att minst hälften av dessa kommer att bli bostadsrätter, vilket det sannerligen inte finns tillräckligt av i området. Det behövs mer blandade upplåtelseformer.

Jag tycker att det här är ett fantastiskt roligt och intressant ärende. Jag har följt det i många år, liksom flera av er, och sett utvecklingen. Vi har sett hur de ursprungliga planerna nu börjar mynna ut i ett konkret förslag, och vi hoppas att vi kan få se spaden i backen ganska snart.

Längs Rinkebystråket planeras det en boulevard som fullmäktige har tagit ställning till med bred majoritet. Det är positivt för Rinkeby. Det finns en del i salen som inte gillar förslaget. Det vet jag, men jag tror att det här är mycket positivt för området som helhet. Här kan vi visa att man kan göra någonting vid en överdäckning även om det under resan gång har visat sig att det inte går att bygga precis på den överdäckning som var planerad. Man kan bygga runt och skapa utrymmen till fördel för de boende. 350 lägenheter är inte lite i sammanhanget. Det kombineras med det vi gör längs Rinkebystråket. Det blir möjligt att ha ett stort antal småbutiker där framöver. Vi bibehåller också trafiksepareringen såtillvida att man kan gå på de broar som finns. De kommer att rustas, göras i ordning och höjas. Av allt att döma kommer man här att få en boulevard som blir en kombination av det som många har lyft fram som goda delar av stadens utveckling.

Jag ser fram emot att detta blir verklighet, och det gläder mig att det inte är så många som är emot det förslag till beslut som kommunstyrelsen lägger fram, vilket jag yrkar bifall till.

Anförande nr 111

A w a d H e r s i (MP): Ordförande, fullmäktige! Låt mig börja med att yrka bifall till Miljöpartiets förslag i kommunstyrelsen. Det behövs fler bostäder, inte minst i Järva. Just i Järva bor väldigt många familjer mycket trångt. Det behövs ett tillskott av nya bostäder. Men jag ser också en del brister i det här förslaget. Jag hoppas att den fortsatta processen gör att man förbättrar de bristerna.

Den största barriären mellan norra och södra Järva är faktiskt E18. Hade man gjort som Miljöpartiet har velat och lagt den i en tunnel hade man fått mycket bra tillgång till Järvafältet, och man skulle inte behöva göra intrång i Järvafältet. Vi har mycket svårt att se att man exploaterar mer på Järvafältet. Man har redan gjort väldigt mycket intrång, och det får vara slut med det.

Det finns andra saker som behövs och som inte syns i det här förslaget, bland annat flera verksamhetslokaler. Nyligen har Alliansen föreslagit att man ska flytta kommunala förvaltningar till ytterstaden, men man har inte föreslagit att någon förvaltning ska flytta till Rinkeby. Vi menar att om man bygger flera kontorslokaler kan man flytta flera verksamheter till Rinkeby, och då skapar man flera arbetstillfällen. Det är en del av de invändningar som vi har mot det förslag som har lagts fram.

Med det yrkar jag återigen bifall till Miljöpartiets förslag.

Anförande nr 112

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (V): Fru ordförande! Jag beklagar också att det förslag som vi och Miljöpartiet hade om att lägga E18 i tunnel inte genomfördes. I det förslaget fanns bostäder samtidigt som man slog vakt om den grönyta som är så viktig för folk som bor runt det här området. Jag kan med en viss bitterhet konstatera att det går utmärkt att lägga förbifarten i en tunnel om det protesteras i Bromma och Ekerö, men att det är helt omöjligt att lägga E18 i en tunnel som går förbi södra Järva. Det är en mycket tydlig markering som gör mig ganska upprörd.

Vi tycker också att det ska byggas bostäder, men det finns ingen överblick över Järvafältet. Det finns ingen områdesplanering. Plötsligt skulle man ha byggt på dessa överdäckningar, och vi sade hela tiden att det inte går att bygga på 300 meter breda överdäckningar. Vi fick höra att vi inte fattade någonting. Nu kommer man plötsligt på att det inte går att bygga på 300 meter breda överdäckningar, alltså klämmer man upp tolv hus vid sidan av i stället. Så lättsinnig och ogenomtänkt är planeringen på Järvafältet. Jag menar att man måste göra en ordentlig områdesplanering. Den här Stockholmsporten kommer plötsligt från ingenstans. Oj, en begravningsplats, oj, vi ska också bygga vid överdäckningen i Tensta. Jag menar att man inte kan göra så. Jag tror att järvaborna har noll koll på vad som håller på att hända. Det är mycket svårt att se det.

Jag anser att man måste göra en områdesplanering där man ritar in de olika projekten som är på gång så att folk som bor i området har möjlighet att ta ställning till en helhet i stället för till enstaka projekt som ploppar upp här och där.

Med det yrkar jag bifall till Vänsterpartiets förslag.

Anförande nr 113

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Jag börjar med att vända mig till Miljöpartiet och Awad Hersi. Det finns säkert mycket som behöver bearbetas när det gäller husen. Stadsdelen måste inventera vad som behövs i form av olika typer av funktioner och verksamheter. Det är en självklarhet. Det måste in i den pågående planeringen. Det kommer också att vara lättare att sätta in i ett annat sammanhang. Vi renoverar de fastigheter som har haft ett bristande underhåll, och de fastigheter som behöver energieffektiviseras byggs också om. Det kommer att bli olika i olika fastigheter beroende på vad de boende vill. Om man vill bygga ut, bygga till och förändra kommer det att behöva göras i nära dialog med de boende. Det kommer också att leda till att många större lägenheter bildas när man slår samman och bygger till. Det är en helhet. Det är ett tillskott av nyproduktion i ett område som består av fastigheter som mestadels är byggda samtidigt i början av 70-talet.

Därmed har jag också nämnt lite om den helhet som Ann-Margarethe Livh saknar. Jag tycker möjligen att ligger en poäng i att man ser området som en helhet och inte diskuterar enstaka projekt. Det försöker vi göra inte bara inom ramen för Järvalyftet utan också i och med det faktum att vi har väldigt mycket på gång i området. Vi försöker att dra fördel av att vi får en förbifart som kommer att mynna ut i området. Vi tycker att det är positivt. Vi tror att förbifarten kommer att vara mycket positiv för Järvaområdet. Vi tror att Stockholmsporten kan vara en idé för hur man kan exploatera och få betydligt fler bostäder och arbetsplatser i ett område där man plötsligt får närkontakt med den södra sidan av Stockholm. Detta kan påverka. Det är inte negativt på något sätt, utan vi tror att transportmöjligheter där människor kan ta sig via bil eller buss är positiva. Man kommer att kunna röra mellan nordvästra och södra Stockholm mycket lättare med förbifarten. Därmed kommer Stockholmsporten att bli attraktiv i framtiden, tror vi. Den ligger dock mycket längre fram än vad Rinkebyterrassen gör.

Det är samma sak med begravningsplatsen och annat som har varit efterfrågat. Vi har haft tävlingar om hur den kan utformas. Det är också en viktig del i hur man kan utveckla området. Mitt favoritförslag från Vänsterpartiet under den föregående mandatperioden var att ni ville lägga begravningsplatsen på Bromma flygfält. Det var kanske inte det första förslaget som jag tyckte var värt att debattera, men det var ganska skojigt.

Anförande nr 114

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (V): Lyssna på vad du säger, Joakim! Vi tycker att det skulle vara bra, vi tycker att det är trevligt och vi tycker att det här är en jättebra grej för folket på Järva, säger du. Men vad tycker folket på Järva? De har inte en susning om alla planer som finns för Järvafältet och som korsar varandra. Du snackar om någon begravningsplats på Bromma. Det är möjligt att det har nämnts någon gång för länge sedan, men vårt krav, som vi drev hela tiden, var att begravningsplatsen skulle ligga där krossbanan ligger i dag utanför Akalla. De var dess värre en starkare lobbygrupp än vad järvaborna var, så det blev inte så. Det var vårt krav.

Om ni vill göra en ansvarsfull planering för Järva tycker jag att ni ska göra en planering för hela Järva, en områdesplanering som människor som bor runt fältet kan ta ställning till. Det är det jag efterlyser, och jag förstår inte varför ni inte vill göra det. Du har ju pratat så mycket om dialog med järvaborna. Ha en dialog om Stockholmsporten! Och du kan också gärna ha en dialog om förbifarten.

Anförande nr 115

Borgarrådet L a r s s o n (M): Har Ann-Margarethe Livh hört talas om Vision Järva 2030? Det är ett mycket genomarbetat förslag där vi har haft enormt mycket diskussion med järvaborna. Det handlar om visionerna för framtiden. Vad vill man åstadkomma i sina stadsdelar? Vad vill man inte förändra? Det är mycket viktiga diskussioner som har pågått. Jag tycker att det är tragiskt att Vänsterpartiet, och särskilt du, Ann-Margarethe Livh, alltid är så starkt emot egentligen alla förändringar. Det finns nog ingen mer handlingskonservativ person i den här salen, och kanske inte i hela Stockholm, än Ann-Margarethe Livh. Hon vill inte förändra någonting. Vi vill gärna att järvaborna deltar, precis som alla andra stockholmare

deltar när vi tar fram olika förslag till förändringar. Det sker på samma sätt som i övriga Stockholm.

Anförande nr 116

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Det är roligt att du tar upp den trafikkrater som du så fint har kallat Stockholmsporten i det här sammanhanget, Joakim. Där ska 200 000 bilar susa fram, och där vill ni lägga bostäder. Det är en fantastisk lösning.

Jag vill peka på det som Awad var inne på. Det är tråkigt att man inte har överdäckt hela E18. En effekt av detta blir att husen läggs in på Järvafältet. Det är olyckligt. Det tycker vi egentligen inte om, men det behövs hus här. Det är någonting som man borde ha kunnat göra bättre.

Alla andra projekt som du är med och planerar längre ut kommer att göra det här området ännu sämre genom att det blir ännu fler bilar. Det ska eventuellt byggas hus där det är bullerstört, där luftkvaliteten är en katastrof och där flest bilar i hela det här landet kommer att passera. Där vill ni bygga bostäder. Jag tycker att det är märkligt.

Anförande nr 117

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Jag hoppas att vi kommer att få många anledningar att diskutera Stockholmsporten framöver. Nu pratar vi om Rinkebyterrassen. Men du begärde väl replik därför att jag råkade nämna förbifarten. Låt mig säga en sak. Om det är någonting som är positivt är det när människor kan ta sig snabbt från A till B. Då kan man bo och verka i olika delar av staden utan att alltid behöva åka via innerstaden. Det är positivt för Järva och för söderort att det kommer att vara lättare att transportera sig mellan dessa delar av Stockholm. Stockholm ser så ut att det behövs någon typ av länk, och nu har vi snart länken på plats. Ja, det kommer att dröja ett tag, men det kommer att vara positivt också för Järva. Jag skulle vilja säga att det antligen kommer att bli möjligt att ta sig snabbare söderifrån till den nordvästra delen av Stockholm. Det är positivt för hela den delen av Stockholm.

Anförande nr 118

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Det intressanta med det här ärendet kontra Stockholmsporten, eller trafikkratern, är att man har däckat över delar för att det ska bli bättre för de boende i Järvaområdet. Man tar bort en del av E18, och man bygger bostäder där. Tyvärr gick det inte att bygga ovanpå tunneln. Samtidigt planerar ni för massor med fler bilar i området. Det kommer att bli en fördubbling. Det ska finnas enormt många bilar på den här platsen. Det är inte att göra det bättre. Det är lite konstigt. Det är lite bra, och sedan är det extremt mycket sämre. Det är ett steg framåt och kanske tio steg bakåt. Det är det sorgliga i det här. Ni skulle ha kunnat göra det så mycket bättre i det här området. Ni vill lägga in 200 000 bilar i ytläge på det här området.

Efteråt kommer era kolleger – jag ser inte Wennerholm här i salen – farande och pratar om tunnelbana till Barkarby. Jag tycker att det är ett bra förslag. Det är bra att bygga ut tunnelbanan och knyta ihop Järvaområdet med Barkarby och pendeltågen. Det där vi kan få bra effekter i de här områdena.

Överdäckningen av E18 är bra. Det skulle ha gjorts mer av det, och ni skulle ha lagt ned idéerna om att dra upp 200 000 bilar i ytläge lite längre bort.

Anförande nr 119

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (V): Kära Joakim! Om du till skillnad från mig är mycket modern vill jag upplysa dig om att modern i dag innebär dialog. Det innebär att man pratar med folk. Det innebär inte att folk får komma till Rinkeby torg och skriva en post-it-lapp, sätta upp den och eventuellt vinna en matkasse. Att ha en dialog betyder faktiskt att man frågar människor och tar till sig vad de säger.

Jag ber dig att göra en områdesplanering för hela Järvafältet så att människor förstår vad som händer om man bygger Stockholmsporten, begravningsplatsen, de tolv höghusen samt lika många hus vid Tensta. Vad innebär det när man rubbar kulturresevatet vid Igelbäcken och så vidare? Det ska vi prata med människor om. Vad innebär det när man ändrar E18:s dragning framför Rinkeby så att lokalgatan kommer precis framför husen? Jag slår vad om att nästan ingen av de människor som bor nära vägen vet om att det kommer att ske. Det är en modern dialog, Joakim, om du, till skillnad från mig, vill vara mer modern.

Dessutom tycker jag att du inte är helt uppdaterad när det gäller förbifarten. Det är faktiskt bara fem procent av den trafiken som ska passera där. Dessutom har till med Trafikverket sagt att miljön i tunneln kommer att vara så dålig att busstrafiken kommer att vara begränsad. Var ska ramperna för busstrafiken vara? Det finns otroligt många obesvarade frågor om förbifarten. Antalet personer som äger bilar i det här området är ganska lågt. Jag vet inte hur många av dem som bor i Hjulsta, Tensta och Rinkeby som kommer att fräsa runt mellan Södertälje och Hjulsta. Jag ser inte detta med förbifarten som något positivt för vårt område. Det har också varit mycket starka protester, precis som det var när man breddade E18, men man lyssnade inte på protesterna från folket i Järva, vilket har upprepat sig många gånger och ibland tagit sig ganska olyckliga former.

Anförande nr 120

Borgarrådet L a r s s o n (M): Fru ordförande! Ibland undrar jag varför Ann-Margarethe Livh alltid säger att ingen vet om vad som pågår. Det är aldrig någon just i Järva som vet vad som pågår när det ska byggas eller när man ska förändra. Jag tror att det är precis likadant som i övriga Stockholm. De som berörs av projekten engagerar sig. De som tror eller inte tror på projekten engagerar sig i de sedvanliga samråd som hålls vid byggnation i hela Stockholm. Jag ser inte att man behöver behandla människor olika i Järva jämfört med övriga Stockholm. Jag tycker att alla ska behandlas lika.

Det är 15 000 personer som har deltagit i dialoger och diskuterat områdets utveckling. Det har gett mig massor med inspiration, och det hade nog gett dig också en del, Ann-Margarethe Livh, om du hade deltagit.

Anförande nr 121

A n n - M a r g a r e t h e L i v h (V): Eftersom jag bor där har jag nästan varje dag en dialog med folk som bor och jobbar där, Joakim. Jag tror faktiskt att jag har ganska bra koll. Jag vet inte om det är lika dålig områdesplanering och dialog på

andra håll i Stockholm som på Järvafältet. Om det är så tycker jag att det ska förändras där också. Det är inget försvar.

Du har fortfarande inte svarat på varför ni inte gör en ordentlig områdesplanering för hela Järvaområdet, vilket till och med länsstyrelsen har efterlyst, som innefattar alla de projekt som är på gång. Låt folk få säga vad det tycker om det! Gör det, Joakim!

§ 18 Förhållningssätt vid planering för byggande av bostäder som utsätts för buller från industrirelaterad verksamhet

Förslag från exploateringsnämnden, miljö- och hälsoskyddsnämnden, stadsbyggnadsnämnden och trafik- och renhållningsnämnden (utl. 2013:60)

Anförande nr 122

Borgarrådet **A n k e r s j ö** (C): Fru ordförande! Om jag ska summera det här ärendet i en mening kan jag säga att det här är ett ärende som kan möjliggöra byggandet av 10 000–15 000 nya lägenheter i attraktiva lägen i Stockholm.

Buller har identifierats som en av de största svårigheterna när det gäller att bygga i städer, inte minst här i Stockholm. Buller är någonting som vi arbetar med i flera olika nämnder. Buller är också någonting som den nationella nivån har kommit på att man vill arbeta med på flera ställen. Boverket, Naturvårdsverket och Socialstyrelsen ägnar sig åt bullerfrågor, vilket gör det lite komplicerat. Det har den statliga nivån insett, och därför har man startat ett arbete där man ska försöka förenkla den här floran av olika regler. Det är positivt.

Men vi konstaterar också att det i dag saknas en bedömningsgrund för hantering av industribuller i planprocessen. Staden går nu före och har i det här ärendet utarbetat en tillämpning för industribuller i stadens planprocesser. Dagens bullerregler på det här området är ålderstigna och tar inte hänsyn till modern byggteknik eller behovet, som forskare i hela världen skriver under på, att bygga en tät och hållbar stad. Det är någonting som vi i Stockholm kallar för Promenadstaden.

Att exkludera innerstadslägen som till exempel ligger i hamnmiljöer innebär stora konsekvenser för bostadsförsörjningen, och det innebär också konsekvenser för hur staden byggs. Kan vi inte bygga i de här lägena byggs det på mindre lämpliga ställen där vi bland annat riskerar att bygga i grönområden och att få ett ökat bilberoende. Vi i Alliansen har sagt att i det hållbara Stockholm ska man kunna gå, cykla eller åka kollektivt. Det är mycket viktigt.

Det här är ett mycket viktigt och bra ärende. I riktlinjerna slås bland annat fast att modern byggteknik och tillämpandet av en så kallad tyst sida i lägenheterna ska kunna användas på ungefär samma sätt som vi i dag använder den tekniken när det gäller trafikbuller. Det är nämligen olika lagstiftning för de olika bullerkällorna, vilket man kan tycka är märkligt.

En annan förändring är att trafik till, från och inom hamnen hanteras som just trafikbuller, vilket det är, och inte som industribuller. Det är fullt rimligt. Det här är någonting som kan möjliggöra 10 000–15 000 lägenheter. Det är ett mycket bra ärende.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 123

Borgarrådet **H e l l d é n** (MP): Det här är en ganska intressant fråga, herr Ankersjö. Det är viktigt att vi bygger många bostäder i Stockholm. Vi behöver använda alla de bra platser som finns. Men jag tycker att det är problematiskt att, på det sätt som ni gör nu, dagtinga med stockholmarnas hälsa. Du säger här att det är

olika bullerkällor men att de ska hanteras likadant, de är ungefär samma sak. Jag undrar om du tycker att industribuller är samma sak som annat buller. Har du några bra belägg för att det verkligen är så?

Anförande nr 124

Borgarrådet A n k e r s j ö (C): Det här ärendet är framtaget av flera olika kontor, bland annat miljöförvaltningen som har delar av landets ledande expertis på bullerfrågor. De har kommit fram till att de förenklingar som föreslås i de här tillämpningarna är någonting som vi kan använda med gott samvete. Det står också att vi ska bedöma varje plats unikt och titta på de unika förutsättningarna där.

Det handlar om att kunna bygga i attraktiva lägen oavsett vilket buller det handlar om. Det handlar inte om att försämra villkoren för att leva i de här lägenheterna. Det handlar om att kunna använda den moderna byggtekniken, som inte kan användas med dagens regler, för att se till att det finns en mycket god ljudnivå i lägenheterna.

Jag misstänker att när man vill förhålla, förhindra och fördröja detta beror det på att man kanske inte vill ändra på någonting och att man är lite skeptisk till att bygga i allmänhet.

Anförande nr 125

S t e l l a n H a m r i n (V): Fru ordförande! När man lyssnar på Per låter det som om han egentligen vill tillämpa trafikbullerreglerna rätt ut och skippa det övriga. Men det är inte riktigt det man skriver i ärendet. Majoriteten vill ha ett nyanserat synsätt på industribuller. När man hör det ordet tycker jag att man bör höja garden. Det brukar majoriteten använda när det finns skadebegränsande regler som minskar vinsten i olika sammanhang, så också i det här ärendet tror jag. Det framgår när man läser vidare. Där står det nämligen att regelverket hotar 10 000–15 000 planerade bostäder. Har man planerat de här helt utan hänsyn till reglerna? Det låter lite märkligt. Det låter som om man uppfattar att miljöbalken och annat elände inte är till för skydda invånarna utan för att begränsa borgarnas möjligheter att bygga oavsett de konsekvenser som uppstår. Det tror inte vi. Hellre mer skydd än mindre, skulle jag vilja säga.

Och än märkligare blir det när man för fram argumentet att dagens regler hindrar ett fossilfritt samhälle. Jag tycker att det visar majoritetens oförståelse för själva klimatfrågan. Antingen har vi ett fossilfritt samhälle, eller också har vi det inte. Några bostäder gör varken till eller ifrån i den frågan. Däremot kan det möjligen påverka energiförbrukningen i värsta fall, men det fossilfria måste vi ändå uppnå.

Men intressantast är kanske ändå målet att man strävar efter bästa möjliga ljudkvalitet. Man strävar inte efter minsta möjliga buller utan bästa möjliga ljudkvalitet. Kan någon från majoriteten förklara vad bästa möjliga ljudkvalitet är? Det kan man undra. Är det 30 decibel eller 40 decibel i en viss blandning av lastljud, visslor och kranoljud i hamnen, en viss frekvens och intensitet?

Vi vet också att reglerna behöver ses över. Vi har ingenting emot att man förändrar dem men inte för att nyansera reglerna och möjliggöra byggande lite hur man vill under en period utan utifrån de opartiska, objektiva och relevanta regler som myndigheterna tittar på. Vi tycker att det är bättre att vänta på de utredningarna.

Stöd till Vänsterpartiets reservation och vår skrivning där, som i övrigt mycket sakligt beskriver som händer!

Anförande nr 126

Borgarrådet A n k e r s j ö (C): Fru ordförande! Det är intressant att Stellan tycker att så fort statens myndigheter gör någonting är det opartiskt och relevant, men när stadens mycket framstående experter på området tar fram ett ärende är det någonting helt annat. Då är det ett redskap för Alliansens märkliga och konstiga politik som grundar sig på att vi vill bygga fler bostäder.

Vi har ett stort ansvar att bygga fler bostäder i Stockholm. Det är någonting som vi har diskuterat här i salen i dag. Vi har alla sagt att det är någonting som är viktigt och som har absolut största prioritet. Det är precis detta vi arbetar med, och vi gör det på ett seriöst sätt för att inte riskera folkhälsan. Det har man säkerställt i det här mycket ambitiösa arbetet. Vi kan titta på Norra Djurgårdsstaden. Där har man möjliggjort byggandet av en stor del av dessa lägenheter. Vi behöver bygga en tät stad för att minska bilberoendet och därmed koldioxidutsläppen.

Anförande nr 127

S t e l l a n H a m r i n (V): Det som oroar oss är naturligtvis att de nya regler som tas fram blir så luddiga att de tillåter byggande där det inte borde ske, framför allt eftersom man tydligen har planerat de här bostäderna utifrån regler som i dag egentligen inte tillåter byggande. Då är risken stor att man bygger för mycket. Vi är fullt villiga att se över nya regler när myndigheterna kommer med dem, men vi ser det som en stor risk att hamna i den här tvångsfällan.

Anförande nr 128

E r i k S l o t t n e r (KD): Fru ordförande! Det är ett mycket bra ärende som vi nu har på vårt bord. Dagens bullerregler är ett stort bekymmer för Stockholm. De hindrar urbaniseringen. De hindrar förtätningen. Därför är de dåliga för miljön i Stockholm och hindrar bostadsutbyggnaden. De får horribla konsekvenser. De får som konsekvens att vi i dag inte kan planera bostäder vid nya Slussen och vid Brunkebergstorg. De förhindrar flera tusen potentiella lägenheter nära vattnet i Värtahamnen. De får som konsekvens att en lastbil som genererar ett ljud på Lidingövägen bedöms på ett annat sätt än en lastbil som kör genom grindarna till Värtahamnens hamnområden. Det är inte klokt att regelverket ser ut på det sättet.

De lägenheter som finns i stora delar av Stockholms mest attraktiva områden skulle inte få byggas i dag. På de platser där människor betalar mest för att bo skulle det vara förbjudet att bygga bostäder med dagens regler. Mig veterligen mår människor mycket bra i de här områdena och lever glatt sina liv.

Konceptet med den så kallade Stockholmsmodellen har varit framgångsrikt. Det har varit möjligt att bygga i mer bullerstörda miljöer om vi har en tyst sida. Samma regelverk och samma praxis borde också kunna gälla industribuller. Man borde kunna bygga med en tyst sida. Det har varit mycket bra att vi har kunnat komma fram till det regelverket när det gäller trafikbuller.

Det pågår nu en hel del utredningar på statlig nivå på det här området. Jag är mycket glad för att bostadsminister Staffan Attefall har initierat det arbetet. Men i väntan på

de här utredningarna måste vi på kommunal nivå, i samarbete med länsstyrelsen, Socialstyrelsen, Naturvårdsverket och Boverket, kunna arbeta för att nå en rimlig lösning så att vi kan bygga i urbana miljöer även i Stockholm.

Bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut!

Anförande nr 129

Stellan Hamrin (V): Jag reagerar på att du säger att stadens regler generellt sett hindrar byggandet, Erik. Det gör de, gudskelov skulle jag vilja säga. När det gäller en massa övrigt byggande i staden ligger vi nu så nära vägarna med buller och luftproblem att vi absolut inte ska bygga mer. Jag är jättetacksam över att de reglerna finns, för annars tror jag faktiskt att ni hade gjort det trots att det dör över 500 människor varje år i Stockholmsregionen på grund av dålig luftkvalitet. Det skadas faktiskt också väldigt många på grund av buller. Jag tror till och med att människor dör av buller. Men det låter på dig som om vi ska strunta i de reglerna också och bygga vidare lite mer överallt. Jag tycker inte att vi ska göra det.

Sedan vet vi, som jag sade, att reglerna i hamnen är inte optimalt anpassade till situationen. Men låt oss vänta på de utredningar som staten gör så att vi kan ta fram regler som verkligen fungerar, som är relevanta och som skyddar människor, gärna i samma grad som de gör i staden i övrigt. Vi tycker att situationen i staden i övrigt är alldeles utmärkt vad gäller regelverket.

Anförande nr 130

Erik Sjöttner (KD): Herr ordförande! Det är inte ofta man hör Vänsterpartiet vilja invänta utredningar från staten för att gå vidare i ett ärende. Ni brukar vara betydligt mer drastiska och vilja gå mer skyndsamt fram än så. Dagens regler hindrar byggnation i områden där människor vill bo. Det är därför jag tycker att det är ett stort problem. Människor vill ofta bo nära vatten. Jag är övertygad om att om vi skulle kunna bygga lägenheter vid Slussen eller Brunkebergstorg skulle det vara oerhört attraktiva lägenheter, men vi får inte göra det med dagens regelverk trots att människor vill bo där. Det tycker jag faktiskt är ett mycket stort problem.

Anförande nr 131

Borgarrådet Helledén (MP): Herr ordförande! När du pratar låter det som om det här ärendet handlar om allt buller i staden, Erik. Det här handlar om industribuller, som är en speciell typ av buller. Det är viktigt att vi hanterar det på rätt sätt. Vi ska se till att det går att bygga på olika ställen i Stockholm. Det finns många ställen det behöver byggas på. Det finns ställen som är problematiska, och det finns de som är extremt problematiska där vi inte ska bygga.

Problemet i det här ärendet är att ni tar fram ett regelverk eller riktlinjer som inte är prövade. Det sitter utredningar och arbetar med just industribullerproblemen. Då tar ni fram ett ärende som egentligen inte är till så mycket för att vi ska bygga på de här ställena utan för att ni vill skjuta på. Det här är en politisk pamflett som ni lägger in. Och ni kommer att planera efter det innan vi vet om det är rätt sätt att planera på. Ni kommer att använda stockholmarna som försökskaniner i det här sammanhanget. Vi vet att utredningarna är på väg, och vi bör vänta in dem. Det är det vi föreslår, och det är därför vi vill återremittera det här ärendet.

Anförande nr 132

Erik Slottnér (KD): Men det är ingenting som vi har kokat ihop helt på egen hand, utan det har gjorts i samarbete med bland annat länsstyrelsen, Socialstyrelsen, Naturvårdsverket och Boverket. Vi har tagit in statliga myndigheter till vår hjälp för att hitta en bra lösning. Det går ut på att vi bland annat ska kunna bygga på samma sätt som när det gäller trafikbuller och bygga med en tyst sida även när det finns industribuller. Det tycker jag faktiskt att Miljöpartiet borde kunna gå med på. Om vi får bygga med en tyst sida får vi sova i lugn och ro utan buller omkring oss. Som vi har hört tidigare i debatten skulle det kunna rädda 10 000–15 000 bostäder. Det vore mycket välkommet.

Anförande nr 133

Jonas Nilsson (M): Herr ordförande! Fler vill bo i Stockholm. Det ska byggas 100 000 lägenheter till 2030. Täta städer är samtidigt mycket miljöeffektiva. Det är bra för miljön att fler vill bo i Stockholm. I Stockholm släpper vi ut 3,7 ton koldioxid per stockholmare. Det är mycket bra. Det beror på att vi bor tätt. I Göteborg släpper de ut 5,7 ton per göteborgare. De bor inte lika tätt, och de släpper således ut mer koldioxid. I Skåne kör man mycket bil. I Malmö släpper de ut 8,3 ton koldioxid per malmöit. De släpper alltså ut mer än dubbelt så mycket som stockholmarna gör. Det beror naturligtvis på att vi bor miljöeffektivt och tätt i Stockholm. Det är helt enkelt bra att många flyttar hit från spenaten, som man skulle säga på Söder där jag bor.

Buller är förstås ett problem. Flera oroar sig för buller, men det går att hantera men innovativa bygglösningar. Det var några artiklar i veckan angående detta med bullerskivor och annat. Jag kan bara konstatera att jag bor i Enskede gård och har hört Nynäsvägen. Nu när man har byggt den nya arenan hör man inte vägen längre. Man kan bygga på ett sätt som gör att man skärmar av. När Ikea kommer dit blir det väl ännu tystare i det här området.

Därför finns det starka skäl att även lösa byggandet nära industriområden på ett pragmatiskt sätt. Man kan till exempel bygga tätt med bullerbarriärer som gör att vi kan vinna många stora miljöfördelar.

Vi jobbar mycket systematiskt med de här sakerna, och vi har ungefär 15 000 bullerstörda bostäder i Stockholm. Hur mycket är det? Och vad är det att vara bullerstörd? Om man har ungefär 35 decibel i sin lägenhet någon gång under dygnet är man bullerstörd. 15 000 innebär att ungefär 1,7 procent av bostäderna i Stockholm är bullerstörda. Det är inte bra. Vi jobbar naturligtvis med det, och vi måste bli bättre. Man kan jämföra med hur det är i Malmö. Där har man lika många bostäder som är bullerstörda, någonstans mellan 13 000 och 15 000. Det är närmare 4 procent av deras bostäder som bullerstörda. I Göteborg är det så många som 70 000 som är bullerstörda.

Det jag vill säga med detta är att vi jobbar seriöst, professionellt och så innovativt vi kan för att komma undan bullerproblemen.

Anförande nr 134

Stellan Hamrin (V): Jag tror att Jonas borde fundera lite mer över vad som är klimatvänligt och inte. Folk som flyttar från landsbygden in till Stockholm

minskar inte utsläppen av koldioxid på något sätt. Bor man på landsbygden på ett normalt sätt, inte flyger till Thailand alltför ofta och inte åker bil jättemycket har man mycket mindre utsläpp på landsbygden än man har i staden eftersom man lever på ett helt annat sätt och eldar på ett helt annat sätt.

Sedan har vi jämförelsen med Malmö och Göteborg. Malmö är mycket tätare bebyggt än Stockholm. Att Göteborg har problem beror på att de har satsat alldeles för mycket på bilar och Volvo som ni säkert förstår. Den stora skillnaden mellan Malmö och Göteborg å ena sidan och Stockholm å andra sidan har inte alls med tätheten av bebyggelsen i Stockholm att göra. Det har vi sagt flera gånger förut. Det har med vår effektivare kollektivtrafik och vår effektiva fjärrvärme att göra. Det kan vi gott vara stolta över, men det har ingenting med tätheten att göra. Malmö är en mycket tätare stad än vad Stockholm är.

Anförande nr 135

J o n a s N i l s s o n (M): Jag tycker att Stellan Hamrin kan tänka på hur många fler möjligheter vi har i Stockholm att leva mer koldioxidsnålt. Själv har jag inte ägt en bil sedan 1994, och det handlar inte om att jag inte har haft råd att ha bil. När man bor i Stockholm har man andra möjligheter. På samma sätt som man inte behöver äga en ko för att dricka mjölk behöver man inte äga en bil för att köra bil. Vi har bilpooler. Jag är själv med i en bilpool. Man har möjlighet att cykla på ett helt annat sätt i Stockholm när det är tätt bebyggt. Det är mycket bra kommunikationer till resten av Sverige också. Det är mycket bra.

Det är klart att det är lättare att bygga ut fjärrvärmens och få den storskalig om man bor tätt än om man ska dra den långa sträckor som man måste göra om man inte bor lika tätt som i Stockholm.

Anförande nr 136

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Jag tycker mig höra samma problem som när det gäller Erik Slottnér, Jonas Nilsson. Du pratar om annat buller än om industribuller. Du pratar om det buller som kommer från trafiken. Det bullret är problematiskt, men inte på samma sätt som industribullret. Du pratar om Enskede gård där du bor, om hur Nynäsvägen påverkar det och om att arenan skärmar av. Det är en sak, men det här är inte den typen av buller. Ni verkar inte riktigt förstå vilket ärende ni har skrivit fram.

Er regering har tillsatt ett antal utredningar som ska titta på den här saken. Det står mycket fint och tydligt att det är viktigt att man tittar på de här sakerna så att det inte leder till uppkomsten av nya bullerproblem i samhället. Det är någonting man just nu tittar på, och ändå slänger ni fram det här ärendet nu och inväntar inte de utredningar som er egen regering har tillsatt. Det tycker jag är märkligt.

Anförande nr 137

J o n a s N i l s s o n (M): Jag tycker faktiskt att man kan titta på de siffror och de resultat som man åstadkommer i Stockholm. Det låter ju väldigt mycket med 15 000 bullerstörda hem. 15 000 är jättemånga, men det är 1,7 procent av de bostäder som finns i Stockholm. Det kan jämföras med Göteborg där 12 procent är bullerstörda. Det är inte så att vi inte har jobbat med den här frågan. Det är inte så att vi i Stockholm inte har någon kompetens i den här frågan. Vi har några Sveriges absolut

bästa experter inom det här området, annars hade vi aldrig kunnat vara tio gånger bättre än de är i Göteborg och mer än dubbelt så bra som de är i Malmö.

Anförande nr 138

J a n V a l e s k o g (S): Det här är i huvudsak ett mycket bra och intressant ärende. Som har beskrivits här finns det en hel del märkliga motsättningar i de här frågorna, till exempel buller som betraktas som trafikbuller på den ena platsen och som industribuller på den andra platsen fast det är samma typ av buller. Av ärendet framgår också en mycket märklig situation som jag tycker är intressant, nämligen att vi har statliga myndigheter som inte kommer överens. Även om det faktiskt är många år sedan det första uppdraget kom från regeringen om att komma överens i de här frågorna har man inte gjort det. Man kan undra hur det fungerar på den statliga sidan. Det borde kanske vara lite hårdare direktiv. Men vi får se var det landar.

Det finns en sak som är lite unik, och därför tänker jag ställa några frågor av mer principiellt intresse till borgarrådet. Ska man ha egna regler i varje stad? Eller ska Stockholm ha egna regler och övriga landet ha statliga regler om till exempel riktvärden för buller? Då kommer man till fråga nummer två direkt. Oavsett vad man kommer fram till när det gäller rimliga riktvärden är frågan: Ska man ha en medicinsk utgångspunkt för de här riktvärdena eller inte? För då borde det kanske vara samma i hela landet.

Jag har också en tredje fråga med anledning av detta ärende som jag tycker är intressant. Det finns en skillnad mellan trafikbuller och industribuller, framför allt när det är fråga om lågfrekvent buller. Trafikbuller kan man skärma av, till exempel genom en tyst sida när man bygger. Det kan man kanske inte alltid göra när det gäller lågfrekvent buller, vilket är ett problem. Det kan alltså vara väsensskilt. Jag undrar hur borgarrådet ser på detta. Finns det något industribuller kvar enligt borgarrådets uppfattning?

Det här ärendet ställer frågorna på sin spets på ett bra sätt. Man kan undra om det är lämpligt att vi ska ha egna regler eller politiserade riktvärden i Stockholm och politiserade riktvärden någon annanstans. Vi ska väl ha samma regler över hela landet?

Anförande nr 139

Borgarrådet A n k e r s j ö (C): Herr ordförande! Tack för frågan, Jan! Jag tycker att det är mycket konstruktivt och bra att Socialdemokraterna stöder den här inriktningen. Frågan var om det är vettigt att vi ska egna regler i varje kommun. Det är det kanske inte, och det är väl också det som de här utredningarna ska syfta till. Men jag ska också säga att det arbete som vi har bedrivit här i staden har vi också gjort i ett projekt tillsammans med Göteborg, Malmö och Helsingborg. Det har beviljats medel för detta genom Delegationen för hållbara städers verksamhet. Det är många experter som kan storstadsproblematik, i princip alla, som har arbetat med det här.

Dessutom kan jag säga att stadens experter som har varit involverade i detta är också knutna till den nationella utredningen. Det finns en stor potential till samsyn och synergieffekter i detta. Jag tror inte att vi kommer att landa i att vi kommer att ha olika utgångspunkter. Däremot är det viktigt att säga att storstäderna har samarbetat om detta, och det är storstäderna som har det unika problemet.

Anförande nr 140

J a n V a l e s k o g (S): Jag uppfattar att borgarrådet delar uppfattningen att det är orimligt att ha olika riktvärden i olika delar av landet. Bullret borde vara skadligt om man bor i ett hus med tyst sida och det bullrar in i lägenheten på den tysta sidan. Även om storstäderna har större problem finns frågeställningen ändå kvar. Ska vi ha egna riktvärden i storstäderna? Klarar det verkligen en domstolsprövning? Vi har ju det på trafiksidan, och mig veterligen har det aldrig prövats i domstol. En domstol måste väl ändå utgå från den lagstiftning som gäller för landet och inte det som gäller för Stockholm?

Anförande nr 141

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Borgarrådet Ankersjö pratade om den gemensamma utredning som Stockholm, Malmö, Göteborg och Helsingborg, som har mycket hamnverksamhet, har gjort tillsammans. Inom projektet Stadens ljud har man tagit fram en skrift. Där kan man läsa om de här sakerna. Städerna har gjort sin utredning där de har tittat på de här sakerna. Den kom flera månader efter det att ni skrev fram ärendet på tjänstemannanivå för att ta fram de här riktlinjerna.

Det viktiga är att titta på bullerkällan och åtgärda den först, vilket vi också påpekar i vår reservation där vi begär återremiss, men det finns inte med i de riktlinjer som ni har tagit fram. Det står i den rekommendation som togs fram när städerna tillsammans tittade på detta. Av någon konstig anledning hoppar ni över en sådan viktig aspekt.

För det andra står det där tydligt att man ska prova alternativa lösningar för planerad bebyggelsestruktur och utformning. Det har man också struntat i i de här riktlinjerna. I underlaget står det om detta, men i själva riktlinjerna som staden ska använda om ni får igenom det här beslutet finns det inte med, och det är mycket märkligt. Att man ska börja vid bullerkällan är A och O i de här sammanhangen.

Er regeringen har tillsatt utredningar på det här området. Det är jättebra att vi tittar på det. Vi behöver titta över det och hitta bra, konstruktiva och kreativa lösningar på hur vi hanterar industribuller. Det finns forskning om hur man kan göra en del av det. Det är däremot inte så lätt att veta vad det får för konsekvenser, och då kan man inte gå vidare hur snabbt som helst.

Regeringen har uppmanat Boverket och Naturvårdsverket att titta över industribullrets inverkan på bostadsbebyggelsen. Det här direktivet kom i januari i år. Man säger i direktiven att man ska vara klar med utredandet den 31 augusti, och ni lägger fram det här i maj och väntar inte på det. Det är jättekonstigt. Man har tillsatt en särskild utredare som har fått i uppdrag att utreda lagstiftningen på bullerområdet. När ska den vara klar? Jo, den ska vara klar den 31 augusti. Varför väntar ni inte på den? Varför måste ni slänga fram någonting som ni inte riktigt vet vad det leder till? Vad kommer Boverket och Naturvårdsverket att säga på det här området? Vad kommer den särskilda utredaren att säga? Att göra på det här sättet är att dagtinga med stockholmarnas hälsa. Det finns en risk att Regina Kevius eller exploateringskontoret kommer att börja bygga efter det här innan vi vet vad det får för resultat. Det är inte bra. Det är att göra oss till försökskaniner.

Dessutom finns det utredningar som Stockholms Hamnar har roat sig med. Det finns en dom i Miljööverdomstolen som säger att de måste titta över hamnverksamheten och hur det bullret ska hanteras. Det är man inte klar med. Man skulle ha varit klar med det för ett år sedan. Jag vet inte vad som har hänt med de utredningarna. Uppenbarligen kommer de senare i år.

Anförande nr 142

Borgarrådet **A n k e r s j ö** (C): Min erfarenhet från politiken är att ett högt tonläge brukar stå i proportion till minskad substans i det man säger. Jag tycker att man ska läsa riktlinjerna mycket seriöst. Den första är bland annat att det aldrig någonsin ska vara så att Boverkets byggregler när det gäller ljud inomhus inte ska följas. Titta på riktlinjerna! Jag tror att man kan få en hel del svar där.

Jag vill flytta fokus. Var någonstans vill Miljöpartiet bygga? I valrörelsen sade ni att ni vill bygga på hårdgjorda ytor. Ni kunde inte riktigt peka ut var någonstans ni ville bygga, och då sade ni hårdgjorda ytor. Var tror ni att detta kommer att tillämpas? Jo, just i industriområden, industrinära områden och hamnar, precis där ni sade att ni skulle vilja bygga. Nu vill ni fördröja, förhala och förhindra detta. Det är inte ansvarsfullt, men jag är inte förvånad.

Anförande nr 143

Borgarrådet **H e l l d é n** (MP): Det är du som inte är ansvarsfull, Per. Det är du som inte väntar in utredningar så att vi vet hur det egentligen fungerar. Staden har gjort utredningar tillsammans med tre andra städer därför att man vill bygga i bullerutsatta områden. Vi tycker också att det är bra om man kan lösa det på ett bra sätt. Men att inte vänta in utredningarna som staten har tillsatt och som ska titta på det här är att vara ansvarslös.

Det är också intressant att du pekar på direktiven. Jag har dem här. Ja, det står någonting om det här. Men den viktiga aspekten att titta på källan först har ni hoppat över på något sätt. Det är ju så viktigt i de här sammanhangen. Det tycker jag är konstigt.

Anförande nr 144

E r i k S l o t t n e r (KD): Ordförande! Daniel Helldén måste ändå veta att lagstiftning tar tid. Även om utredningen ska vara klar i slutet av augusti tar det tid. Den ska ut på remiss, det ska läggas fram en proposition och så vidare. Det här kan ta lång tid, och denna fråga brådskar. Det brådskar i Stockholm eftersom att det hindrar bostadsutvecklingen. Därför måste vi i kommunen agera snabbare än vad regeringen kan göra.

Jag ser inte riktigt problemet. Om kommunen ser att det är ett problem att vi inte kan bygga i attraktiva miljöer, samlar myndigheter och för konstruktiva samtal om hur vi kan gå vidare för att underlätta byggande i miljöer där vi vill bygga och sedan kommer fram till ett gemensamt dokument, är det väl inget fel med det? Det är ett mycket konstruktivt och progressivt arbete som vi har tagit itu med. Om staten sedan ändrar sitt regelverk får vi förhålla oss till det då. Men utifrån det regelverk som nu gäller kommer vi fram med det här dokumentet. Så jobbar en progressiv och ansvarstagande kommun.

Anförande nr 145

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Jag undrar om Boverket och Naturvårdsverket är ointressanta för dig i det här sammanhanget, Erik. Ska man låta bli att låta dessa statliga myndigheter titta över den här frågan. Regeringen har sagt att just de ska titta på den, och dessutom har man en annan statlig utredare som tittar på den här frågan. Det är inte så enkelt som ni vill göra gällande. Vi måste låta de här utredningarna titta på saken ordentligt. Först då vet vi om det här fungerar eller inte. I det här ärendet står det att vi inte vet hur det här skulle klara sig i en rättsprocess. Vi skulle troligen inte klara att komma fram i de här ärendena om de blev överklagade. Det tyder på att det finns något konstigt i det sätt som ni hanterar det här på. Ni vet att det inte kommer att gå igenom som det är nu. Ni vägrar att vänta in de utredningar som arbetar med frågan. Det är inte att ta ansvar för stockholmarnas hälsa.

Anförande nr 146

B j ö r n L j u n g (FP): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Du kanske ska stå kvar till replikskiftet som kommer, Daniel. Personligen måste jag säga att det inte är trevligt med buller, men buller kan ta sig så otroligt många former. För mig kan buller vara talgoxarna som börjar sjunga med sin höga frekvens tidigt på våren. Då vaknar man i gryningen. Det är ett ovant ljud. Ni får gärna skratta, men jag menar allvar. Det finns en annan del när det gäller industribuller som man också kan fundera över. Ett buller som en del finner rofylt och rent av trevligt är kyrkklockor. Kyrkklockor är industribuller i Sverige. Buller kan vara mycket relativt.

Sedan kan man undra om Stockholms stad som kommun aldrig någonsin ska gå före. Vad har vi gjort? Vi har fattat beslut om att vi ska ett energikrav på våra bostäder på max 55 kilowattimmar per kvadratmeter och år. Var ligger Boverket? De ligger kvar och tuggar på 90 kilowattimmar per kvadratmeter och år i sina normer och regler. Stockholms stad kan gå före i samverkan med andra. Vi kan gå före på energiområdet. Vi kan gå före när det gäller vissa miljönormer, men vi måste också kunna gå före när det gäller att lösa andra sorters problem.

Det första är självfallet att åtgärda vid källan. Jag är övertygad om att hamnen snart kommer att lyckas med att se till att de fartyg som ligger vid kaj kommer att vara kopplade till el även om det behövs en mängd olika kopplingar till kablarna. Det är ett exempel på att man kan åtgärda buller vid källan. Så länge vi inte tummar på inomhusmiljön där vi vistas och där vi ska sova borde detta vara helt okej. Det borde vara okej också för Miljöpartiet och Vänsterpartiet. Faktum är att vi alla gärna skulle utveckla de delar av hamnområdena som vi inte använder i Stockholm. Exemplet med lastbilen eller betongblandaren som står på olika ställen blir mycket tydligt.

En annan sak som är problematiskt rent konkret är tunnelbanespåren. Ibland skriker det om spåren i depån i Aspudden. Det är industribuller. Det ger bekymmer när det gäller att kunna bygga också i det attraktiva området. Men om vi kan klara av det med en mer modern syn på reglerna ska vi också göra det. Därför yrkar jag bifall till kommunstyrelsens förslag.

Anförande nr 147

S t e l l a n H a m r i n (V): Björn Ljung tycker tydligen inte om fågelsång, och några har problem med kyrkklockor. Det finns väl andra som har problem med andra ting här i världen. Det är därför vi har statliga myndigheter som ska försöka utreda

vad som objektivt sätt är ett problem och vad som objektivt sett skadar människor, antingen det nu är näktergalar, kyrkklockor eller något annat som ljuder. Det är det vi har dem till, och de har gjort det. De har kommit fram till resultat som man faktiskt måste följa. Man kan tycka att de är usla och dåliga, men vi måste följa dem i alla fall så länge vi har domstolar som kan avgöra sådana ärenden.

Även buller utomhus kan vara skadligt. Det har också våra myndigheter kommit fram till. Det är möjligt att Björn Ljung har andra grunder, men då får du väl redovisa dem. Vi måste också tänka på utomhusmiljön, visserligen inte lika mycket som på inomhusmiljön men ändå. Det här avgörs inte av dig eller mig eller ens av staden. Det avgörs av domstolarna i slutändan. Jag förstår inte hur ni tror att vi ska komma runt domstolarna. Det vore jätteintressant att veta.

Anförande nr 148

B j ö r n L j u n g (FP): Ordförande, fullmäktige och åhörare! Vi bedriver ett totalt sett framgångsrikt miljöarbete i Stockholms stad. Vi har tagit fram den utmärkta modellen med en tyst sida när det gäller trafikbuller. Det här handlar om samma sorts buller, men det finns på olika platser. Det är det som vi måste se. Myndigheterna måste få klart för sig att man inte kan fortsätta att använda regler och lagar som ingen har funderat över sedan 1973. Vi i Stockholm kan gå före, och vi har gått före på många andra håll och kanter. Vi har fått utvecklingen att gå framåt. Det är så en progressiv stad fungerar. Ni står för en konservativ syn som är mycket märklig. Ni har en övertro på de stora statliga myndigheterna. Det är de som ska bestämma åt både kommuner och enskilda människor.

Anförande nr 149

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Det är klart att fåglar kan vara problematiska ibland, Björn. Men det här handlar om ganska mycket allvarligare saker. Det gäller lågfrekvent ljud, högfrekvent ljud och momentana ljud. Det är smällare och tjutljud i depåerna. Det är mycket mer komplicerat än bullret från vägarna. Det krävs helt andra åtgärder för att komma åt det bullret. Man har inte riktigt tagit reda på hur det fungerar, och det håller man nu på och tittar på. Därför måste vi invänta de utredningar som är på gång, så att vi inte slarvar bort stockholmarnas hälsa.

Vi vill också bygga på de här platserna. Vi vill att det ska gå att bygga där. Vi vill kunna använda de hamnområden som inte behövs längre. Men vi vill samtidigt att de som ska bo där får en bra hälsa och en sådan miljö att de har det bra där. Här slänger ni bara fram någonting utan att ni egentligen vet vad resultatet blir.

Anförande nr 150

B j ö r n L j u n g (FP): Jag förstår att du vurmar för de statliga utredningarna, Daniel Helldén. Jag tror att du i grund och botten också har som avsikt att verkligen värna stockholmarnas hälsa. Jag tvivlar inte ett dugg på det och din sakliga argumentation. Men om vi använder den metod som vi framgångsrikt har använt när det gäller trafikbuller, inte äventyrar människors hälsa i inomhusmiljön, håller de 35 decibel A som ska gälla i inomhusmiljön och samtidigt klarar att hantera industribuller med den nya metoden förstår jag inte hur ett modernt, progressivt parti, som ni i Miljöpartiet säger att ni är, kan vara emot det och hellre hänvisar till statliga myndigheter.

Anförande nr 151

Borgarrådet A n k e r s j ö (C): Herr ordförande! Jag vill slutligen understryka att det är ett mycket seriöst arbete som har bedrivits av landets ledande experter på området. De är så ledande att den statliga utredningen som Miljöpartiet och Vänsterpartiet sätter all sin tilltro till faktiskt lyssnar på dem.

Jag har också hört från talarstolen att advokat Daniel Helldén har sagt att vi kommer att förlora i miljödomstolen om det här överklagas. Jag förstår inte riktigt vilka fakta han baserar det på och var han har läst det någonstans. Det har inte jag läst i ärendet. Däremot har jag läst i det ärende som är framtaget av vår ledande kompetens på området och i juridik att detta är någonting som man tror att vi kommer att kunna klara av.

Jag tycker att ni ska läsa de här riktlinjerna. De är mycket seriösa. Det är både hängslan och livrem i dessa. Man har en marginal, som jag ser det, och kanske inte gått så långt som man skulle ha kunnat göra i många fall. Det här är en god grund för att kunna jobba framåt i Stockholm.

Anledningen till att vi tar fram detta är att vi inte vill sitta med armarna i kors. Vi har en stor bostadsbrist att åtgärda i Stockholm. Vi kan inte sitta med armarna i kors. Det är fullkomligt oansvarigt att göra det. Vi måste gräva där vi står och göra det vi kan. Vi tar fram detta för att vara proaktiva och för att påverka regeringens kommande beslut. Det är det vi ska vänta på. Vi ska inte vänta på att någon presenterar en utredning på en presskonferens, utan vi ska förhålla oss till den proposition som kommer fram av detta. Och det kan faktiskt dröja. Det är värdefull tid som vi kan använda.

Vi tar fram detta därför att vi har bostadsbrist. Det här möjliggör byggandet av 10 000–15 000 nya lägenheter i just de lägen som Miljöpartiet har pratat sig varma för att man vill bygga i, det vill säga hårdgjorda ytor i gamla industriområden och nära industrier. Finessen när vi bygger detta är att vi inte bara bygger en tät stad där vi minskar bilberoendet, utan när man bygger i de här områdena sanerar man och blir av med förorenade mark. Det finns bara plusposter i detta. Jag kan inte ta ansvar för att vi ska sitta här och vänta på att regeringen kommer fram till någonting som troligtvis kommer att likna det som vi har redan har kommit fram till väldigt mycket.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 152

S t e l l a n H a m r i n (V): Som vänsterpartist är det jättemärkligt att bli anklagad för att vurma för statliga myndigheter. Det trodde jag var något som ni brukade göra, men vi gör faktiskt det. Det är de statliga myndigheterna som talar om hur lagen ska tolkas och ibland till och med skriver lagen. Sedan kan man tycka att deras beslut är dumma eller dåliga, men det är faktiskt det vi har att följa. Jag trodde att vi alla tyckte att vi skulle följa lagen.

Visst ska vi gå före. Det gör också miljöförvaltningen ibland på ett mycket förtjänstfullt sätt men inte så att de bryter mot gällande lag, utan de talar om hur man borde göra. Sedan har den processen sin gång, och om det är nödvändigt ändrar man lag och föreskrifter. Ibland behöver man inte det eftersom det inte finns någon lag och

föreskrifter som ligger i vägen, men så är det inte i det här fallet. Miljödomstolen kommer inte att tycka att Stockholms förslag är jättebra och strunta i vad myndigheterna har sagt. Så går det inte till, och det vet du också. Jag tycker att tre månader är en kort tid att vänta. Jag förstår fortfarande inte hur ni ska fixa domstolarna.

Anförande nr 153

Borgarrådet A n k e r s j ö (C): Jag förstår inte det där med att vänta tre månader. Tror ni att vi ska få en proposition från regeringen om tre månader. Det kommer vi inte att få, utan vi kommer att få en första presentation. Det är en helt annan sak.

Stellan och oppositionen försöker få det att verka som om vi medvetet ska börja bryta mot lagen. Det handlar inte om det. Det handlar om att de ansvarstagande, som du säger, myndigheterna som ska ge oss vägledning, visa ljuset och så vidare inte har tagit fram några riktlinjer. Det finns ingen tillämpning. Det är det vi nu tar fram. Det bästa vore kanske om vi hade gjort det för flera årtionden sedan. Det här har saknats mycket länge. Vi tar fram tillämpningar och riktlinjer som passar i Stockholm 2013. Det måste vi göra eftersom vi måste bygga bostäder.

Anförande nr 154

Borgarrådet H e l l d é n (MP): Man behöver inte vara advokat för att förstå att det kan vara problem, utan det räcker med att läsa i handlingarna. Det står så här: Förvaltningarna föreslår att berörda nämnder tillämpar detta förhållningssätt i planeringen. Samtidigt bör understrykas att det för närvarande saknas rättsligt stöd för en sådan tillämpning, varför utgången vid en eventuell överprövning av tillämpningen i högre instans är osäker.

Man behöver ingen juridikutbildning för att förstå vad det betyder.

Ni ägnar er åt någon form av pamflettpolitik när det handlar om så viktiga saker som stockholmarnas hälsa. Vi kan inte göra på det sättet. Vi vet också att industribullret är annorlunda än vägbullret. Jag tycker att Björn Ljung gör det för lätt sig, och det gäller även de övriga på den borgerliga sidan. Det här är någonting annat.

I den dom som Miljööverdomstolen skrev fram står det att man tvingar hamnen att göra en miljömedicinsk undersökning för att se hur det fungerar när man försöker påverka bullernivåerna från industribullret. Jag har inte sett den undersökningen. Jag vet inte om den finns klar. Det verkar också som om de två andra utredningar som hamnen ska göra inte är färdiga heller, och ändå tar man fram riktlinjer fast man inte vet hur detta kommer att fungera.

De statliga utredningar som våra expertmyndigheter tar fram kommer att säga viktiga saker. Det är en annan sak när propositionen kommer, men när utredningarna har kommit har vi något viktigt att titta på och hantera på ett annat sätt än vad vi har i dag. Det är inte så lång tid kvar tills de kommer, och därför är det extra märkligt att ni, så här några månader före och när det dessutom är sommar emellan, inte kan vänta på dem så vi får se vad de säger.

Återremittera ärendet!

Anförande nr 155

Borgarrådet A n k e r s j ö (C): Herr ordförande! Ja, och vad händer då när sommaren har gått och vi får en presentation av detta? Då ska vi förstås vänta på att en proposition kommer, och sedan kommer vi inte att tycka att den propositionen är bra eftersom vi egentligen inte vill bygga speciellt mycket i Stockholm när det kommer till kritan. Det bevisar fullmäktige gång på gång.

Jag vill bara säga att vi inte bryter mot en lag, utan vi tar fram riktlinjer och tillämpningar därför att staten har underlåtit att göra detta. Trots att det finns tre myndigheter som arbetar med buller finns det inga sådana. Man har inte lyckats prata ihop sig.

Vi har ledande expertis i staden. Miljöpartiet litar inte på den. De litar inte heller på den ledande expertis från Göteborg, Malmö och Helsingborg som har arbetat fram detta underlag. De tror att miljöförvaltningen med berått mod ska äventyra stockholmarnas hälsa. Jag tror inte det. Jag litar på våra experter. Jag läser vad de kommer fram till. Och jag tar ansvar för att vi behöver bygga bostäder i Stockholm, något som Miljöpartiet uppenbarligen inte är kapabla att göra. Jag tycker att det tråkigt.

*§ 19 Genomförandeavtal avseende Nya Trafik Stockholm – ett breddat partsgemensamt trafiksamarbete i Stockholm samt därtill underliggande avtal
Avtal med Trafikverket (utl. 2013:61)*

Anförande nr 156

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Herr ordförande! Alla är nu helt utmattade efter att ha diskuterat buller och andra saker, men jag skulle ändå vilja säga några ord om detta ärende. Jag tycker att det är ett mycket viktigt ärende. Stockholm började samarbetet för 13 år sedan, år 2000. Det säger ganska mycket om hur mycket vi har vant oss vid att man har den här typen av service i Stockholm. Hur skulle det se ut om vi inte hade inlett detta samarbete för 13 år sedan? Varje morgon och varje dag får man bevis på nyttan av det samarbete som finns. Där jobbar man med trafikledning, med att se till att vi har en så friktionsfri trafik och infrastruktur som möjligt i Stockholmsregionen och med att se till att transportsystemen fungerar och är effektiva. Det här samarbetet har stor betydelse för funktionalitet i Stockholmsregionen.

Därför tycker jag att det är mycket trevligt att vi nu kan teckna ett nytt avtal mellan Stockholms stad, Trafikverket, SL, Solna kommun och Nacka kommun. Det kommer att innebära att vi kan fortsätta att ha bra framförhållning när det gäller kommande nödvändiga infrastruktursatsningar, en smidighet i systemet och fine-tuning av systemet i regionen. Vi kommer att fortsätta att bygga upp en kompetens på det här området, och den kommer att vara mycket värdefull i ett växande Stockholm. Jag tror också att det kommer att ha en stor betydelse för hur stockholmarna kommer att resa framöver i vår region.

Med tanke på en interpellationsdebatt som jag hade väntat mig skulle komma i dag men som inte kom tror jag också att det här kommer att ha en mycket viktig funktion framöver när det gäller snöröjningen och vinterväghållningen. Där har trafikkontoret och vi i trafik- och renhållningsnämnden tagit ett ärende som innebär att man förstärker Trafik Stockholm om vi skulle få lika hemska vintrar som den senaste vi hade.

Herr ordförande! Med detta yrkar jag med glädje bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 157

M a r i a A n t o n s s o n (MP): Jag vill bara ställa en fråga. Vi i Miljöpartiet tycker att vattenvägarna är otroligt underutnyttjade i Stockholm. Vi har jättemycket vatten. I andra länder, till exempel i Sydney i Australien, använder man båtar väldigt mycket. Det här avtalet gäller lång tid framåt. Jag undrar om ni har funderat på att ha med Sjöfartsverket. Det krävs ju för att vi ska kunna utveckla vattenvägarna.

Anförande nr 158

Borgarrådet H a m i l t o n (M): Jag kan inte Sjöfartsverkets uppdrag exakt, men om man pratar kollektivtrafik på vatten är det väl snarare väsentligt att ha med landstinget i form av SL eftersom de också har Waxholmsbolaget, och i den delen ligger kollektivtrafiken hos dem, eller trafikförvaltningen som har både kollektivtrafik på vatten och på land. Jag tror att man täcker de frågorna i den delen.

Anförande nr 159

Stellan Hamrin (V): Jag ska också passa på att ställa en enkel fråga. Jag tror att det var så på din tid i miljöförvaltningen också att det var ett problem med gränsdragningen mellan Trafikverkets och stadens ansvar för dagvatten och vatten som kom från trafiken eller förorenades av trafiken. Jag minns att det var så i det senaste ärendet vi hade i miljöförvaltningen också. Har det här lösts på något sätt i det här avtalet? Eller finns det problemet kvar?

Anförande nr 160

Borgarrådet Hamilton (M): Det är ett kärt gammalt ämne, Stellan. Vi har bland annat problem med vem det är som är ansvarig för detta i staden. Mig veterligen pågår det fortfarande diskussioner mellan trafikkontoret och Stockholm Vatten om vem det är som ska ha ansvaret för detta. När det gäller dagvattenhanteringen i övrigt ingår det i vattentaxan, och sedan hanterar man den frågan vid varje ny infrastrukturinvestering. Det regleras i avtalet vem det är som ska ha ansvaret för detta. När det till exempel gäller förbifarten och E18 har det reglerats så att Trafikverket ska ha skyldighet att hantera dagvattenproblematiken. Och sedan löser man det avtalsmässigt.

*§ 20 Nytt skolprogram för Stockholms stad "Skola i världsklass"
Förslag från utbildningsnämnden (utl. 2013:62)*

Anförande nr 161

Borgarrådet E d h o l m (FP): Buller i all ära, men nu kommer vi till de frågor som i alla fall jag tycker är viktigast, nämligen skolfrågorna och hur vi ska få en skola i världsklass där ungdomarna trivs och lär sig mycket.

Vän av ordning kanske frågar sig varför vi egentligen ska ha ett skolprogram. Tidigare var det lagreglerat att alla kommuner var tvungna att ha en skolplan. Den lagregleringen är borta, men icke desto mindre tror jag att det är viktigt att en kommun, inte minst av Stockholms storlek, har ett program som fokuserar på det som vi tycker är viktigast i våra skolor.

Stockholm har bra skolor. Vi har höga resultat. Våra elever presterar mycket. Betygen har gått upp de senaste åren. Vi ser också en förbättring när det gäller nationella prov, och vi ser också en tendens till – jag säger tendens eftersom jag ändå inte riktigt vågar utlova det – att betygsinflationen har gått ned i våra skolor, det vill säga att betygen i högre utsträckning än tidigare speglar vad eleverna faktiskt kan. Våra elever går vidare till högskolor och universitet i en omfattning som är mycket bra med tanke på de förutsättningar som den här staden har.

Sedan finns det många utmaningar. En sådan utmaning är att vi måste bygga ut antalet platser med tusentals de kommande åren. Vi måste bygga en mängd helt nya skolor, men vi måste också bygga ut en del gamla. Det är absolut inte okomplicerat. I förra veckan antog vi i full enighet i utbildningsnämnden ett ärende om att bygga ut Kungsholmens grundskola. Det beslutet var inte okontroversiellt. Väldigt många människor tycker att det blir stora skolor, men vi måste göra det för att ge plats åt alla de barn som har en bostad i Stockholm.

Men det största problemet är givetvis de barn som inte uppnår målet i framför allt våra grundskolor. När de inte gör det kommer de inte in på nationella program, och därmed får de jättesvårt att klara gymnasieskolan så småningom. Det är och förbli vår största utmaning.

När jag pratar med rektorer och lärare om de här problemen är det många som påpekar att om eleverna har gått i Stockholms stads skolor från det att de kom till Sverige och under ett antal år klarar de sig bra. Elever som har varit i Sverige mer än sex år när de går ut grundskolan presterar i stort sett lika bra som de barn som har sitt ursprung i Sverige. Det är fantastiskt, för då fungerar skolan precis på det kompensatoriska sätt som den ska göra. Men när det gäller de elever som har kommit sent till Sverige har vi fortfarande stora problem. Vi måste fokusera på de eleverna i större utsträckning.

I Järva testar vi nu någonting som heter Start Järva. Där får elever komma direkt till en mottagning där man bland annat diskuterar med föräldrarna och med barnen om vilken skolbakgrund de har. Där gör man också enklare tester, framför allt i deras modersmål men också i matematik, för att se vilken skolbakgrund eleven har. Jag tror att det är en väg att gå, men jag tror att vi måste vara mycket mer uppfinningsrika än vi har varit hittills för att möta de här eleverna när de kommer. Vi

vet också att en del av de elever som kommer till Sverige har en mycket svår och traumatisk bakgrund. Många har upplevt krig. Många kommer från länder där skolsystemet har varit helt sönderslaget under många år. Att möta de eleverna är en stor utmaning, men det är också den viktigaste utmaningen vi har i Stockholms skolor och i stora delar av landet också naturligtvis.

Därför fokuserar vi mycket på just baskunskaper i det här skolprogrammet. Det är faktiskt ett ännu starkare fokus än tidigare på detta att lära sig läsa och skriva tidigt. Det är ett stort fokus på matematik och också på att vi ska förbättra våra skolbibliotek. Skolprogrammet är viktigt för Stockholms skolor. Man ska inte ta lätt på det. Det har en styrande effekt på det som händer i våra skolor.

Därmed vill jag yrka bifall till förslaget från kommunstyrelsen.

Anförande nr 162

K a r i n R å g s j ö (V): Jag har en pytteliten fråga, Lotta. I det här planen sägs det inte ett ord – om vi inte har läst den väldigt slarvigt – om de elever som hoppar av utbildningen. Det tycker vi är ett ganska stort problem som man kanske skulle ha tagit med i den här skolplanen.

Anförande nr 163

Borgarrådet E d h o l m (FP): Herr ordförande! Skolprogrammet syftar naturligtvis till att skapa en så bra skola i Stockholm som möjligt för att få ned avhoppet. Det finns andra delar i utbildningsnämndens arbete och i arbetsmarknadsnämndens arbete för hur man ska komma till rätta med detta. Programmet ska vara framåtsyftande och är till för att till exempel minska avhoppet.

Anförande nr 164

S t i n a B e n g t s s o n (C): Ordförande, fullmäktige och eventuella åhörare där hemma vid datorerna! Skolans viktigaste uppgift är att på ett bra sätt rusta eleverna för vuxenlivet så att de ska klara av och känna lust för arbete, skola och kanske till och med entreprenörskap. Vi i Centerpartiet har i många år sagt att skolan ska ge eleverna både ramar och kramar. Det innebär kort sagt att varenda unge ska få chansen att utvecklas efter sina egna, unika möjligheter. För att det ska bli möjligt krävs att det finns mycket att välja på och många olika sätt att lära sig på.

Ordförande! Tack vare det skolprogram som vi i dag fattar beslut ger vi Stockholms elever ännu större möjligheter. En mångfald av skolor ställer krav på att skolorna ständigt ska bli bättre, att de ständigt ska utvecklas och att de ständigt ska ge eleverna bättre möjligheter att utvecklas.

Ordförande! Ingen här inne har väl undgått att höra att vi i Centerpartiet gillar entreprenörskap. Det är såklart glädjande för oss att det finns så stora möjligheter till entreprenöriellt lärande i Stockholms skolor. Det främjar elevernas självförtroende, nyfikenhet, samarbetsförmåga och vilja att ta eget ansvar. Det är min förhoppning att fler elever i framtiden ska våga starta egna företag och bli arbetsgivare. Jobbskapandet startar i klassrummen.

Bifall till kommunstyrelsens förslag!

Anförande nr 165

K a r i n R å g s j ö (V): Stina, i morse var det en jättebra artikel av Wolodarski i Dagens Nyheter. Han frågar så här: Vilket samhälle skapas när 70 procent av alla niondeklassare inte klarar av kunskapsmålen? Det är det vi har sett exempelvis i Stockholms ytterstad. Vad hjälper entreprenörskap där, tror du?

Anförande nr 166

S t i n a B e n g t s s o n (C): Jag tror så här att när fler elever får möjlighet att lära sig utifrån sina förutsättningar så klarar de också kunskapsmålen bättre. Det gör vi genom att skapa skolor där det finns valmöjligheter.

Anförande nr 167

J o h a n n a S j ö (M): Skolplanen är död – länge leve skolprogrammet! Skolan är viktig. Skolans uppdrag är viktigt. Med det här programmet blir den politiska inriktningen på Stockholms skolor tydlig. Det är fokus på lärarna och deras utveckling och vikt. Det är fokus på kunskap, elevens utveckling och pedagogisk utveckling och kunskap som grund för insatser. Det är fokus på värderingar, på allas lika värde, på att motverka stereotypa könsroller och på att förebygga hederskultur. Det handlar också om värderingar som att skolk ska stävjas. Kunskap växer nämligen bäst i lärande miljöer med lugn och studiero där alla vuxna och elever drar åt samma håll.

Skolprogrammet pekar på omhändertagna barns rätt till en bra skolgång. Läs-, skriv- och skolutvecklingen för att stimulera alla elever att nå sin fulla potential understryks.

Det här programmet sammanfattar kort sagt vartåt Stockholms skolor är på väg. Färdriktningen står tydligt i programmet. Riktningen är framåt, och alla ska i mål.

Anförande nr 168

J a n V a l e s k o g (S): Alla ska i mål. Alla ska med. Det är helt riktigt. Jag tänkte på att det finns olika begrepp som vi alla hyllar och som vi alla är överens om. Jag skulle ha kunnat ställa den här frågan till skolborgarrådet, men jag kan ta ställa den till den moderata företrädaren lika gärna.

Det handlar om begrepp som ”likvärdighet” och ”valfrihet”. Om Moderaterna skulle vara tvungna att sätta det ena före det andra, vad skulle Johanna Sjö då sätta först, om vi tänker på dagens situation i Stockholm där likvärdigheten minskar och utslagningen ökar rejält? Samtidigt har vi en valfrihet som gör att man till exempel får etablera skolor var man vill utan kommunernas inflytande. Vilket sätter Johanna Sjö först? Likvärdighet eller valfrihet? Kan du säga det utan att säga både och?

Anförande nr 169

J o h a n n a S j ö (M): Jag har inte slutat slå min fru än.

Det är olika skalor och olika frågor. Likvärdigheten är nog ändå ett snäpp viktigare än valfriheten. Men jag tror inte att vi uppnår någon likvärdighet om vi inte har en valfrihet. Jag tror inte på tanken att man bygger ett system där allting är i vattentäta skott, skilt från varandra, och ingen ska ha möjlighet att välja eller konkurrensutsätta. Jag tror inte att vi får en likvärdig skola där, och jag tror också att det är väldigt

viktigt att knyta an till det som sades innan när det gäller att ungar och barn är olika, lärare är olika och att man behöver olika strukturer.

Därför är det väldigt svårt att säga vad som är likvärdigt om man inte har med valfrihet och olika alternativ, eftersom man för att få en likvärdig skola för alla barn måste ha olika skolor. Man måste ha olika vägar för att kunna nå samma mål.

Anförande nr 170

M a r k u s N o r d s t r ö m (M): Ordförande, ledamöter, åhörare! Det här skolprogrammet lyfter fram de viktigaste utgångspunkterna för en bra skola för alla. Det är ett inriktningsprogram, och jag tror att två bredare områden är helt grundläggande. Det ena handlar om att vi ska ha fokus på kunskap och även fokus på uppföljning av kunskap. Det i sin tur berör en hel del. Jag tror att en väldigt viktig del som om möjligt blir allt viktigare är kopplingen näringsliv-skola-universitet-högskola.

Ett aktuellt exempel som jag tycker är intressant att lyfta fram är det nya gymnasiet SSIS som finns i Kista. Det startar i höst och fokuserar på informations- och medieteknik. Man kommer att ha kontakt med företag inom just den branschen. Man kommer att göra arbetsplatsbesök. Man kommer att lära av hur företag arbetar och så vidare. Jag tycker att det är ett spännande sätt att erbjuda utbildning på, och det ska bli intressant att följa.

Det är en del. En annan del är att fokus på kunskap förutsätter uppföljning av kunskap. Vi kan inte ha det ena utan att ha det andra, och här är betyg och nationella prov oerhört viktiga verktyg. Vi ger i dag på Alliansens initiativ nationella prov tidigare och i fler ämnen. Vi ger i dag betyg tidigare och i fler steg. Det är naturligtvis bra för alla att få reda på om man når kunskapsmålen eller inte, men jag tror att det betyder allra mest för dem som har behov av extra stöd och hjälp. Och det är självklart att den hjälpen ska finnas till för dem som behöver den.

På samma sätt tycker jag att det är självklart att en elev som kanske har en extra talang, en fallenhet, i något ämne också får möjlighet att fördjupa sig i det ämnet. Jag vet att vi tidigare har debatterat spetsklasser här i fullmäktige. Socialdemokraterna har raljerat och frågat var den elev finns som inte får fördjupa sig. Det tycker jag visar på en nonchalant inställning. Jag skulle vilja ha ett tydligt besked från Socialdemokraterna: Stöder ni Alliansens syn på spetsklasser eller gör ni det inte?

En annan stor del, för att inte säga den största delen, när det gäller att förmedla kunskap till alla elever handlar om lärarna. Två delar som slås fast i skolprogrammet är vidareutbildning och karriärutveckling för lärare. Det är självklart att bra lärare ska ha bra betalt, och jag är stolt över att Stockholms stad nu ansöker om över 200 förstalärare, lektorer, som ett första steg. De tjänsterna ska kunna ge mellan 5 000 kronor och 10 000 kronor mer i månadslön, och det är naturligtvis viktigt för lärare att kunna ha utvecklingsmöjligheter i sitt yrke precis som i alla andra yrken.

Den satsningen är viktig. Det finns många andra satsningar som är oerhört viktiga. Det här skolprogrammet tar sin utgångspunkt i fokus på kunskap och satsningar på lärare.

Anförande nr 171

K a r i n R å g s j ö (V): Jag undrar om ni inte har lyssnat på alla de rapporter som har kommit in under det senaste året, till exempel från Skolverket och Kungliga Vetenskapsakademien – en mängd rapporter. Där kan man se att kunskapssegeringen faktiskt har ökat under era mandatperioder. De stadsdelar som låg på toppen går det ännu bättre för, och de stadsdelar som har haft problem i sina skolor går det ännu sämre för sedan 2007. Det kan vi se.

I samband med det måste jag därför fråga: Vad tror Markus Nordström att vi behöver göra för att få lite bättre resultat med tanke på de rapporter som har strömmat in? Vilka slutsatser har ni på er sida dragit som inte vi kan läsa i skolprogrammet?

Anförande nr 172

M a r k u s N o r d s t r ö m (M): Vi drar inte slutsatsen att förbjuda elever att själva välja skola såsom Vänsterpartiet gör. Jag håller med om att likvärdigheten i svensk skola måste öka, men jag tror inte att vägen är att förbjuda valfrihet eller rätten för elever att själva välja skola. Mer än 200 000 elever i Sverige går i fristående alternativ. 10 000 personer jobbar i fristående alternativ. Vad är i så fall ert svar till dem?

Jag tror att en nyckel är kunskapsuppföljning. Vi ska ha tydliga och tidiga kunskapsuppföljningar i form av nationella prov och betyg. Vi ska ha satsningar för lärare, för utan skickliga lärare som premieras tappar vi en stor nyckel för hur vi ger elever förutsättningar att lyckas.

Sedan tycker jag att det är intressant att titta på statistiken. Då ser man nämligen att allianskommuner lyckas väldigt mycket bättre med att höja skolresultaten än vänsterkommuner.

Anförande nr 173

J a n V a l e s k o g (S): Moderaterna vill ha betyg i tidigare åldrar, från trean eller kanske ännu tidigare. Då ska jag fortsätta med mina tjugo frågor här: Om Markus Nordström skulle vara tvungen att välja mellan ett system där eleverna får regelbunden feedback och återkoppling om hur det går från läraren och ett system där de oftare får betyg som skickas hem till föräldrarna varje halvår eller ännu oftare – vilket tror han är viktigast för barnets utveckling? Återkoppling regelbundet i vardagen i skolan eller betygen till föräldrarna i tidiga åldrar?

Anförande nr 174

M a r k u s N o r d s t r ö m (M): Det är klart att vi ska ha en tidig och tydlig återkoppling om huruvida eleven når kunskapsmålen eller inte. Jag vet inte vilken stad eller verklighet Jan Valeskog lever i, men i min värld är inte allt svartvitt, utan man kan göra två saker på en gång. Man kan till och med göra tre, fyra eller fem saker samtidigt. Det är till och med så att det inte finns någon silver bullet; det är en palett av faktorer som vi arbetar med för att höja kunskapsresultaten.

Men återigen: Tittar man på statistiken ser vi att av Sveriges 50 bästa skolkommuner styrs 82 procent av Alliansen. Bland de 50 sämsta styrs 72 procent av vänstern. I Göteborg och Malmö som ni i oppositionen brukar framhäva är det fler som inte når gymnasiebehörighet än i Stockholm.

Vi har också utmaningar här i Stockholm. Vi satsar på att höja kunskapsresultaten. Vi satsar på lärare, på att följa upp. Vi erbjuder stödundervisning, läxhjälp, sommarskolor och lovskolor för elever som behöver särskilt stöd. Allt detta är viktigt.

Anförande nr 175

P e r O l s s o n (MP): Bra lärare ska ha bra betalt, säger Markus Nordström, och sedan hänvisar han till en satsning som staten har gjort med statliga pengar. Det är alltså inte en satsning som Stockholms stad har gjort där Stockholms stad ger bra lärare bra betalt.

I den här staden hanteras nämligen golvet i de centrala löneavtalen som tak i stadens budget. När skolorna här får ut sina pengar kompenseras de inte för ökade löner, vilket gör att satsningar i verksamheten får stå tillbaka om skolan vill prioritera en högre lön till en bra lärare.

Om Stockholms stad nu ska prioritera bra lön till bra lärare, något som jag håller med om att vi ska göra, hur ska staden göra det då, tycker du, Markus Nordström? Är du villig att bidra till att skolorna får en lönekomensation i sin budget? Är du och Moderaterna villiga att lägga en budget nästkommande år som gör att det finns ett utrymme på våra skolor att faktiskt premiera de lärare som gör ett bra jobb, som förtjänar en högre lön, som förtjänar en högre status och ett bättre anseende från oss i det här rummet?

Anförande nr 176

M a r k u s N o r d s t r ö m (M): Om Per Olsson tycker att skickliga lärare ska ha bra löner tycker jag att han ska rösta på Moderaterna eller något annat alliansparti. Återigen: Om man tittar på statistiken återfinns de allra högsta lönerna i allianskommuner, medan man återfinner de allra lägsta lönerna i vänsterkommuner.

Jag vet inte om Per Olsson har läst på, men vi satsade 100 miljoner kronor på att höja skolbudgeten just för att möta löneavtalet om 4,2 procent. Sedan är det arbetsmarknadens parter som sätter lönerna. Det ska inte politikerna gå in i, men vi kan absolut sätta ramarna, och jag hycklar inte med att bra lärare ska ha bra löner. Det står jag för.

Anförande nr 177

J a n V a l e s k o g (S): Ordförande, fullmäktige! Förslaget till skolplan har sent ändrats till att bli ett förslag till skolprogram, vilket kanske i sig är ett tecken på den krissituation som skolfrågorna befinner sig i i Stockholm. Vi ser i dag färre godkända elever på grundskolan och gymnasieskolan, lägre lärartäthet, försämrad likvärdighet mellan skolorna och så vidare. Listan kan göras lång. Ordet ”klasskillnad” har verkligen fått en heltäckande innebörd i skolpolitikens Stockholm!

Det är alltså inte längre en plan, utan det har blivit ett program utan konkreta åtaganden som kan förändra. Styrningen av skolfrågorna är i hög grad kaotisk, menar jag. Det är ett mischmasch av ansvar högt och lågt, och ingen tar egentligen ansvar för styrningen. Det är ibland kommuner, ibland regioner, ibland statliga myndigheter eller internationella riskkapitalbolag, ibland departement och ibland som tur är rektorena.

I Stockholm finns 800 skolor, 21 000 duktiga lärare och 160 000 elever som ska arbeta i rätt riktning. Utbildningsnämnden svarar för dessa 16 miljarder i budget och träffas tio minuter i månaden. I länet har vi en gemensam gymnasiregion, men i KSL finns ingen beslutskraft. Gymnasieskolor läggs ned eller är halvfulla till enorma kostnader. Ingen planerar för dyra men viktiga yrkesutbildningar. Det är ingen som styr i regionen.

Styrningen av skolutbyggnaderna är senfärdig, och projekten försenas. Det är brandkårsutryckningar i projekt som senare måste ändras. Ansvar för styrningen av ny- och tillbyggnad av Sisab och utbildningsförvaltningen har inte fungerat särskilt bra. Styra vill också skolministern göra som går in och ger order om katederundervisning och att mobiltelefoner ska beslagtogs. Skolforskningen om hur pedagogiken bör utvecklas viftas bort som flum. Ministerstyret i skolan har varit självklart de senaste åren.

Vi behöver ett bra skolprogram och en fungerande styrning. Vi behöver följa skolforskningen och inte ha plakatpolitik som alltför ofta inte stämmer med verkligheten. Vi måste låta lärare vara lärare och rektorer vara chefer också i lönefrågor. Vi måste få stopp på dagens segregation och minskade likvärdighet på skolans område. Minska skolklasserna! Härmed yrkar jag bifall till Socialdemokraternas reservation!

Anförande nr 178

Borgarrådet Edholm (FP): Jag ska ge Socialdemokraterna något, och det är att ni är experter på att svartmåla våra egna skolor här i Stockholm. Ni säger hela tiden att resultaten har försämrats. Men stämmer det? Vet vi ens att resultaten har försämrats? Det är ytterst tveksamt. Det jag ser är att resultaten i de nationella proven går upp men att betygen inte går upp i samma omfattning. Är det att resultaten har försämrats? Är det försämrade resultat när andelen behöriga till gymnasiet minskar om det är så att man samtidigt höjer kraven? Tidigare räckte det med godkänt i svenska, engelska och matte för att ta sig in på det socialdemokratiskt styrda gymnasiet. I dag krävs det minst åtta godkända betyg. Klarade sig de där eleverna som hade godkänt i svenska, engelska och matte i gymnasieskolan? Nej, det gjorde de inte.

Socialdemokraterna är bra på att svartmåla, men ni har inga egna krav på vad man ska göra åt situationen.

Anförande nr 179

Jan Valeskog (S): Jag rekommenderar läsning av vår reservation till att börja med.

Ett exempel: En av de viktigaste sakerna är att eleverna kommer igenom högstadiet och får behörighet till gymnasiet och också går igenom gymnasiet. I dag är det rekordhög 14 procent som inte blir godkända i grundskolan. Det är fruktansvärt allvarligt, och vi vet att de barnen och ungdomarna inte kommer att kunna få jobb särskilt lätt. Vi ser också att andra faktorer som lägre lärartäthet och annat är ett problem.

Sedan finns det självklart duktiga elever som gör bättre ifrån sig. Det ska jag inte förneka. Men de stora problemen när det gäller just likvärdigheten, skillnaden mellan

skolor, hur barnen har det i olika skolmiljöer, den skillnaden ökar dramatiskt, vilket leder till väldigt stor utslagning, och det tycker jag att ni inte alls uppmärksammar ert arbete.

Anförande nr 180

K a r i n R å g s j ö (V): Skolan är i kris, och det har nog inte undgått någon i Sverige. Stockholm är en rik stad. Vi gick med 4 miljarder i överskott 2012. Det finns i en rik stad som Stockholm väldigt stora politiska förutsättningar att minska de klyftor vi kan se när det gäller kunskapssegregering och i stället skapa en jämlik skola.

Många barn och ungdomar behöver riktade insatser här och nu genom en massiv satsning i förskola, skola, skolbarnomsorg, kulturskolan och så vidare. Dessa 4 miljarder hade behövts där.

Skolans uppgift är bland annat att vara kompensatorisk. Ni har suttit vid makten sedan 2006, och vi kan se i en utredning som vi har beställt att det har gått åt pipsvängen när man jämför de 116 olika delar som vi har delat in Stockholm i. Precis som jag sade tidigare går det bättre för de bästa eleverna och allt sämre för de elever som behöver mer uppbackning. De stadsdelar som låg i topp 2007 lyckades ännu bättre fyra år senare och vice versa i de stadsdelar som behöver ännu mer uppbackning.

Så ser det ut. I en aktuell skola som vi har pratat om i ett område här i Stockholm, Husbygårdsskolan, är det 30 procent av de elever som går i nian som inte glider vidare till gymnasiet. Det här är en rättighetsfråga, tycker vi, nämligen alla barns och ungdomars rätt till kunskap och rätt till en bra skola. Men så ser det inte ut i Stockholm i dag. Så ser det verkligen inte ut!

Det behövs inga fler projekt. Det behövs en långsiktighet och en ambition att minska de här klyftorna, för det är ju de här ungdomarna som inte kommer iväg från nian in i gymnasiet som blir arbetslösa sedan. Det behövs väldigt kraftfulla strategier så att vi ska kunna täppa till det här ganska omgående, annars kommer vi att hamna i en katastrofal situation, och jag måste säga att det gör vi redan nu med de resultat man ser i många av de här skolorna. Ni har haft väldigt lång tid på er att göra någonting åt det här.

Hur gör man då? Vi har en mängd förslag. Man borde ha väldigt attraktiva profiler i ytterstadsskolorna för att attrahera elever från hela staden. Placering av nya skolor och grundskolornas organisering måste också vara genomtänkt ur något slags integrationsperspektiv. Tycker ni inte det? Så måste man titta över det fria skolvalet. Det är jättebra att alla kan välja sin skola, men på nationell nivå måste man se konsekvenserna av det fria skolvalet och göra någonting åt det. Hitta på någonting, hitta en struktur som gör att inte så många elever faller igenom! Bifall till Vänsterpartiets reservation!

Anförande nr 181

Borgarrådet E d h o l m (FP): Nu kommer det. Vänsterpartiet vill som vanligt förbjuda valfriheten. Det är det som är svaret på frågan: Genom att tvinga barn att gå

i skolor som varken de eller deras föräldrar vill att de ska gå till kommer allting att bli bra.

Men så är det inte. Stockholm är en segregerad stad. Om varenda unge i Rinkeby valde att gå i Rinkebys skolor skulle det faktiskt innebära att man knappt träffade några elever som hade en svensk bakgrund till exempel. Tittar vi ur det andra perspektivet, om alla barn i Rinkeby stannade i Rinkeby skola, vad skulle hända på våra skolor i innerstaden eller i våra villaområden? Det skulle innebära att barn aldrig möttes.

I dag möts barn med olika kulturer och olika bakgrund i väldigt många av våra skolor, och det är jag stolt och glad över.

Anförande nr 182

K a r i n R å g s j ö (V): Men Lotta, du kan ju inte vara stolt och glad över att så många elever inte klarar grundskolan. Det kan du inte vara stolt över. Du kan inte vara stolt över det skollandskap vi ser i Stockholm nu. Er politik, oavsett om det gäller bostadspolitik, utbildningspolitik eller allting, gynnar sådana som mig, det vill säga medelklassen i staden. De andra får ta konsekvenserna av den politiken.

Vi lever i *en* stad, och då måste man se till att hela staden funkar, att skolorna kan leverera så pass mycket till de ungar som går där att de kan gå ut nian. Tycker inte du det?

Anförande nr 183

M a r k u s N o r d s t r ö m (M): Alliansregeringen satsar 4 miljarder kronor mer på grund- och gymnasieskolan än vad Socialdemokraterna gjorde 2005. Vi har en rad olika satsningar på våra skolor som har stora utmaningar. Vi tillhör de kommuner i Sverige som lägger absolut störst andel på socioekonomiskt tillägg.

Det jag skulle vilja fråga är: Vilken rätt har Karin Rågsjö som politiker att tvinga elever att gå i en viss gymnasieskola bara för att de råkar bo där? Hur blir saker och ting bättre av att man låser in elever i ett visst bostadsområde?

Anförande nr 184

K a r i n R å g s j ö (V): Det är lustigt. När vi diskuterar de här väldigt allvarliga frågorna som handlar om att ungefär 30-40 procent av unga människor inte kommer vidare från grundskolan så lyfter ni det här med att åh, nu ska Vänsterpartiet förbjuda!

Vi säger så här: Utred vad det här har lett till och gör någonting åt det! Det har ni inte gjort. Ni har suttit vid makten sedan 2006. Då kan man inte skylla på Socialdemokraterna 2005. Det blir parodi på politik. Ta ansvar för den skola vi har i dag i Stockholm och i Sverige! Det är en skola som mår väldigt dåligt och som absolut gynnar de ungdomar som kommer från akademiska miljöer. De andra ungarna faller igenom, inte bara i Stockholm utan i hela Sverige.

Tyvärr – er utbildningspolitik har misslyckats. Så är det!

Anförande nr 185

E w a S a m u e l s s o n (KD): Att skolan är en viktig arena, det vet vi alla. Där möts alla barn. All verksamhet som ska fungera behöver ramar och måste ges förutsättningar att kunna utvecklas, och därför behöver vi också ett skolprogram.

Med det sagt vill jag understryka att hur många skolprogram vi än klubbar i detta fullmäktige så kommer vi inte att få skolor med elever som når målen om inte grunden för en god lärmiljö uppnås genom lugn och ro och ordning och reda. De som är allra viktigast i det arbetet är naturligtvis lärarna, de goda pedagogerna som ser varje elev och ger dem förutsättningar att lyckas och gå vidare. Dessa lärare ska naturligtvis uppmärksammas. Tyvärr är det ändå så att en stor del av undervisningstiden förloras till stökiga lektioner.

Jag vill därför understryka vikten av att det som skrivs i skolprogrammet om arbetet med värdegrunden. Det ska genomsyra skolans arbete. Det handlar också om elevers eget ansvarstagande och om samarbete med hemmen. Föräldrarnas stöd är ovärderligt för att nå skolframgång.

I skolprogrammet beskrivs också skolans viktiga uppgift att ge eleverna förutsättningar för inläring och att behålla nyfikenheten, ni vet, den där som lyser i nybörjarnas ögon. Läsundervisningen kan inte nog understrykas. Att kunna läsa öppnar nya världar och möjliggör att kunna tillgodogöra sig de olika ämnena i skolan.

Ingen elev ska gå till skolan med oro och rädsla. Det arbete som redan nu görs mot mobbning ska hela tiden utvärderas för att minimera risken att någon elev utsätts för mobbning. Med detta sagt vill jag yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut.

Anförande nr 186

K a r i n R å g s j ö (V): Ewa, om det är stökigt i klassrummen är det väl jättebra att man har fler lärare på plats. Man kan ju inte lägga skulden på eleverna, tycker jag. Jag gillar också ordning och reda. Men man måste också titta på strukturerna. Man kan inte bara säga att det behövs en värdegrund hit och det behövs en värdegrund dit och så ska eleverna sitta mer stilla i bänkarna. Man måste ju se till att man har fungerande skolor. Det är ett politiskt ansvar.

Anförande nr 187

E w a S a m u e l s s o n (KD): Efter 17 år som lärare i skolan vet jag vad en god lärare och pedagog betyder – oerhört mycket för ordningen och reda i klassrummen. Det innebär inte att undervisningen är stillasittande och att eleverna inte är med i både planering och diskussioner om hur man lägger upp undervisningen. Men att lärarna är de viktigaste, otroligt viktiga, i detta arbete, det vill jag understryka.

Det är också väldigt lätt att säga att man inte kan skylla på eleverna. Men alla människor har ett eget ansvar, så också eleverna. Därför måste man ta den diskussionen och det samtalet med elever och med föräldrar om vikten av att kunna fullfölja sin skola genom att faktiskt också följa de regler som gäller i skolan. Inte bara det som accepteras när man kanske spelar fotboll eller hockey då reglerna är tydliga. Regler gäller också i skolan.

Anförande nr 188

J a n V a l e s k o g (S): Skolklasserna i Stockholm blir allt större, och det pratas till och med, såg jag nu, om klasser med 25-30 elever även i lägre åldrar. Socialdemokraterna har föreslagit att man ska satsa pengar på att minska klasserna särskilt för de yngre årgångarna och kanske också för nyanlända. Hur ser Ewa Samuelsson på det? Tycker du att det är något som du skulle vilja arbeta för här i Stockholm eller kanske också nationellt?

Anförande nr 189

E w a S a m u e l s s o n (KD): Att maximera antalet elever i en klass är aldrig en framgångsfaktor. Var gränsen sedan går för hur många elever det ska vara... Jag har haft klasser med 30 elever och jag har haft klasser med 25. Däremot vet jag, och det vill jag understryka, att ju yngre barnen är desto viktigare är det kanske med mindre klasser eftersom man behöver lägga upp undervisningen på ett sätt som passar dem bättre. Jag är inte främmande för att diskutera klasstorlekar, men jag tror inte att det är det som till syvende och sist avgör den goda undervisningen eller inte.

Anförande nr 190

P e r O l s s o n (MP): Skolprogrammet syftar till att peka ut de mest centrala utvecklingsområdena för Stockholms skolor. En del har hänt i programmet, i positiv riktning, sedan vi fick det på remiss ute i nämnderna. Jag känner igen en del av skrivningarna också från motioner och reservationer som vi i Miljöpartiet har lagt här i fullmäktige eller i nämnden. Det handlar om skrivningar kring behov av fler specialpedagoger, av skolbibliotekarier, arbete för minskade och färre avhopp i gymnasieskolan och betydelsen av motivation och elevernas förståelse för sitt eget lärande. Gott så!

Däremot når inte skolprogrammet lika långt i skrivningarna kring bedömning där en del formuleringar har väldigt tveksam vetenskaplig grund. Fritidshemmen skulle ha behövt lyftas fram annorlunda, relationen till vuxenutbildningen saknas trots att den är viktig och de positiva skrivningarna om genusperspektiv som vi ser i förskoleprogrammet som är ute på remiss nu skulle gott ha kunnat få plats också här.

40 procent av Stockholms skolelever har ett annat modersmål än svenska, och hur staden kan utvecklas modersmålsstödet och den tvåspråkiga undervisningen borde också ha fått mer plats i det här programmet.

Ordförande! Stockholms stads skolor både på grund- och gymnasienivå har det kämpigt med ekonomin. Det är kämpigt att få pengarna att räcka till. När fullmäktige höjer schablonen med 3 procent blir det nämligen bara 1 procent ökning av skolpengen, och det leder till besparingar ute på skolorna när budgeten ska justeras för pris- och löneökningar. Vi vet ju att vi inte kompenserar skolorna för detta i vår budget.

Resurser är ingen fråga i skolprogrammet. Jag står inte här och säger att mer pengar skulle lösa alla problem, men det är svårt att utveckla verksamheten och skapa en skola för framtiden när pengarna inte räcker till. Andelen specialpedagoger i Stockholms skolor är 18 procent färre på grundskolan och 35 procent färre på gymnasiet i dag än vad den var 2006. Hur ska speciallärarna och specialpedagogerna bli fler när pengarna inte räcker till de lärare som finns i skolan i dag? Hur ska

elevhälsan stärkas när kuratorn och skolpsykologen som finns i skolan i dag redan har fått färre timmar med eleverna? Hur ska vi få in fler skolbibliotekarier när skolans årsredovisning redan lyser rött?

Ordförande! På så sätt handlar det här skolprogrammet också om resurser. Det innehåller skrivningar om vikten av tydlig politisk styrning av skolan. I dag följer vi upp verksamheterna i tertiärrapporter, delårsrapporter och årsrapporter här i fullmäktige och i utbildningsnämnden. När de kommer är det fullt med gröna pluppar i dem – vi når målen. Det ser ut som frid och fröjd. Det låter som skolborgarrådets anförande i den här debatten. Vi når målen – men eleverna, de gör inte det.

Trots gröna ljus i årsrapporten ökar inte andelen elever som klarar skolan. Bakom snygga siffror om snittet döljer sig en stor ojämlikhet och stora skillnader mellan skolor och delar av staden. Så långt, ordförande och ledamöter, får vi faktiskt aldrig någon skola i världsklass. Bifall till Miljöpartiets reservation!

Anförande nr 191

Borgarrådet E d h o l m (FP): Vi hamnar alltid i en debatt om resurser, och det beror ju på att det finns en avsaknad av sakpolitiska åsikter om vad som egentligen borde ändras från oppositionens sida.

Stockholms stads grundskolor har en väldigt generös tilldelning. Därmed inte sagt att alla skolor går med överskott, för så är det naturligtvis inte. Men jämför vi med i stort sett samtliga kommuner i Sverige som styrs av bland annat Miljöpartiet satsar vi oändligt mycket mer pengar på vår skola. Vi har högre lärartäthet, och vi har en högre andel utbildade lärare än i många andra kommuner där Miljöpartiet är med och styr.

Men det är svårt att rekrytera till exempel speciallärare. Och vad beror det på? Jo, det beror ju på att speciallärarutbildningen avskaffades och var avskaffad under nästan 20 års tid. Miljöpartiet var med på att avskaffa den utbildningen. Nu är den utbildningen återinförd, och därmed kommer det på sikt att bli lättare att rekrytera speciallärare också till Stockholms stads skolor.

Anförande nr 192

P e r O l s s o n (MP): Jag tillhör dem som i den här talarstolen sällan pratar resurser med dig, Lotta, för jag tycker att det finns ett antal sakpolitiska perspektiv där vi skiljer oss åt som jag tycker är viktiga att lyfta. Jag nämnde dem bara kort här, för det här handlar om skolprogrammet. Det är en lite mer övergripande nivå.

Skrivningarna om bedömning i skolprogrammet till exempel är väldigt svaga sett till den vetenskapliga grund som vi i samma program säger att vi vill ha. Jag har svårt att föreställa mig hur betygsättningen kan bli mer rättvis för att vi får en tydligare stadiindelning i skolan. Hur vi organiserar stadierna påverkar faktiskt inte vår förmåga att bedöma elevens kunskapsutveckling på ett rimligt sätt.

Det är ett ganska stort fokus på fler och mer kunskapsuppföljningar för att vi av någon anledning annars inte vet hur det går för eleverna – men det vet vi visst det. Kliv in i vilken skolklass som helst så kan läraren berätta för dig och för mig och för

oss alla vilka elever där inne som har det svårt och vilka som har det ganska lätt för sig och vilket stöd eleverna behöver.

Det finns mycket vi kan göra, och det finns stora sakskillnader. Dem behöver vi inte försöka gömma.

Anförande nr 193

M a r k u s N o r d s t r ö m (M): Jag tycker att Miljöpartiet då och då är konstruktiva i skoldebatten. Det ska jag gärna säga. Men tyvärr landar ni snett lika många gånger. Jag undrar verkligen vad ni tycker om tidigare nationella prov i fler ämnen och om tidigare betyg.

Sedan har jag en annan fråga. Per Olsson pratar här om att det är viktigt med höjda kunskapsresultat i skolan. I ert svar till skolprogrammet skriver ni att det inte är högre resultat som vi ska avkräva skolan. Då undrar jag vilka kunskapsmål det är ni ska sänka?

Anförande nr 194

P e r O l s s o n (MP): Det var en snygg fråga. Det var också flera frågor, och jag kommer inte att hinna svara på allihop.

Ska vi ha nationella prov, vilket vi absolut kan ha, är det till exempel helt onödigt att ha dem i slutet av årskurs 9, för då finns det ingen chans för eleverna att förbättra sig. Då är det mycket bättre att ha dem i årskurs 8 där det finns chans att hämta hem den kunskap man har missat. Visst, ni tänker, men hamnar ändå fel.

Vi ska så klart inte sänka några mål, men det är så som vi också skriver: Den skola som öppnar sina dörrar och tar emot elever som kommer från andra hem än studievana hem, som har det svårare att nå målen och som ger mer av sina resurser för att de eleverna kanske precis ska komma över gränsen för godkänt, den skolan kommer att redovisa lägre snittresultat. Och när ni jagar resultat och rankar skolor efter betygssnitt, då gömmer ni de skolor som anstränger sig extra hårt, som öppnar dörrarna för eleverna som har det svårt. Ni ser inte den ansträngning som väldigt många elever trots svåra och svaga förutsättningar faktiskt lyckas med.

Kvalitet i undervisningen och kvalitet i skolan är inte samma sak som resultat. Det ger resultat, men resultat är nödvändigtvis inte detsamma som kvalitet!

Anförande nr 195

I n g e g e r d A k s e l s s o n L e D o u a r o n (MP): Alla ska i mål, säger Johanna Sjö och använder en metaforik som kommer från idrottsvärlden. Samtidigt säger hon att alla är olika. Det där får jag inte riktigt ihop. Självklart ska alla elever, precis varenda en i skolan, få chansen att komma vidare med sina liv. Det är det viktiga. Men att alla ska igenom samma mål – nej. Det funkar inte.

Det vi framför allt ser när eleverna ska välja från grundskolan till gymnasiet är att 99 procent – rätta mig om jag har fel, Lotta, det kan hända, för jag har svårt med siffror – av de elever som går ut och kan söka till gymnasiet, de söker till gymnasiet. Sedan försvinner en fjärdedel. Då måste vi fråga oss: Vad är det som händer på vägen? Jag

tror och är till och med nästan säker på att det handlar om att skolan gör elever till vinnare och förlorare.

Sedan tror jag att det finns väldigt mycket bra åtgärder som man jobbar med. Utbildningsförvaltningen är duktig. De gör ett jättebra jobb. Men att vara en förlorare ger ingen lust att studera vidare. Tro mig, jag har mött många, många sådana unga vuxna som har kommit till skolan och inte blivit sedda. De har inte fått den hjälp de har behövt. De har börjat försvinna från skolan. Det är så det börjar – med frånvaro. Sedan går det vidare till att man hoppar av.

Det ska märkas om jag som elev är borta. Det är det första. Men det ska också märkas att jag är där. Det ska finnas vuxna som bryr sig. Det ska finnas tid för samtal. Dessutom ska jag som elev på ett gymnasium ha ett stort inflytande på vad som händer, inte bara över mina egna studier utan även för hela skolan. En gymnasieungdom har väldigt stora möjligheter att vara med och styra och ställa i en skola, även om man kanske inte direkt behöver tillsätta och avsätta lärare. Det kanske är att gå för långt.

Världen ska finnas i skolan. Det ska synas att vi lever i en globaliserad värld.

Anförande nr 196

J o h a n n a S j ö (M): Det är spännande. Ingegerd ställer frågor till mig under din tid så att jag replikerar på dig. Men det löser vi!

Alla ska i mål. Jo, alla som går ut grundskolan ska nå målen. Alla ska nå grundskolans mål. Det är vår övertygelse att det ska gå, och vi ska verkligen försöka nå de målen. Däremot vill vi se att alla är olika. Vi vill se en större diversifiering när det gäller gymnasieskolan. Vi vill se att de elever som lär sig olika snabbt ska få de förutsättningarna. Man ska kunna läsa på sommarskola. Man ska få läxhjälp. Men som sagt, också när man kommer till gymnasiet ska det finnas alternativ med lärlingsutbildningar, kortare yrkesutbildningar och mer akademiskt inriktade utbildningar så att vi får en flora av alternativ där alla får komma till sin rätt.

Men grundskolans mål är satta så att vi menar att alla elever ska nå dem. Det tycker jag är en ambition som vi verkligen ska sträva efter.

Anförande nr 197

I n g e g e r d A k s e l s s o n L e D o u a r o n (MP): Jag tror att vi måste förstå varandra rätt. Problemet är att alla elever ska hinna lära sig lika mycket under samma tid. Det funkar inte, och det ser vi bland annat när det gäller elever som kommer hit från andra länder. De har ju väldigt olika förutsättningar i och för sig, och det är här vi får problem, och det måste vi fundera på. Det tror jag att vi ska göra tillsammans, för skolan är något som jag tycker att vi ska samarbeta om. Det är viktigt för våra elever. Dem är vi rädda om allihop.

Anförande nr 198

Borgarrådet E d h o l m (FP): Jag måste erkänna att jag inte riktigt förstod Ingegerds tes här, att målen egentligen inte var viktiga och att det inte spelar så stor roll ifall man uppnår skolans mål eller inte.

Jag tror att det är tvärtom; jag tror att en väldigt stor del av dem som hoppar av gymnasieskolan gör det antingen för att de har fått för höga betyg så att de har kommit in på nationella program fast de inte borde ha gjort det eller så har man inte klarat målen och kommit in på någon annan typ av individuellt eller förberedande program och hoppar av av det skälet. Man har fått för dåliga kunskaper med sig från grundskolan för att klara gymnasieskolan.

Jag tror dock att Ingegerd har rätt på en punkt. Jag tror att det här att alla elever ska klara grundskolan på exakt samma tid är helt fel. Jag tror att vi måste ha mer tid till en del elever, framför allt till de elever som har väldigt dålig skolgång med sig när de kommer till Sverige, och det ändras ju nu. Nu finns det ett förslag om att kunna förlänga skolplikten. Jag tycker att det är ett intressant förslag, och vi måste jobba mycket mer med den tidsaspekten i Stockholm.

Anförande nr 199

I n g e g e r d A k s e l s s o n L e D o u a r o n (MP): Lotta, då är vi nog överens. Jag tror att jag uttryckte mig lite slarvigt där, men jag ser den här tävlingen framför mig när alla ska springa under samma tid, och så kommer en del inte alls fram till mål. Det är självklart att de ska nå mål. Lotta Edholm och jag är överens om det, men det som är viktigt är ju att vi inte gör skolans verksamhet till en tävlingsarena, för det är där det händer saker med våra elever. En del blir väldigt stressade. Andra känner att de tappar lusten att studera. Det måste vi fundera på. Skolan ska inte vara en tävlingsarena, utan det ska vara ett ställe där man växer – ett växthus!

Anförande nr 200

F r i d a J o h a n s s o n M e t s o (FP): När jag gick i skolan hade jag panikångest. Panikångest är, för dem som inte vet, en otroligt obehaglig känsla, en ångest som tynger över hela bröstet. Det finns olika typer av symtom, men jag hade svårt att andas, svårt att dra in luften i lungorna när jag blev stressad. Jag kände hur hjärtat klappade riktigt, riktigt hårt. Rationellt visste jag att det inte var något fel på kroppen, men när det väl gjorde så ont i hjärtat var det ganska svårt att vara medveten om det.

När jag gick ut skolan och senare träffade kompisar visade det sig att det var två andra klasskamrater som hade haft precis samma problem och inte heller pratat om det och som också känt sig stigmatiserade och underliga och inte kunnat fokusera på sin utbildning.

Därför var jag väldigt stolt när Folkpartiet och alliansregeringen den 1 juli 2011 valde att uppvärdera psykisk ohälsa i elevhälsoarbetet. Jag var inte förvånad, men många av er påstod er vara förvånade och sade att Folkpartiet kör en hård majorspolitik. Då tror jag att man har missförstått Folkpartiets politik och den jämlikhetssträvan man ägnar sig åt. När Folkpartiet blev berömt för tydliga regler och pratade om mobbarna var det ju för att garantera att de svaga eleverna fick lugn och ro, precis som det är det som är anledningen till ordning och reda. Det är det som är anledningen till tidiga betyg: för att kunna komma in med hjälpinsatser. Speciallärarutbildningen, slaget för de papperslösas rätt till att gå i skolan och att vi nu lyfter upp de nyanlända handlar om precis samma sak: en jämlik skola som lyfter upp de svagare. Då blir också att prioritera elevhälsan otroligt viktigt.

Det är viktigt att ta det här på allvar tidigt, inte bara av den rent humanitära och mänskliga aspekten utan också för lärandet. Jag arbetar som psykolog i dag. Jag vet vad det gör att må dåligt, med koncentrationssvårigheter, och att komma efter i skolan.

Regeringen satsar 650 miljoner till elevhälsan. Det här skolprogrammet väljer att lyfta upp elevhälsan som en av de viktigaste frågorna för att se till att alla elever, oavsett hur de mår, oavsett vilka förutsättningar de har, ska kunna ta till sig undervisningen.

I dag klappar mitt hjärta ganska snabbt när jag står här framme. Men det är av glädje. Jag andas betydligt lättare i dag när jag tittar på Lotta Edholm som har drivit de här frågorna så otroligt länge och vet att vi i dag antar ett riktigt bra program för att fortsätta stärka elevhälsan. Bifall kommunstyrelsen!

Anförande nr 201

P e r O l s s o n (MP): Jämlikhetsandan, ja. Men i dag är Sverige över OECD-genomsnittet när det gäller hur föräldrarnas utbildningsbakgrund lyser igenom i elevernas skolresultat. Det var vi inte förut.

För mig är det ett exempel på att vi blir mindre jämlika i skolan. Hur det gick för mina föräldrar avgör i dag i större utsträckning hur det går för mig i skolan än vad det gjorde tidigare. Då tycker jag att vi har blivit mindre jämlika.

Den folkpartistiska jämlikhetsandan tycker jag att Frida Johansson Metso ska hålla högt. Det finns säkert mycket att vara stolt över. Men vi måste ändå ha som målsättning att det ska gå bättre för den kommande generationen än vad det gjorde för den tidigare i skolan, att man ska kunna lämna skolan med bättre utsikter och inte vara beroende av hur ens hemförhållanden ser ut. Annars tycker jag att jämlikhetsandan får en törn.

Anförande nr 202

F r i d a J o h a n s s o n M e t s o (FP): I Folkpartiet pratar vi väl mer om jämlikhetsandan än jämlikheten, förstås, eftersom vi inte tycker att kanske just den boken som ordet refererar till kanske var så toppenbra ur ett vetenskapligt perspektiv.

Låt mig vara väldigt tydlig med en sak: Sedan 1990-talet har resultaten i skolan rasat. Vi har haft otroliga problem med lärarnas status, med ordning och reda i klassrummen – otroligt mycket mer. Jag behöver inte rabbla det, för vi vet båda vad de här problemen är. Och det är den typen av problem som gör att elever inte får den hjälp som de behöver.

Det där är ingenting som jag tar ansvar för, som Folkpartiet eller som ens alliansregeringen behöver ta ansvar för. Det är anledningen till att vi nu har gjort de största skolreformerna sedan 1842 för att komma till rätta med de problem vi fått. Den utredning som kom för bara ett par veckor sedan visar att resultaten av de reformer som slog igenom 2007 och som egentligen gäller från läsåret 2012-2013 kan vi se om tio femton år. De resultat vi ser i dag som Per Olsson pratar om just nu är resultatet av er politik.

Anförande nr 203

A n n M a r i E n g e l (V): Jag håller helt med Frida om hur enormt viktigt det är både med den psykiska och fysiska skolhälsan och att det finns i skolan. Därför tänkte jag fråga dig: Tycker du att det ska vara ett villkor för att få öppna en skola i Stockholms stad att man har elevhälsa och kuratorer? Det är ju många skolor som inte har det och som heller inte, vad jag vet, avkrävs det. Vi vet hur det ser ut.

Anförande nr 204

F r i d a J o h a n s s o n M e t s o (FP): Det som var fint den 1 juli 2011 var ju att förändringen gjordes i skollagen, och det är någonting som alla skolor behöver lösa. Sedan ser det förstås olika ut beroende på hur stora skolorna är och beroende på relevantalet om psykologen exempelvis sitter på skolan eller kommer dit ett par dagar i veckan. Men det är givetvis så att man ska följa den fantastiska nya skollagen.

Anförande nr 205

A n n M a r i E n g e l (V): Ordförande, fullmäktige! Det är alltid väldigt bra att ha ett program, även om det förstås är bättre med konkreta åtgärder. I det här fallet när det gäller skolan är det faktiskt bråttom. Vi har en skola i Stockholm i fritt fall. Skolminister Jan Björklund har bidragit till det, och han började faktiskt här i Stockholm. Jag minns när han var skolborgarråd här. Han öppnade för en väldig prioritering av att öppna friskolor. Det fanns till och med stadsdelar där man inte fick öppna kommunala skolor. Han öppnade även för skolpengsystemet och ansåg att alla barn ska ha exakt lika mycket pengar, oavsett förutsättningar. Det där har ni fått backa lite grann på, men så var det ju. Detta har lagt grunden, och sedan har ni fortsatt med den segregeringande politik som har lett till att vi har enorma problem i skolan.

Jag tänkte också försöka reda ut det här med det fria skolvalet. Det är inte så att Vänstern någonsin har varit emot att man ska få välja skola. Det har man alltid fått göra. Det ska finnas massor av olika skolor med olika pedagogisk inriktning i olika delar av staden. Men de ska inte drivas av vinstdrivande koncerner. Vi vill inte ha en skolmarknad.

Vi känner alla till de här koncernerna: Kunskapsskolan, Academedia, John Bauer och Vittra som driver skolor med skattepengar och tar ut vinster och för dem till skatteparadis. Vi tycker inte att det är en bra skolpolitik. Vi har aldrig tyckt det, och det är ju till och med så att skolministern börjar backa lite grann från det här och säger att det kanske inte var så hemskt bra. Det var inte riktigt så vi hade tänkt.

Men det är faktiskt en del av problemet. Det innebär inte att elever inte ska få välja i vilken skola de ska gå. Det innebär att bolagen inte ska få välja hur mycket pengar de ska ta ut ur skolan.

De här bolagen kan i dag öppna och driva skolor i Stockholm i dag som inte har någon skolgård, som inte har någon skolmatsal, som inte har någon gymnasal, som inte har något skolbibliotek och som inte har elevhälsa. I skollagen står det att de ska ha ett skolbibliotek, men så skriver ni i skolprogrammet: "I de fall en skola inte har möjlighet att driva ett eget skolbibliotek bör överenskommelser träffas med stadens folkbibliotek." Så var det med den lagen. Om de inte har möjlighet – nej, de flesta har inte det, och då kan man komma ifrån det. Det är så det ser ut.

Jag tycker att det är intressant att det här programmet även gäller fritidshemmen. Vi har enorma problem på fritidshemmen i skolan. Det berörs inte med ett ord vad man ska göra åt det annat än att fritidshemmen ska vara bra. I programmet står att allt ska vara bra, men det står inte någonting om vilka åtgärder man ska vidta för att det ska bli bra.

Vi yrkar återremiss på det här förslaget. Vi vill ha tillbaka ett reviderat program, och vi vill se konkreta förslag. Vi anser att det ingår i ett program att man ska ha någon åtgärd för att åstadkomma det man vill. Men det saknas helt. Det är bara ord.

Anförande nr 206

Borgarrådet E d h o l m (FP): Vänsterpartiet har alltid varit för valfrihet. Jorden är väl också platt, hörni.

Vänsterpartiet har alltid, alla gånger man har kunnat votera, varit emot valfrihet. Ni har varit emot valfrihet på gymnasiet. Ni har inte velat att elever ska kunna välja mellan kommunala skolor. Ni är emot friskolor. Ni har varit emot valfriheten när det gäller förskolor. Ni ville inte att man skulle kunna starta fristående förskolor.

Jorden är platt. Vänsterpartiet har alltid varit för valfrihet.

Hör inte Ann Mari Engel hur absurt detta låter? Det är ju bara att gå tillbaka till alla protokoll och titta. Ni har alltid varit emot valfrihet. Varför vill ni inte erkänna det? Det är ju det som har varit er politik. Ni har säkert vunnit en hel del väljare på det också. Jag tycker bara att det rent ut sagt är korkat att vilja få några väljare att tro att Vänsterpartiet alltid har varit för valfrihet.

Anförande nr 207

A n n M a r i E n g e l (V): Om du lugnar ned dig lite grann, Lotta, så kan du lyssna på vad jag säger. Jag säger att vi har alltid varit för ett fritt skolval. Vi anser att man ska kunna välja skola, men vi anser inte att bolagen ska kunna välja vilka elever de ska ha. Det är en helt annan sak. Jag står gärna upp för vår politik att vi är emot den sortens valfrihet som ni vill ha och som har lett till att man får en mer segregerad skola. Vi anser inte att det viktiga för eleven är att välja vilken av olika koncerner som ska ta ut vinsten. Vi anser att det viktiga är att kunna välja inriktning och pedagogik. Men vi anser att ägandet ska vara kommunalt eller ideellt.

Lotta Edholm förstår mycket väl vad jag säger, så hon behöver inte låtsas någonting annat. Ni däremot har ensidigt gynnat bolagens intressen. Det är faktiskt så. Ni har ensidigt gynnat friskolorna på bekostnad av de kommunala skolorna under många år här i staden, och det har lett till de stora problem vi har i dag. Det är en av orsakerna – faktiskt.

Anförande nr 208

T a r a T w a n a (S): Jag vill fokusera på tre områden. Det första är den kommunala vuxenutbildningen. Det andra är studie- och yrkesvägledning. Det tredje är elever som hoppar av sin utbildning.

Den kommunala vuxenutbildningen, särskilt utbildningen för vuxna som kallas för lärvux och svenska för invandrare, sfi, nämns inte i skolplanen. Skolplanen fokuserar

på skolformerna förskola, grundskola och gymnasium inom utbildningens ansvarsområde som omfattar barn och ungdomar upp till 20 år.

Det andra är studie- och yrkesvägledningen som är en central funktion som även den saknas i skolplanen. Det är viktigt att stockholmarna har en god tillgång till studie- och yrkesvägledning, inte bara under skoltiden. Vi vet ju att studie- och yrkesvägledning har en viktig roll att informera elever och ge dem en realistisk bild av arbetsmarknaden. Det är många ungdomar i Stockholm som saknar bredare kunskap om hur arbetslivet ser ut, och vi vet också att personer utan fullständiga gymnasiebetyg har en svagare ställning på arbetsmarknaden med en större risk att hamna i arbetslöshet.

Det tredje som jag vill fokusera på är elever som hoppar av sin utbildning. Dessa saknas också i skolplanen. Stadens skolplan borde nämna problematiken med avhopp från grundskolan och gymnasieskolan samt hur staden har för avsikt att motverka detta. Vi vet ju att skolan måste ha en dialog med vårdnadshavaren när elever inte kommer till skolan eller där de är borta från lektionerna. Oftast är omfattande frånvaro tecken på någonting som inte står rätt till. Vi vet att det kan handla både om hemförhållanden och om skolan. Därför är det extra viktigt att motverka frånvaro, oavsett vad den beror på.

Jag undrar varför skolplanen inte omfattar de tre områden som jag har pekat på, det vill säga kommunal vuxenutbildning, studie- och yrkesvägledning samt elever som hoppar av sin utbildning.

Anförande nr 209

Borgarrådet E d h o l m (S): Jag tror att Tara har läst en gammal upplaga där detta inte fanns med. Det var en brist, och därför står det nu ganska mycket om just avhopp och vilka åtgärder som man bör vidta för att se till att det inte blir avhopp från gymnasieskolan. Det finns ett helt nytt stycke om detta i dagens förslag.

Anförande nr 210

T a r a T w a n a (S): Det är det ena, men om jag har läst fel, varför nämns då till exempel inte vuxenutbildningen och studie- och yrkesvägledningen? Det saknas tydligt i skolplanen. Jag kanske har missat det, men jag tycker att det saknas i skolplanen.

Anförande nr 211

Borgarrådet M o g e r t (S): Jag har en del synpunkter, men jag måste börja med att säga att det här i huvudsak är ett ganska bra skolprogram. Jag tycker också att ansvarigt borgarråd inledningsvis anslog en ganska bra ton för diskussionen. Jag kan ju inte vara den första, men jag vill vara en av dem som säger att det är inte så att allt är nattsvart i stadens skolor. Det finns väldigt många människor som gör ett helt fantastiskt jobb där ute, och jag tänkte passa på att ta av min dyrbara tid och ge en eloge till de lärare från skolorna i Rågsved och Hagsätra som jag har nattvandrat med några nätter nu och som har försvarat sin skola bland annat mot Swedish Defense League.

Med detta sagt går det dock inte att undvika att vi har stora utmaningar och stora problem och en hel del kurvor som pekar åt fel håll. Jag blir lite orolig när

borgarrådet Edholm säger att hon inte vet om de här kurvorna pekar åt fel håll eller om de finns. Låt mig då säga att Stockholms lärare är ganska tydliga med vad de tycker om hur kurvorna pekar. 75 procent av dem säger att de har mindre resurser nu än vad de hade för fem år sedan. 77 procent säger att de har sämre möjligheter nu att ge varje elev det stöd den behöver för att lyckas. 77 procent säger att det är svårare nu än vad det var för fem år sedan.

Där någonstans är pudelns kärna som många har varit inne på – likvärdigheten och alla barns rätt att lyckas.

Jag vill också passa på att berömma programmet, för det finns saker även där som är riktigt, riktigt bra och som går längre än vad Johanna Sjö säger, där man faktiskt har målet inte bara att alla ska nå målen utan – och det här tycker jag är väldigt vackert – att ”en jämlik skola innebär att alla har rätt att nå målen ... Alla elever har rätt att få det stöd som krävs för att nå så långt som de har förutsättningar att nå.” Detta är ju nästan som hämtat ur en studiecirkel hos Vänsterpartiet.

Det här är så långt från den Björklundska eran man kan komma. Det är så långt ifrån fokus på kepsar, mobiltelefoner och betyg i ordning och reda som man kan komma. Jag är ledsen, Frida, men jag har suttit i den här salen längre än vad jag vill erkänna, och detta är en folktopartistisk reträtt. Det är en klok reträtt. Det är en efterlängtd reträtt. Men det är en folktopartistisk reträtt.

Sedan återstår det att göra verklighet av det här. Då kommer det att krävas en del. Jag hoppas att ni är beredda att skjuta till det också. Det kommer att krävas mer resurser. Det kommer att krävas att man stärker den socioekonomiska schablonen. Det kommer att krävas handfasta saker som läxhjälp åt alla elever och fortbildning för alla lärare. Det kommer också att krävas en prioritering av arbetsuppgifter och av administration som låter lärare och pedagogiska ledare vara just lärare och pedagogiska ledare. Bifall till den socialdemokratiska reservationen!

Anförande nr 212

Borgarrådet E d h o l m (FP): Jag tror att det vi såg den gångna veckan var svensk skolas storhet. Vi hade exempel på rektorer som sov på sina skolor. Vi hade exempel på mängder av föräldrar som var ute och nattvandrade tillsammans med sina ungdomar, men vi såg också mängder av elever som inte längre gick på skolorna, före detta elever som har gått ut för länge sedan eller för något år sedan, komma tillbaka till sina skolor för att bevaka dem mot de ligister som ville slå sönder skolorna.

Jag tycker att det om något visar också att väldigt många människor tycker att Stockholms skolor är bra, att det är någonting att bevara, att det är någonting att vara stolt över och att det faktiskt är någonting att bevaka mot dem som vill förstöra. Där håller jag helt med Roger Mogert.

Även jag tycker att den här debatten, även om den har varit lite spretig, också visar att det finns en ganska stor samsyn. Jag tror till exempel att vi är helt eniga om den största utmaningen, nämligen att se till att fler elever blir behöriga till gymnasieskolan.

Anförande nr 213

Borgarrådet M o g e r t (S): Man blir nästan tårögd och så vidare. Jag träffade också på väldigt mycket sådant vackert, ett väldigt engagemang, och det visar att det finns någonting att bygga på bland medborgare och bland personal. Jag träffade ungar i Rågsved som sade: Så här skulle det vara jämt! Då menade de inte bilbränderna utan alla vuxna som var ute.

Det finns någonting att bygga på, men det krävs också att man vill bygga, att man är beredd att lägga pengar på byggsatsen.

Anförande nr 214

I n g e g e r d A k s e l s s o n L e D o u a r o n (MP): Jag tror också på samarbete i stället för konkurrens. Jag tror att vi kommer mycket längre med hjälp av samarbete än genom att konkurrera med varandra. Det kan vi göra ibland, lite halvt på skoj så där, men när det gäller sådana här viktiga saker som våra barn behöver vi samarbeta.

Därför har vi i Miljöpartiet också i vår skrivning velat ha en bredare förankring kring skolprogrammet. Vi tycker att det ska sträcka sig längre än över nästa val, och då kanske det blir en annan majoritet. Hur den ser ut, det vet vi inte, men troligtvis blir det så. Vi satsar på det.

I det läget skulle det väl vara väldigt bra om vi hade kunnat ha ett skolprogram som är stabilt och som lärarna vet att de kan förhålla sig till, som föräldrarna och eleverna kan förhålla sig till precis som all annan personal i skolorna och framför allt utbildningsförvaltningen. Det är synd att ni inte har utnyttjat våra synpunkter och våra kunskaper när ni skrev skolprogrammet. Det hade vi gärna sett.

Jag vill även ta upp en annan sak, och det gäller elevhälsan. Jag menar att skolan framkallar dålig hälsa ibland. Det vill säga, det kan hända att man har andra bekymmer utanför skolan som gör att man mår dåligt, men jag tror faktiskt att skolan framkallar dålig hälsa. Den framkallar ångest. Den framkallar stressreaktioner. Jag kan berätta om en god vän till mig som är professor i pedagogik, nu pensionerad. Han står för en helt annan kunskapssyn, och han betonar just det här med samarbetet i skolan i stället för konkurrensen. Han blev kallad till Sydkorea för att föreläsa, och han frågade varför de ville att han skulle komma dit. Jo, sade de, våra ungdomar är utbrända när de är 15 år. Vi har nått vägs ände. Vi behöver någonting annat.

Jag hoppas att vi inte hamnar där också.

Anförande nr 215

M e h d i O g u z s o y (V): Ordförande, fullmäktige! Jag blev provocerad av Lotta Edholms attacker om att vi var emot mångfald och valfrihet. Därför kände jag att jag måste gå upp och svara.

Jag vet inte om Lotta följer debatten och den massiva kritik som kommer mot den valfrihet som ni har infört inom skolan. För någon månad sedan var det några tunga professorer från Vetenskapsakademien som jämförde skolsystemet i dag i Sverige med hur det ser ut på andra håll. Ingen annanstans hittade man liknande, utom i Pinochets Chile. Jag vet inte om Lotta Edholm är stolt över den jämförelsen.

På Expressens ledarsida i går, om jag inte missminner mig, skrev man om den borgfred som sex partier i riksdagen har slutit om skolornas vinstuttag. Den ledaren kunde egentligen ha skrivits av en vänsterpartiet. Det var bara att instämma. Hon pratade om allt större medel som man investerar i marknadsföring, rektorer som griper in och styr lärarnas betygssättning. Hon beskriver metaforiskt hur Jan Björklund problem med skolan ser ut: Det är som en heltäckningsmatta som har en bubbla under. Trycker han på bubblan någonstans försvinner den, men så dyker den upp någon annanstans.

Det är ganska beskrivande. Ni pratar om skolhälsa, men ni är inte beredda att ställa krav på att de privata skolorna ska ha matsal, bibliotek, skolhälsovård och gymnasalar. Är inte gymnastik en ganska väsentlig del av hälsa och välbefinnande? Varför inte ställa samma krav?

Ni har varit med om att avskaffa lärarutbildningen för waldorfpedagoger. Det har varit jättestor protester, men Jan Björklund och Folkpartiet har inte velat lyssna över huvud taget. Det är mångfald för oss – att det finns olika pedagogiska inriktningar, inte att det finns massor av riskkapitalistbolag som ser sin chans att göra enorma vinster på elevernas bekostnad.

Anförande nr 216

Borgarrådet E d h o l m (FP): Vad skönt, nu är ordningen återställd här i salen. Mehdi säger det som vi alla vet: Vänsterpartiet har aldrig någonsin varit för valfrihet oavsett om det är bolag eller andra som gör det möjligt för elever att välja. Vänsterpartiet har aldrig varit för detta tidigare.

Då kan man fråga sig: Om man har den här inställningen att allt som friskolorna gör är dåligt och att allt de gör är att suga ut eleverna, hur kommer det sig då att Vänsterpartiet under den förrförra mandatperioden när de var en del av makten aldrig gjorde några förändringar i skollagen, aldrig försökte ändra på det som man nu tycker är så fel, det vill säga att ställa samma krav på fristående skolor som man gör på kommunala?

Detta görs ju nu. Skollagen skärps på punkt efter punkt. Tittar vi här i Stockholm har vi dragit in mängder av tillstånd för förskolor som inte sköter sig. När Vänsterpartiet var ansvarigt drogs inte ett enda tillstånd in. Det beror på att ni har visat upp ett genuint ointresse också för de elever som går i fristående skolor och förskolor. Jag tycker att man ska ställa samma krav.

Anförande nr 217

M e h d i O g u z s o y (V): Det verkar som om ni är döva och helt okänsliga för den massiva kritiken. Ni verkar vara stolta över att er skolpolitik jämförs med Pinochets Chile. Jag tycker att det är skrämmande!

§ 22 Rapportering av ej verkställda beslut enligt 4 kap 1 § socialtjänstlagen (SoL), kvartal 3 år 2012 och kvartal 4 år 2012, äldreomsorg

Rapportering av ej verkställda gynnande beslut enligt 9 § och rapportering enligt 28 f § lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS) samt 4 kap 1 § socialtjänstlagen (SoL) kvartal 3 år 2012 och kvartal 4 år 2012 (utl. 2013:64)

Anförande nr 218

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Jag kommer inte att ta hela fem minuter i anspråk. Jag kommer heller inte att räkna upp de ej verkställda besluten, eftersom det står ganska tydligt att läsa detta i ärendet. Jag kommer också att föredra både äldreomsorg, socialtjänstlag och LSS.

När det gäller äldreomsorgen beror de ej verkställda besluten framför allt på att man har valt att tacka nej i väntan på ett annat boende. När det rör socialtjänstens övriga verksamheter är det dels på grund av att en del har valt att tacka nej till erbjudande om insats eller boende, dels och framför allt om bristen på bostäder. Detta är någonting som vi har diskuterat relativt nyligen och som ständigt är aktuellt, eftersom det fortfarande finns brist på särskilda boenden. Sedan förra kommunfullmäktigegruppen har genomförandegruppen som jag har berättat om tidigare träffats igen. Socialförvaltningen har träffat alla bostadsbolag nu, och de har koll på alla byggprojekt i staden och alla lokaler. Det förs också kontinuerliga diskussioner med Micasa, och vi hoppas allt detta ska kunna ge resultat. Med den här listan på lokaler och byggprojekt har också socialförvaltningen börjat ge sig ut i varje stadsdel för att höra om deras möjligheter till att efterleva den här planeringen.

Fru ordförande! Jag är fortsatt väldigt kritisk till att det finns stockholmare som inte har fått sina behov tillgodosedda i tid. Men jag har också redogjort för den planering som vi nu har framför oss för att möta de behov som finns. Samtidigt ska vi också komma ihåg att de allra flesta stockholmare får sina behov tillgodosedda i tid. Med detta sagt vill jag tacka så mycket och eventuellt återkomma.

Anförande nr 219

K a j N o r d q u i s t (S): Ordförande, ledamöter, åhörare! Först och främst vill jag instämna i Socialdemokraternas förslag till beslut och återigen hänvisa till att det finns bra information i reservationstexterna.

Jag har suttit här i lite drygt två år nu, och det här kommer upp väldigt frekvent. Jag sitter och tittar i mina egna anteckningar som jag för och upptäcker att det absolut inte var länge sedan vi diskuterade det här. Man brukar säga att det finns en förskolekris. Helt klart finns det även en LSS-kris. Det här pågår ju. Det är alltför många som inte riktigt får den service som de vill ha. Det är 70 personer – jag pratar alltså bara om LSS-delen – som under det här kvartalet inte fick sina önskemål tillgodosedda. Beslut verkställdes inte, och det är till och med en viss ökning, för situationen såg lite bättre ut kvartal 1.

Det som det handlar om är vuxna som inte får det de vill ha. Problemet är bostäder, och problemet är, vad jag förstår, att man tackar nej mer eller mindre av geografiska skäl. Det som erbjuds passar inte riktigt. Jag hoppas att problemet kan åtgärdas på något sätt, vilket Anna König Jerlmyr pratar om. Man måste faktiskt planera för

livets alla situationer och livets alla faser. Det är det som inte riktigt har gjorts, och därmed sitter man där man sitter.

I grund och botten mäts alltid graden av anständighet i ett samhälle i hur man behandlar dem som har allra svårast att klara av saker på egen hand, och det är precis den här gruppen. Därför skulle jag tycka att det vore väldigt trevligt om vi nästa eller nästnästa gång kom fram till att det här faktiskt har minskat ordentligt.

Sedan vill jag också tycka att det ligger rätt mycket i en synpunkt som ständigt kommer från Vänsterpartiet i den här frågan, och det är att det skulle vara intressant att se en lite längre tidsserie. Hur ser trenden ut egentligen? Går vi åt rätt håll i den här frågan, eller går vi inte åt rätt håll?

Anförande nr 220

T o r u n B o u c h e r (V): Jag ska inte förlänga debatten i denna sena timme, utan jag ska bara i princip säga att vi yrkar bifall till Vänsterpartiets reservation i kommunstyrelsen. Tack till Kaj för att du talade om vad vi säger i den reservationen – då behöver inte jag säga det.

Anförande nr 221

Borgarrådet K ö n i g J e r l m y r (M): Jag får då yrka bifall till kommunstyrelsens förslag till beslut, även om jag inte formellt är invald i fullmäktige.